

POVJERENSTVO ZA PRAĆENJE PROVEDBE
NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

**IZVJEŠĆE O PROVOĐENJU NACIONALNOG PROGRAMA
ZA ROME ZA 2007., 2008. I 2009. GODINU**

UVOD

Vlada Republike Hrvatske donijela je Nacionalni program za Rome u listopadu 2003. godine, s ciljem da se na sustavan i sveobuhvatan način pomogne Romima u poboljšanju uvjeta življenja, uključivanju u društveni život i proces odlučivanja, uz očuvanje vlastitog identiteta, kulture i tradicije.

Dosad je podneseno jedno objedinjeno izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2004. 2005. i 2006. godinu koje je Vlada Republike Hrvatske prihvatila 5. srpnja 2007. godine.

Od 2007. do 2009. godine u Državnom proračunu RH ukupno je za provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma osiguran iznos od 29.951.540 kuna (budući da su određene mjere iz oba dokumenta kompatibilne i ne mogu se odvajati).

U navedenom razdoblju za Projekt podrške Romima-Program Phare 2005. i Phare 2006. utrošena su sredstva u iznosu od 22.397.733,28 kuna, od čega je iz državnog proračuna 5.481.197,33 kuna, a 16.916.535,95 kuna su sredstva iz proračuna Europske unije.

Za legalizaciju šest romskih naselja u Međimurskoj županiji koja su obuhvaćena projektima iz Programa Phare 2005, Phare 2006 i IPA 2008 Vlada Republike Hrvatske je osigurala iznos od 9.200.000 kuna.

U izradi Izvješća sudjelovali su Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo kulture, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo uprave, Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom, Ured pravobraniteljice za djecu, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Ured za ljudska prava, Savjet za nacionalne manjine i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Pored navedenih tijela u izradi Izvješća sudjelovali su Grad Zagreb i Međimurska županija, a koordinator izrade navedenog dokumenta bio je Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

OCJENA STANJA I PREPORUKE ZA NAREDNO RAZDOBLJE

Od donošenja Nacionalnog programa Vlada Republike Hrvatske se, putem ministarstava i drugih državnih tijela nadležnih za pojedine mjere, aktivno uključila u njegovo provođenje, bilo izravno, bilo stvarajući uvjete za sustavno provođenje Nacionalnog programa.

Prema općoj procjeni od donošenja ovog dokumenta postignut je znatan napredak u provođenju mjera na svim područjima.

I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

I u ovom izvještajnom razdoblju nastavljena je dobra suradnja s odgovarajućim tijelima UN-a, Vijeća Europe, Europske unije, OESS-a, Svjetske banke, i drugih međunarodnih organizacija koje su podupirale realizaciju Nacionalnog programa za Rome i pojedinih mjera. Predstavnici Vijeća Europe izrazili su zadovoljstvo napretkom koji je ostvaren posljednjih godina te se Hrvatska često u tom kontekstu ističe kao primjer. Kroz sudjelovanje na međunarodnim multilateralnim forumima i u biletarnim kontaktima s drugim zemljama na području ljudskih prava, posebna pozornost posvećuju se manjinskoj problematici koja uključuje i pitanje romske manjine. Za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina posebno je važna provedba Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koju je Republika Hrvatska među prvima potvrdila. U cilju provedbe navedenog međunarodnog dokumenata, Ured za nacionalne manjine je u suradnji s Vijećem Europe organizirao četvrti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 15. listopada 2007. godine u Vukovaru. Peti seminar o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina održan je 1. prosinca 2008. godine u Zagrebu. U okviru Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. u organizaciji Ureda za nacionalne manjine u Zagrebu je od 15.-16. lipnja 2009. godine održana Radionica o zapošljavanju Roma u kojoj su sudjelovali predstavnici vlada zemalja Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Republika Češka, Makedonija, Srbija, Slovačka, Španjolska, te predstavnici Vijeća Europe i predstavnici nevladinih udruga te predstavnici romskih udruga.

Nakon što je Republika Hrvatska izradila Šesto, sedmo i osmo periodično izvješće o primjeni Konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (2001. – 2006.), u Ženevi je 26. i 27. veljače 2009. hrvatsko izaslanstvo ista predstavilo pred UN Odborom za ukidanje rasne diskriminacije.

U cilju unaprjeđivanja prava romske nacionalne manjine nastavit će se suradnja s odgovarajućim tijelima UN-a, Vijeća Europe, Europske unije, OESS-a, Svjetske banke, Tajništvom Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., i drugim međunarodnim organizacijama.

II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

Rome se vrlo često percipira kao marginalnu društvenu skupinu, stoga je od velikog značaja njihovo uključivanje u društveni, politički i javni život. Na izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina izabrano je 17 vijeća i 9 predstavnika romske nacionalne manjine, četiri predstavnika romske nacionalne manjine u predstavnička tijela na lokalnoj i regionalnoj

razini. Po prvi puta je izabran pripadnik romske nacionalne manjine za zastupnika u Hrvatski sabor.

U cilju osposobljavanja predstavnika Roma, posebice žena i mladih, za sudjelovanje u procesu odlučivanja i većoj uključenosti u društveni život, Ured za nacionalne manjine u izvještajnom razdoblju organizirao je više seminara o edukaciji voditelja i predstavnika romskih udruga i organizacija. Predavanja su održali predstavnici nadležnih ministarstava i vladinih ureda, profesori Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i predavači Međunarodnog centra za obrazovanje novinara.

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti s edukacijom vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, posebice žena i mladih, o pravima koja su osigurana Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.

III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

U izvještajnom razdoblju posebna pozornost posvećena je očuvanju tradicijske kulture Roma, za što su iz državnog proračuna osigurana znatna financijska sredstva putem Savjeta za nacionalne manjine u iznosu od 4.200.797 kuna, Ureda za nacionalne manjine u iznosu od 579.000 kuna, Ministarstva kulture u iznosu od 291.547 kuna, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u iznosu od 1.194.500 kuna. U skladu s Nacionalnim programom za Rome s ciljem stvaranja pretpostavki za organiziranje rada romskih kulturno-umjetničkih društava putem nadležnih institucija podržavaju se programi romskih udruga, u vidu preporuka tijelima regionalne i lokalne samouprave u područjima gdje žive Romi, kako bi lokalna samouprava putem natječaja za financiranje javnih potreba u kulturi u što većoj mjeri podržala programe tradicijske romske glazbe i običaja.

U narednom razdoblju nastavit će se s pružanjem financijske potpore za programe očuvanja tradicijske kulture Roma.

IV. STATUSNA PITANJA

U cilju permanentnog pružanja pravne pomoći romskoj populaciji radi pojašnjenja zakonskih pretpostavaka za reguliranje njihova statusa, mobilni timovi i dalje obavljaju poslove identifikacije i rješavanja statusnih pitanja, posebice prijave boravka i stjecanja hrvatskog državljanstva. Osnovani su i djeluju na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije kao i na području: Međimurske, Sisačko-moslavačke, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske, Istarske, Brodsko-posavske, Varaždinske i Vukovarsko-srijemske županije. Navedena mjera uspješno se provodi. Postignuta je dobra suradnja institucija i organizacija čiji su predstavnici članovi mobilnih timova. Problemi nakon višegodišnjeg rada mobilnih timova danas se odnose samo na pojedinačne slučajeve, s tim da je za potpuni uspjeh neophodno permanentno i učinkovito sudjelovanje romskog civilnog društva kao i tiskanje odgovarajućih brošura radi edukacije romske populacije o njihovim pravima i obvezama u reguliranju statusa u Republici Hrvatskoj.

Osnovni problem s kojim je još uvijek suočena romska populacija je neodgovarajuća registracija građanskih stanja (upisi maticu rođenih, maticu vjenčanih itd.).

Budući da pripadnici romske nacionalne manjine još uvijek u velikom broju slučajeva ne izvršavaju zakonsku obvezu prijave boravka u Republici Hrvatskoj, putem mobilnih timova poticat će se na izvršavanje navedene zakonske obveze.

Imajući u vidu potrebu i interes za djelovanjem mobilnih timova, na prijedlog Ministarstva unutarnjih poslova u mjeri 1. Poglavlja IV. Statusna pitanja, u tekstu koji se odnosi na rok provedbe navedene mjere utvrdit će se njezina kontinuiranost.

Policija kontinuirano prati događaje i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice u Republici Hrvatskoj, te poduzima odgovarajuće aktivnosti u provođenju planiranih mjera iz Nacionalnog programa za Rome. Kaznena i prekršajna problematika vezana uz romsku populaciju ne ukazuje na njihovu iznadprosječnu zastupljenost kao objekata napada, dok se u usporedbi 2009. sa 2008. i 2007. godinom bilježi pad broja kaznenih djela i prekršaja.

U okviru provedbe Nacionalnog programa za Rome i dalje će se kontinuirano pratiti događaji i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice u Republici Hrvatskoj, te poduzimati odgovarajuće aktivnosti u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, nasilja unutar romskih zajednica, suzbijanja diskriminacije Roma, a samim time i zaštite te promicanja njihovih ljudskih prava.

V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

Policija kontinuirano prati pojavu diskriminacije prema Romima te poduzima odgovarajuće mjere za uklanjanje i sankcioniranje počinitelja. Uz navedeno, prati se primjena zakonskih rješenja usmjerenih na suzbijanje diskriminacije i po potrebi se predlažu odgovarajuće izmjene zakona s ciljem njihove veće učinkovitosti.

Ured za ljudska prava je s projektnim partnerima Uredom pučkog pravobranitelja i nevladinom organizacijom Centar za mirovne studije, u 2009. godini proveo projekt naziva „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“. Svrha projekta bila je upoznavanje svih relevantnih ciljanih grupa koje sudjeluju u primjeni Zakona te koje će potencijalno primjenjivati Zakon s novim Zakonom o suzbijanju diskriminacije koji stupio na snagu 1. siječnja 2009. godine. U svrhu realizacije zadanog cilja održane su sljedeće edukacije: edukacije djelatnika Ureda pučkog pravobranitelja te posebnih pravobraniteljica, edukacija za suce i državne odvjetnike, trening za trenere Policijske akademije te državne službenike, trening za odvjetnike, trening za NGO i medije, trening za pripadnike poslovnog sektora te nacionalna konferencija na kojoj su sudjelovali svi zainteresirani polaznici dotadašnjih edukacija. U sklopu projekta napisan je i publiciran Vodič uz Zakon o suzbijanju diskriminacije, koji će omogućavati svim zainteresiranim ciljanim skupinama da lako dođu do informacija o europskom antidiskriminacijskom zakonodavstvu, direktivama u skladu s kojima je donesen hrvatski zakon te do detaljnih informacija o svim aspektima Zakona o suzbijanju diskriminacije (postupovnim odredbama, prekršajnim odredbama i ostalim specifičnostima karakterističnima za hrvatski zakon).

Sukladno preporuci Vijeća Europe te preuzetim obvezama Republike Hrvatske kao članice Kampanje "Dosta!", Ured za nacionalne manjine je, u suradnji s Udrugom „Fade In“ iz Zagreba, 2009. godine osmislio i financirao spot za promicanje Kampanje "Dosta!" Vijeća Europe koji je prikazivan na Hrvatskoj televiziji.

U svezi s organiziranim pružanjem pravne pomoći za Rome, Ministarstvo pravosuđa je na temelju javnog poziva sklopilo Ugovore sa 35 odvjetnika sa područja Grada Zagreba, Zagrebačke, Međimurske, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Brodsko-posavske i Osječko-baranjske županije za pružanje pravne pomoći Romima u statusnim stvarima. O sklopljenim ugovorima s popisom odvjetnika obaviještene su sve romske udruge koje djeluju na području navedenih županija, vijeća i predstavnici romske nacionalne manjine u općinama, gradovima i županijama, te svi uredi opće uprave odnosno matični uredi u navedenim županijama. U 2007. godini odvjetnici su pružili pravnu pomoć u 103 slučaja, a u 2008. godini pružili su pravnu pomoć u 215 slučaja.

Stupanjem na snagu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći pripadnici romske nacionalne manjine kao i svi ostali građani mogu ostvarivati besplatnu pravnu pomoć. Zakonom se predviđa pružanje pravne pomoći ne samo u statusnim stvarima koje se rješavaju u

upravnom postupku već i u postupcima koji se vode pred pravnim osobama s javnim ovlastima u području zdravstvenog i mirovinskog osiguranja i socijalne skrbi te u sudskim postupcima koji se tiču obiteljskog prava, radnog prava, zaštite vlasništva stambenog prostora koji služi za stanovanje obitelji kao i drugim pitanjima od egzistencijalnog značenja za pojedinog građana.

VI. ODGOJI OBRAZOVANJE

Na području obrazovanja došlo je povećanja broja romske djece uključene u redovan školski sustav kako slijedi: povećan je broj romske djece u predškolskom obrazovanju od 350 u 2005/2006. školskoj godini do 734 djece 2009./2010. godine. U osnovnoškolskom obrazovanju učeterostručen je broj djece i to sa 1013 na 4.186 učenika/ca romske nacionalne manjine. U 2009. godini stipendije je primalo 283 srednjoškolska polaznika, a smještaj je osiguran za 71 polaznika. U visokoškolskom obrazovanju stipendije je primalo 26 romskih studenata.

U svezi s predškolskim odgojem, za djecu pripadnike romske nacionalne manjine osigurava se uključivanje u programe predškolskog odgoja kako bi se premostio jaz između socioekonomske situacije u kojoj djeca pripadnici romske nacionalne manjine žive i mogućnosti za njihovu uspješnu integraciju tijekom obveznog osnovnog obrazovanja. Ako u pojedinoj sredini ne postoji mogućnost uključivanja u integrirane uvjete predškolskog odgoja u redovnoj predškolskoj ustanovi, osigurava se program predškole, tj. program pripreme za polazak u osnovnu školu.

U osnovnoškolsko obrazovanje romska djeca upisuju se kao sva djeca u RH u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta prije polaska u osnovnu školu. Zbog neznanja hrvatskog jezika u nekim školama u Međimurskoj županiji osnivaju se romski odjeli, odnosno odjeli u kojima su isključivo pripadnici romske nacionalne manjine. S obzirom na presudu Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš i dr. protiv Hrvatske* od 16. ožujka 2010. kojom je utvrđena indirektna diskriminacija pripadnika romske nacionalne manjine u nekim školama u Međimurju, u tijeku je izrada mjera za izvršenje presude koje će biti putem Ministarstva pravosuđa dostavljene Odboru ministara Vijeća Europe koji nadzire izvršenje presude.

U izvještajnom razdoblju, poticano je uključivanje romske djece u slobodne izvannastavne aktivnosti (npr. športske aktivnosti, amaterska školska i vanškolska društva i sl.) te praćenje i razvijanje darovitosti kod djece, te osposobljavanje romskih učenika u izvannastavnim programima za korištenje novih informacijskih tehnologija.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, potiče se upis romskih učenika u srednje škole organiziranjem pripreme za upis, te pomoći u učenju i svladavanju gradiva.

U sustav srednjoškolskog obrazovanja uključuje se sve veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Prilikom upisa u Odluci o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole, koju donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, posebnom točkom određen je upis učenika romske populacije na osnovi Nacionalnog programa za Rome, na način da se omogućava manji broj bodova s kojim se pripadnici romske nacionalne manjine mogu upisati u željeni srednjoškolski program.

Kontinuirano se potiču romski učenici na stjecanje višeg i visokog obrazovanja te organiziranje i financiranje pripreme za polaganje prijavnih ispita. S obzirom na znatno manji broj učenika Roma koji upisuju četverogodišnje srednje obrazovanje, što je u pravilu preduvjet nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je osiguravalo školarine za prekvalifikacije s trogodišnjih na četverogodišnje programe pri pučkim otvorenim učilištima. Također je povremeno na osobni

zahtjev pojedinih učenika osiguravalo financijsku potporu za pripreme za polaganje razredbenih ispita. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osigurava stipendije svim studentima pripadnicima romske nacionalne manjine koji je zatraže uz pretpostavku da se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine.

U narednom razdoblju intenzivnije će se provoditi mjera edukacije roditelja o važnosti uključivanja romske djece u obrazovni sustav.

VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Dostupnost zdravstvene zaštite ostvaruje se za sve osigurane osobe putem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pa tako i pripadnike romske populacije, na jednak način. Sustavno se radi na poboljšanju zdravlja romske dojenčadi i djece izjednačavanjem procijepljenosti romske djece s ostalom populacijom, odnosno na poboljšanju cjepnog obuhvata. Uočen je vidljiv pomak u cjepnom obuhvatu predškolske djece koja žive u romskim naseljima, te je u većini naselja skoro dosegao obuhvat cijepljenih prema izvješćima izabranih liječnika primarne zdravstvene zaštite, te je, također, vidljiv napredak kod provođenja zdravstvene edukacije roditelja usmjerene poboljšanju zdravstvenih navika.

Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, sukladno kojem se prijavljuju hrvatski državljani i stranci sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj, predviđeno je više osnova za prijavu na zdravstveno osiguranje: prijava temeljem radnog odnosa, zatim preko člana obitelji koji je nositelj osiguranja, prijava u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa, u roku od 90 dana od završetka redovnog školovanja i dr. Uočeno je da se pripadnici romske nacionalne manjine često ne mogu prijaviti na zdravstveno osiguranje prema jednoj od navedenih osnova. U tom slučaju prijavu eventualno mogu izvršiti sukladno propisima socijalne skrbi. Navedim propisima je regulirano da prijavu na osnovno zdravstveno osiguranje mogu izvršiti osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koje su nesposobne za samostalan život i rad i nemaju sredstava za uzdržavanje.

VIII. ZAPOSŁJAVANJE

Sukladno Nacionalnom programu za Rome kontinuirano se provode mjere s ciljem postizanja veće zaposlenosti Roma, zapošljavanja većeg broja Roma u programima javnih radova, uključivanja Roma u programe osposobljavanja za zanimanja. Radi učinkovitosti provedbe navedenih mjera sufinancira se zapošljavanje Roma.

Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi nezaposlene osobe po nacionalnosti, ali se procjenjuje da je krajem prosinca 2009. godine evidentirano ukupno 4.731 osoba romske nacionalne manjine što čini 1,6% od ukupne nezaposlenosti u Hrvatskoj.

S obzirom da Hrvatski zavod za zapošljavanje ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti, broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema prebivalištu iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju nezaposlenih osoba, prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te poznavanju romskog jezika. Otežavajući faktor pri stvaranju baze nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalne manjine deklariraju različito. Iz tog razloga, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se prikupljaju potrebni podaci za utvrđivanje točnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine i nadopunjuju baze. U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine bile su 2 609 žene ili 55,1 %.

U okviru Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu, kao i Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009. - 2010. za 2009. godinu, Hrvatski zavod

za zapošljavanje provodi mjere za zapošljavanje i osposobljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. godine.

U razdoblju od 2007. do 2009. godine, ukupno su 63 osobe romske nacionalne manjine uključene u mjeru Subvencionirano zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca, 801 osoba u program Javnih radova, a 63 osobe u mjeru Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca.

IX. SOCIJALNA SKRB

Sukladno Nacionalnom programu za Rome u području socijalne skrbi predviđeno je ostvarivanje slijedećih ciljeva: smanjenje siromaštva Roma, smanjenje broja radno sposobnih korisnika novčanih pomoći, prevencija poremećaja u ponašanju kod romske djece, poboljšanje kvalitete življenja osoba s invalidnošću, primjena mjera obiteljsko - pravne zaštite romske djece, poticanje udomiteljstva u romskim obiteljima i poticanje pružanja humanitarne pomoći.

U okviru osnovne djelatnosti, centri za socijalnu skrb primjenjujući metode stručnog rada na slučaju kao i grupnog socijalnog rada, kroz oblik pomoći savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća, provode sadržaje ove mjere. Oblik pomoći savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća zakonski je definiran kao sustavna stručna pomoć čija je svrha prevladavanja nedaća i teškoća, stvaranje uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti, te odgovornog odnosa pojedinca prema samom sebi, obitelji i društvu.

Obzirom na složenost poslova u redovnoj djelatnosti, te na sve veće zahtjeve u zadovoljavanju potreba različitih socijalno osjetljivih skupina, pa tako i Roma, stručni radnici centara za socijalnu skrb mjeru provode u suradnji s organizacijama civilnog društva i obrazovnim ustanovama: sudjeluju u programima i projektima udruga koji se odnose na sadržaje ove mjere, odnosno kroz roditeljske sastanke u školama provode aktivnosti s ciljem ublažavanja poteškoća romske populacije.

Prema izvješćima nositelja mjera u izvještajnom razdoblju održane su radionice i radio emisije u svezi s informiranjem o ostvarivanju prava iz sustava socijalne skrbi, a kao primjer dobre suradnje centara za socijalnu skrb i škola u provođenju aktivnosti, navodi se Centar za socijalnu skrb Čakovec koji se uključio u provođenje projekta usmjerenog na pristupačnije i kvalitetnije obrazovanje romske djece kroz sljedeće aktivnosti: neposredan savjetodavni rad sa roditeljima (upućivanje na potrebu redovne komunikacije sa školom radi uvida u učenje i ponašanje svoje djece); učenje odgovornog roditeljstva u smislu brige o prehrani, zdravlju, korištenju slobodnog vremena, važnosti opažanja problema u ponašanju kod svog djeteta; ukazivanje na potrebu poticanja radnih navika, stvaranja higijenskog minimuma svakog domaćinstva, ukazivanje na štetnosti alkohola, edukacija roditelja o problemima koji nastaju stupanjem u preuranjene seksualne odnose, te problema kada djeca rađaju djecu; zajednički roditeljski sastanci u dogovoru sa školom na način da se obrađuju određena područja, primjerice, kako opremiti dijete za školu, redovno održavanje higijene, prikladno odijevanje, odazivanje na cijepljenja, sistematske preglede i slično.

U okviru programa socijalnog i humanitarnog značenja u gradu Zagrebu je osigurana potpora programima udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba socijalnog i humanitarnog značenja za Grad Zagreb u cilju poticanja kvalitete aktivnog življenja, provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizaciju i integraciju te podizanje kvalitete skrbi ciljanih skupina, izvaninstitucionalne zaštite osoba starije životne dobi, te podizanja kvalitete skrbi o navedenim korisnicima; organizacije i provođenje pomoći za žrtve nasilja, socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, psiho-socijalnu pomoć i sl.,

organizaciju i provođenje pomoći i samopomoći za osobe starije životne dobi te poticanja kvalitetnog i aktivnog življenja osoba starije životne dobi.

X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

Sukladno Nacionalnom programu za Rome u području zaštite obitelji, materinstva i mladeži predviđeno je ostvarivanje slijedećih ciljeva: upoznavanje s pravima iz sustava zaštite obitelji i materinstva, uklanjanje stereotipa o muškim i ženskim ulogama u obitelji, priprema i distribucija edukacijskih materijala o pravima iz sustava zaštite obitelji na romskim jezicima, kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva i poticanje provedbe programa osvješćivanja romskih žena o ravnopravnosti spolova i uklanjanju svih oblika diskriminacije. U okviru istraživanja obuhvata romskih obitelji pravom na doplatak za djecu, prema izvješću nadležnog Ministarstva sukladno Zakonu o doplatku za djecu i Zakonu o roditeljskim i roditeljskim propisuju uvjete koje podnositelji zahtjeva trebaju ispunjavati kako bi ostvarili prava iz ovih Zakona, svi pripadnici romske populacije ostvaruju prava na naknade ukoliko ispunjavaju zakonima propisane uvjete.

Nadalje, u razdoblju od 2006. do 2009. godine osnovano je ukupno 17 obiteljskih centara za područja Istarske, Koprivničko-križevačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Zadarske, Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Karlovačke, Požeško-slavonske i Šibensko-kninske županije te Grada Zagreba. Obiteljski centri su sadržajno sasvim novi institucionalni oblik servisa namijenjenog obitelji koji ima prije svega savjetodavnu i preventivnu svrhu, a njihov rad temelji se na načelu dragovoljnosti korisnika/ca. Obiteljski centri uz pružanje usluga savjetovanja, organiziraju i provode grupne programe podrške namijenjene pojedinim socijalnim skupinama, organiziraju javna predavanja i rasprave o određenim pitanjima u području obitelji, roditeljstva, podizanja i odgoja djece te odnosa među mladima, potiču građanstvo, javne institucije i udruge građana za sudjelovanje u aktivnostima koje preveniraju nastanak rizičnih okolnosti po obitelj, njene članove i slično. Slijedom navedenog, svi obiteljski centri provode programe afirmacije uspješnog roditeljstva u koje se mogu uključiti svi dobrovoljni korisnici/ce bez obzira na nacionalnu pripadnost. Za potrebe ovog izvješća ispitano je koliko je pripadnika/ca romske nacionalnosti dobrovoljno koristilo spomenute programe obiteljskih centara.

XI. PROSTORNO UREĐENJE

U razdoblju od 2004. do 2009. godine izrađeno je 17 prostornih planova jedinica lokalne samouprave kojima su stvoreni preduvjeti za legalizaciju 16 lokacija naseljenih Romima, a u izvještajnom razdoblju 3 jedinice lokalne samouprave izradile su 3 prostorna plana za 4 lokacije naseljenim Romima. Poduzimaju se kontinuirane mjere za legalizaciju bespravnih romskih naselja gdje god je to moguće. Uz pomoć donacije Europske unije projektom u sklopu Phare 2005 programa izgrađena je kompletna cestovna, električna i vodovodna infrastruktura u najvećem romskom naselju Parag u Međimurskoj županiji, a upravo se završava legalizacija pojedinačnih objekata te priključci na vodu i struju. Naselje Parag otvorila je 24. rujna 2009. godine gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Vlade Republike Hrvatske i predsjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. U tijeku je uređenje tri druga romska naselja u Međimurskoj županiji iz Phare 2006 programa: Pribislavec, Piškorovec i Lončarevo, a uskoro će započeti uređenje još dva naselja: Orehovica i Sitnice u sklopu projekta u okviru programa IPA.

XII. PRAĆENJE PROVEDBE NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

Vlada Republike Hrvatske donijela 27. ožujka 2008. godine Rješenje o imenovanju predsjednice i članova Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. Povjerenstvo čine predsjednica Povjerenstva, gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Vlade Republike Hrvatske i 27 članova: predstavnici nadležnih ministarstava, nadležnih ureda Vlade Republike Hrvatske, predstavnik Međimurske županije i Grada Zagreba, te devet predstavnika romske nacionalne manjine.

Povjerenstvo je redovito održavalo sjednice u različitim županijama u kojima Romi žive u značajnijem broju, kako bi se neposredno utvrdilo stanje u tim područjima te, u suradnji s lokalnom i područnom upravom i samoupravom, potaknulo i ubrzalo rješavanje problema. U izvještajnom razdoblju održano je 12 sjednica Povjerenstva.

***

Većina mjera propisanih Nacionalnim programom za Rome uspješno se provodi. Međutim, unatoč postignutom napretku, treba napomenuti da je veći dio mjera predviđenih Nacionalnim programom za Rome pretežito dugoročnog karaktera, te stoga i njihovo potpuno ostvarenje zahtjeva kontinuirane i dodatne aktivnosti. Za nastavak sustavnog provođenja mjera potrebni su daljnji znatni naponi, usklađeno djelovanje državnih tijela s lokalnom i područnom upravom i samoupravom, te osiguravanje odgovarajućih sredstava iz državnog proračuna.

I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

CILJEVI:

- *Ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava Roma*
- *Praćenje međunarodnog sustava zaštite Roma*
- *Praćenje politike prema Romima u drugim zemljama*
- *Sudjelovanje u izgradnji međunarodnog sustava zaštite Roma*
- *Usklađivanje zakonodavstva s propisima Europske unije i dokumentima Vijeća Europe*

I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU Ljudskih I MANJINSKIH PRAVA

MJERE:

1. Stalno praćenje ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava Roma i aktivno sudjelovanje u kreiranju međunarodnog sustava zaštite Roma u multilateralnim organizacijama (Organizacija Ujedinjenih naroda, Vijeće Europe, Organizacija za europsku sigurnost i suradnju, Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu itd.), te izvještavanje o provedbi Nacionalnog programa za Rome u Republici Hrvatskoj

Izješće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija je kroz ukupno djelovanje na području zaštite i promocije ljudskih prava i posebice na međunarodnoj razini (naglasak je na trogodišnjem razdoblju o kojem se izvješta) nastavilo s aktivnom politikom vezanom za praćenje razvoja standarda kao i za implementaciju prava posebno osjetljivih društvenih skupina, a u okviru kojih prava značajno mjesto - globalno, odnosno regionalno, ali i na nacionalnim razinama zauzimaju Romi i problemi s kojima se oni i dalje susreću.

U okviru redovitih djelatnosti, Ministarstvo se pridružuje stajalištima Europske unije na području ljudskih prava pa tako i na području vezanom za rješavanje pitanja Roma, a romsko pitanje u fokusu je ključnih regionalnih organizacija, kao što su Vijeće Europe i Organizacija za europsku sigurnost i suradnju.

S obzirom na to da Vijeće Europe posebice u posljednjih nekoliko godina posvećuje veliku pažnju romskoj nacionalnoj manjini koja se i izvan matičnog Odbora - Odbora stručnjaka Vijeća Europe za Rome i putnike (MG-S-ROM) u VE pojavljuje kao *cross curricularno* područje, Stalna misija Republike Hrvatske pri VE pojačano je pratila rad svih njegovih institucija, iznoseći pri tome hrvatska stajališta na ovom području te sudjelujući izravno u kreiranju politika u ovoj instituciji usmjerenih na pitanje zaštite i promicanje prava Roma¹. Stalna misija također je pravovremeno izvještavala domaće resorne institucije o dokumentima koji se usvajaju kao i o tematskim događanjima², ali je i posebice pratila situaciju s Romima u Hrvatskoj, a kako bi prema potrebi i u za to prilagođenim prilikama u VE ukazalo na mjere koje se poduzimaju u cilju implementacije dostignutih standarda na području zaštite prava Roma.

Aktivnim praćenjem ovog područja, Stalna misija je posredovala u obostranoj razmjeni mišljenja oko poziva VE da se Republika Hrvatska priključi VE/EK kampanji „Dosta! Nadiđi predrasude, otkrij Rome“ namijenjenoj podizanju svijesti u borbi protiv predrasuda i stereotipa u odnosu na Rome te promicanju boljeg razumijevanja njihove kulture i identiteta³, a što je u konačnosti rezultiralo i pristankom Republike Hrvatske. Upornim djelovanjem Stalne misije u okviru navedene Kampanje otklonjeno je korištenje tzv. „*bsc*

¹ Preporuka Odbora ministara državama članicama o obrazovanju Roma, iz 2009.

² Seminar o obrazovanju Roma (svibanj 2009., Brdo kod Kranja), Visoka konferencija o sigurnosti Roma u Europi (listopad 2009., Bukurešt)

³ Države korisnice: Albanija, BiH, Crna Gora, Srbija, Makedonija, te od 2008. Moldavija i Ukrajina

jezika“ na način da je, po priključivanju RH Kampanji, osigurano korištenje hrvatskog jezika za postavljanje nacionalnih materijala (link na službenu stranicu Kampanje VE).

Nadalje, Stalna misija redovito prati i aktivno sudjeluje u godišnjim raspravama o međunarodnoj nevladinoj organizaciji Europskom forumu za Rome (ERTF)⁴. Tijekom 2009. ERTF je zatražio pomoć nacionalnih vlasti pri uspostavi nacionalnih krovnih organizacija Roma u članicama VE, kao i eventualnu financijsku pomoć za njezino upravljanje, a o čemu će se i u Hrvatskoj odlučivati.

U svibnju 2009. održana je tematska razmjena mišljenja “Suočavanje s budućnošću: Djelovanje VE na području Roma i putnika”⁵ koju je iniciralo tada aktualno španjolsko predsjedanje Odborom ministara VE, a kojom prilikom je Stalna misija također aktivno sudjelovalo u raspravi.

Također se pozorno prati i rad povjerenika za ljudska prava VE, koji u okviru svog mandata nadgleda stanje i zaštitu ljudskih prava Roma u državama članicama, te koji se prilikom terenskih posjeta zemljama susreće s njihovim predstavnicima. Sukladno njegovom viđenju, trenutnom djelovanju VE nedostaje potrebne kohezije jer su aktivnosti u određenoj mjeri fragmentirane na niz tijela u VE, a koja imaju mandat razmatrati stanje ljudskih prava Roma i njihovu zaštitu.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija prati komponentu ljudske dimenzije unutar OESS-a, te redovito sudjeluje na jesenskim sastancima organizacije u Varšavi zastupajući hrvatska stajališta na području ljudskih prava u koje pripada i zaštita prava Roma. Slijedom navedenog, i prošle 2009. godine Ministarstvo je izvijestilo o programima i politikama na ovom području, posebice u području obrazovanja Roma odnosno o kontinuiranom trendu povećanja sudjelovanja romske djece u nastavi.

Izješće Ureda za ljudska prava

Ured za ljudska prava je tijekom 2007. godine bio nositelj izrade VI, VII i VIII periodičnog izvješća Republike Hrvatske o primjeni Konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije. Pred UN-ovim Odborom za suzbijanje rasne diskriminacije izvještavalo se i o posebno ranjivoj skupini - o Romima i aktivnostima Vlade Republike Hrvatske s ciljem da se Romima na sustavan i sveobuhvatan način pomogne u poboljšavanju uvjeta življenja, uključivanja u društveni život i procese odlučivanja.

Ured je u razdoblju od 2007. do 2009. godine imao blisku suradnju s Europskom komisijom za suzbijanje rasizma i netolerancije (ECRI) u smislu sudjelovanja na njihovim seminarima, ističući problematiku uspostave nacionalnog zakonodavstva i institucionalnog mehanizma za suzbijanje svih oblika diskriminacije po svim diskriminatorskim osnovama. Ured je također u aktivnoj suradnji s predstavnicima ECRI-a isticao iskustva pozitivnih mjera vezano uz obrazovanje romske djece i njihove integracije u obrazovni sustav te osvještavanje žena Romkinja.

---

⁴ ERTF-u je kroz partnerski sporazum s VE omogućen privilegirani odnos s Vijećem, no na godišnjoj razini redovito se raspravlja o obnavljanju sporazuma i dodjeli godišnjeg financijskog doprinosa

⁵ Inicirano od tada, aktualnog španjolskog predsjedanja Odborom ministara VE

Ured je sudjelovao u pilot-projektu Centra za ljudska prava i Otvorenog društva Makedonija povodom čega su tijekom 2008. godine bile organizirane dvije regionalne konferencije: „Utjecaj procesa približavanja Europskoj uniji na ljudska prava“. Predstavници Ureda su govorili o kreiranju antidiskriminacijske politike i suzbijanju svih oblika diskriminacije.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine sudjeluje u radu Odbora stručnjaka Vijeća Europe za Rome, Odbora Vijeća Europe za nacionalne manjine te u izradi nacrtu preporuka Vijeća Europe za unaprjeđenje položaja Roma, kao i u ocjeni ostvarivanja prava Roma u pojedinim državama članicama Vijeća Europe te mjera za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina.

Ured je također aktivan u Radnoj skupini za manjine Srednjoeuropske inicijative koja posebnu pozornost posvećuje pravima romske nacionalne manjine praćenjem ostvarivanja Instrumenta SEI-a za zaštitu prava nacionalnih manjina. Ured, kao stručna služba Vlade, također redovito sudjeluje na međunarodnim konferencijama posvećenim nacionalnim manjinama, a posebice Romima te na drugim skupovima na međunarodnoj razini, na kojima se razmatra unaprjeđenje uvjeta življenja romske populacije (UNDP, UNHCR).

2. Praćenje politike prema Romima u drugim, osobito susjednim državama i prikupljanje podataka s ciljem poboljšanja međunarodne suradnje u zaštiti ljudskih i manjinskih prava Roma

Izvešće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija kroz sudjelovanje na međunarodnim multilateralnim forumima i u bilateralnim kontaktima s drugim zemljama na području ljudskih prava, posebnu pozornost posvećuju manjinskoj problematici koja uključuje i pitanje romske manjine.

Ministarstvo redovito priprema, posreduje te koordinira aktivnostima vezanima za posjet povjerenika za ljudska prava VE, te daje prijedloge hrvatske strane na izvješće koje isti nakon prikupljenih podataka priprema i objavljuje⁶.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina posebno je važna provedba Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koju je Republika Hrvatska među prvima potvrdila. U cilju provedbe navedenog međunarodnog dokumenata, Ured je u suradnji s Vijećem Europe organizirao četvrti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 15. listopada 2007. godine u Vukovaru. Sudionici seminara su analizirali ostvarivanje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i nacionalnog zakonodavstva kojim se reguliraju prava nacionalnih manjina.

Sudionici seminara su zaključili da je u proteklom razdoblju ostvareno znatno unapređivanje prava nacionalnih manjina, te je u tom smislu posebno podržano zalaganje Vlade RH u

---

⁶ S obzirom na to da se ovo izvješće daje u trogodišnjem razdoblju (2007.- 2009.) u kojem posjet povjerenika Hrvatskoj nije bio predviđen, napominje se kako je posjet povjerenika ostvaren u 2010. godini.

ostvarivanju prava nacionalnih manjina. Nalazeći se u ovom dijelu Republike Hrvatske u kojem su, uz većinsko stanovništvo, tijekom oružanog sukoba i agresije na Republiku Hrvatsku, stradali i brojni pripadnici nacionalnih manjina i koji je bio sravnjen sa zemljom, može se konstatirati u relativno kratkom razdoblju veliki napredak kako u obnovi tako i u zajedničkom suživotu. Izneseni su, također, primjeri dobrog zajedničkog života, razumijevanja i djelovanja pripadnika različitih etniciteta, te podrške lokalnih i područnih tijela vlasti, što doprinosi ostvarivanju visoke razine prava nacionalnih manjina. Takva podrška, upozoravaju sudionici, nije međutim osigurana pripadnicima nacionalnih manjina u većem dijelu lokalnih tijela, pa bi otklanjanju tih teškoća u narednom razdoblju trebalo posvetiti posebnu pozornost.

Prilikom razmatranja dosadašnjih pozitivnih rezultata u predstavljanju nacionalnih manjina, te djelovanja novih instituta uvedenih Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i teškoće radi sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u obavljanju javnih poslova, ukazano je na potrebu daljnjeg poticanja učinkovitijeg djelovanja vijeća, predstavnika i koordinacija nacionalnih manjina, te je podržana daljnja edukacija.

Sudionici seminara su također ukazali da ostvarivanje prava nacionalnih manjina ne ovisi samo o političkoj volji države i lokalne vlasti, nego i o spremnosti samih manjina na suradnju. Ukazano je na potrebu još bolje suradnje predstavnika nacionalnih manjina u realizaciji programa od zajedničkog interesa, kao i suradnju s onim tijelima samouprava u kojima su izabrani.

Ocjenjuje se da je u provedbi Zakona o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina postignuta visoka razina, koja je u skladu s hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom. Podržana su nastojanja da se intenziviraju mjere kojima treba riješiti još prisutne teškoće u nekim sredinama na područjima od posebne državne skrbi, te upozoreno na potrebe bolje koordinacije predškolskog odgoja.

Sudionici skupa podržali su napore Vlade RH i način ostvarivanja Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za Rome 2005. – 2015. godine i podržali su dobre rezultate na tom području.

Uočene su teškoće u ostvarivanju prava nacionalnih manjina na pristup medijima. Dio medija još uvijek podliježe senzacionalizmu, te ne poklanja dovoljnu pozornost stvarnim problemima nacionalnih manjina i njihovoj objektivnoj prezentaciji. Sugerirano je da Savjet za nacionalne manjine u navedenom razdoblju posveti pozornost analizi izvještavanja o nacionalnim manjinama u javnim medijima, te da se na osnovu takve analize predlože odgovarajuće mjere. Posebno se ukazuje na primjenu čl.18 Ustavnog zakona o HRT-u i zakon o elektroničkim medijima, a vezano za emisije na manjinskim jezicima.

Ured za nacionalne manjine organizirao je u suradnji s Vijećem Europe peti seminar o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 1. prosinca 2008. godine u Zagrebu. Seminar je otvorila predsjednica Vlade Republike Hrvatske, a u ime Vijeća Europe sudjelovao je gosp. Alan Phillips, predsjednik Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje provedbe Okvirne konvencije. Na skupu su sudjelovali predstavnici nacionalnih manjina i predstavnici nadležnih ministarstava i ureda, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te stručnjaci za navedeno područje. Na seminaru je razmatran Nacrt izvješća o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Sudionici su konstatirali da je došlo do značajnog unaprjeđenja ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Izneseni su i primjeri dobrog zajedničkog života, razumijevanja i djelovanja različitih etniciteta, te podrška lokalnih i područnih tijela vlasti, što doprinosi ostvarivanju visoke razine prava nacionalnih manjina.

U organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske od 19.-21. lipnja 2008. godine održana je na Brijunima Međunarodna konferencija o prekograničnoj suradnji nacionalnih manjina. Predstavnici državnih tijela i nacionalnih manjina iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Mađarske, Rumunjske, Slovenije i Hrvatske, te predstavnici međunarodne zajednice u prijateljskoj su, vrlo otvorenoj i konstruktivnoj raspravi razmotrili mogućnosti unapređenja suradnje na području kulture i obrazovanja, medija te putem bilateralnih i multilateralnih sporazuma. Sudionici konferencije jednoglasno su pohvalili napore Vlade Republike Hrvatske na unapređenju prava nacionalnih manjina te posebice ovakve načine suradnje, koji omogućavaju da se susretnu predstavnici državnih tijela iz različitih zemalja te predstavnici nacionalnih manjina sa predstavnicima matične države. Time se ujedno predstavnicima državnih tijela i predstavnicima nacionalnih manjina omogućuje da na partnerskoj osnovi razmotre bitna pitanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina, potiču prekograničnu suradnju na novim projektima koji mogu pridonijeti daljnjem razvoju ne samo zakonodavne regulative u pojedinim državama, nego prije svega implementaciji legislative, kako na domaćoj, tako i na međunarodnoj razini.

U cilju prevladavanja predrasuda prema etničkim manjinama posebice Romima te suzbijanju svih oblika diskriminacije Republika Hrvatska pristupila je Kampanji Vijeća Europe "Dosta!" dana 29. srpnja 2008. godine. Cilj Kampanje je borba protiv diskriminacije romske nacionalne manjine u čitavoj Europi. Odluku o pristupanju Republike Hrvatske Kampanji "Dosta!" donijelo je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome čija je predsjednica gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Vlade Republike Hrvatske.

U okviru Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. u organizaciji Ureda za nacionalne manjine u Zagrebu je od 15.-16. lipnja 2009. godine održana Radionica o zapošljavanju Roma u kojoj su sudjelovali predstavnici vlada zemalja Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Republika Češka, Makedonija, Srbija, Slovačka, Španjolska, te predstavnici Vijeća Europe i predstavnici nevladinih udruga te predstavnici romskih udruga. U prvom dijelu Radionice predstavljeno je istraživanje „Život Romkinja u Hrvatskoj s naglaskom na pristup obrazovanju“ koje je proveo Institut za društvena istraživanja u Zagrebu u suradnji s Udrugom žena Romkinja „Bolja budućnost“ Zagreb. Prema rezultatima istraživanja pokazalo se da obrazovanje Romkinje lakše dolaze do stalnog radnog odnosa od onih koji nemaju završenu osnovnu školu, a naročito od onih koji nemaju nikakvo obrazovanje. Ipak dolazi do snaženja uloge žena, što je rezultat rada posljednjih godina, a ujedno kao rezultat poboljšanja životnog standarda. Mjere koje bi poboljšale obrazovne šanse i uspješnost u obrazovanju zahtijevaju zajednički rad na više razina i to razini obrazovnih institucija, romske zajednice te obitelji.

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Agencija Europske unije za osposobljavanje organizirali 17. i 18. rujna 2009. godine na Brijunima regionalni seminar posvećen inkluzivnom obrazovanju u kontekstu socijalne i kulturne različitosti. Na seminaru je sudjelovalo više od 90 predstavnika europskih zemalja, međunarodnih organizacija te istaknutih europskih stručnjaka za područje obrazovanja i prava nacionalnih manjina. Seminar je organiziran kako bi se razmotrile mjere unapređenja obrazovanja u cilju promicanja

interkulturnog dijaloga i socijalne inkluzije. Predstavници Europske unije, Vijeća Europe, Ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih organizacija, zajedno s predstavnicima Albanije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Mađarske, Kosova i Crne Gore, Srbije, Turske, Švicarske i Hrvatske u dvodnevnom seminaru posvetili su posebnu pozornost sveobuhvatnom školskom pristupu društvenoj i kulturnoj raznolikosti, stvaranju jednakih mogućnosti kao temelju politike u javnom obrazovanju, te obrazovanju nastavnika za interkulturno inkluzivno obrazovanje. Europa s više od 100 tisuća pripadnika nacionalnih manjina, te s brojnou jezičnom i kulturnom različitosti razvija sustav zaštite ljudskih i manjinskih prava koje je nužno uključiti u sustav obrazovanja. Posljednjih godina intenzivno se razvija politika interkulturnog dijaloga unutar Europske unije i Vijeća Europe. Ovaj regionalni seminar također je prilog europskoj politici razvoja inkluzivnog obrazovanja kojem je domaćin bila Hrvatska, kao multikulturalna zemlja koja posvećuje posebnu pozornost promicanju prava nacionalnih manjina.

Sukladno preporuci Vijeća Europe te preuzetim obvezama Republike Hrvatske kao članice Kampanje "Dosta!", Ured za nacionalne manjine je, u suradnji s Udrugom „Fade In“ iz Zagreba, 2009. godine osmislio i financirao spot za promicanje Kampanje "Dosta!" Vijeća Europe koji je prikazivan na Hrvatskoj televiziji.

Pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske 24. listopada 2008. godine održan je VII. Svjetski kongres Roma. Sukladno Rješenju Vlade od 12. rujna 2008. godine za spomenuti Kongres osigurana su sredstva iz Proračunske zalihe Državnog proračuna RH u iznosu od 200.000 kuna.

Na portalu Vlade Republike Hrvatske pokrenuta je web stranica Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015.

Pokretanjem internetske stranice za Rome omogućen je bolji protok informacija između tijela državne vlasti i romske nacionalne manjine. Također se sustavno prati provedba Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. koje je donijela Vlada Republike Hrvatske. Putem web stranice pripadnicima nacionalnih manjina dostupne su sve informacije i dokumenti te sredstva koja raspoređuje Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome na čijem je čelu predsjednica Vlade Republike Hrvatske gđa. Jadranka Kosor, dipl.iur.

3. Koordinacija pripreme nacionalnih izvješća prema međunarodnim konvencijama i paktovima na području ljudskih prava, uključujući izvještavanje o ljudskim pravima Roma

Izvješće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

Nakon što je Republika Hrvatska izradila Šesto, sedmo i osmo periodično izvješće o primjeni Konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (2001. – 2006.), u Ženevi je 26. i 27. veljače 2009. hrvatsko izaslanstvo ista predstavilo pred UN Odborom za ukidanje rasne diskriminacije.

S obzirom na značaj koji se u nacionalnim sustavima demokratskih zemalja daje pravima nacionalnih manjina, posebice problemu Roma koji su u današnjim okolnostima vrlo ranjivi, dijelovi navedenih izvješća kao i rasprava održana povodom njihovog predstavljanja te naročito pitanja koja su postavili stručnjaci u značajnoj su se mjeri odnosili na situaciju,

odnosno položaj Roma u Republici Hrvatskoj. Napretku na institucionalnom i zakonodavnom području koji se odnosi na prava nacionalnih manjina doprinijela je učinkovita primjena Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina potaknuta i Akcijskim planom za njegovu provedbu. U tom kontekstu, zamjetan je porast zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina na državnoj i lokalnoj razini te u upravnim i pravosudnim tijelima, a što se jednim dijelom očitivalo i na status Roma u Hrvatskoj. Slijedom navedenog, u novi saziv Hrvatskog sabora po prvi puta je izabran pripadnik romske nacionalne manjine.

Nadalje, stručnjacima Odbora detaljnije je predstavljena situacija na ovom području - donošenje Nacionalnog programa za Rome s ciljem da se Romima na sustavan i sveobuhvatan način pomogne u poboljšanju uvjeta življenja te uključivanja u društveni život i procese odlučivanja (uz očuvanje vlastitog identiteta, kulture i tradicije), kao i u aktivnije uključivanje lokalne i regionalne samouprave u aktivnosti namijenjene unapređenju života romske zajednice. Također je istaknuto godišnje izdvajanje iz proračuna u svrhu očuvanja i promoviranja romske kulture u iznosu od milijun eura. Predstavljena je i situacija na području obrazovanja - ukupno 3000 romske djece polazi osnovnu školu, 200 srednju školu te ih 12 studira, a što je povećani broj u odnosu na njihovu dosadašnju participaciju u školstvu.

Po razmatranju navedenih izvješća, Odbor je Hrvatskoj uputio primjedbe i preporuke i u djelu koji se odnosi na romsko pitanje. Kako se navodi, Hrvatskoj je preporučeno da poveća napore u suzbijanju diskriminacije prema Romima, osigura jednak pristup kvalitetnom obrazovanju romske djece, uključujući i nastavu na romskom jeziku, te spriječi *de facto* segregaciju romskih učenika i poduzme mjere protiv stereotipa. Također se preporuča osigurati učinkovitu primjenu politika u cilju povećanja stope zaposlenosti Roma te odgovarajuće političke zastupljenosti kao i jednakog pristupa u ostvarivanju prava na stjecanje državljanstva i rješavanje pitanja stanovanja. Predloženo je i ulaganje dodatnih napora kako bi se stvorili povoljniji uvjeti za izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti Roma.

Uz navedeno, Odbor je pozdravio mjere na području suzbijanja diskriminatornog ponašanja prema Romima koje su dio nacionalnih dokumenata - Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Nakon što je u 2007. izrađeno te UN Odboru za ljudska prava dostavljeno Drugo periodično izvješće RH o primjeni Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, a koje pokriva razdoblje od 2000. do 2006., u Ženevi je temeljem prethodno sastavljene liste od 26 pitanja, održano predstavljanje Izvješća pred Odborom. S obzirom na to da su se, između ostalog, postavila i pitanja oko političke zastupljenosti Roma i njihovom sudjelovanju u kreiranju politika te o problemima školovanja romske djece, Odbor je u konačnosti reagirao svojim preporukama.

Konstatirajući da su prisutni problemi oko stjecanja državljanstva pripadnika određenih nacionalnih manjina (kao jedna od manjina navode se Romi), Hrvatskoj je preporučeno da nastavi s naporima u kontekstu olakšavanja osiguranja jednakog pristupa stjecanju državljanstva kao i da osigura preduvjete kako administrativni postupci i pravne odredbe o državljanstvu ne bi predstavljale prepreke za osobe koje nisu hrvatske nacionalnosti.

Pozdravljajući zastupljenost nacionalnih manjina u javnom životu, Odbor je iskazao zabrinutost zbog njihove niske razine sudjelovanja na regionalnoj i lokalnoj razini, te je

preporučio da Hrvatska i dalje ulaže napore s ciljem osiguranjem političke zastupljenosti i sudjelovanja predstavnika nacionalnih manjina, posebice Roma na svim razinama.

Također je, unatoč zabilježenom napretku sukladno provedenim mjerama iz nacionalnih dokumenata na ovom području, Odbor iskazao zabrinutost glede školovanja romske djece, preporučivši pri tome ulaganje daljnjih napora u primjenu zakonodavstva s ciljem okončanja situacija u nekim školama koje su u praksi prepoznate kao primjer segregacije.

4. Praćenje procesa usklađivanja zakonodavstva s propisima Europske unije i Vijeća Europe

Izvješće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija sudjelovalo je u pripremama izvješća za poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna ljudska prava, a u okviru kojeg je istaknuto i pitanje romske manjine. Naglašeno je kako će u svim županijama u kojima u većem broju žive Romi osnovati informativni centri u cilju olakšanja pristupa Roma njihovim pravima i osiguravanja boljih životnih uvjeta za Rome. Hrvatska će nastaviti s legalizacijom i uređivanjem romskih naselja te provođenjem posebnih mjera za poticanje zapošljavanja Roma i uključivanje njihove djece u redoviti obrazovni sustav.

U cilju praćenja provedbe Nacionalnog programa za Rome, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija je preko svog predstavnika redovito sudjelovalo u radu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome.

U skladu sa svojim djelokrugom rada, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija je koordiniralo izradu i pratilo provedbu Nacionalnog programa za pridruživanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, a koji na godišnjoj razini (u zatraženom periodu za ovo trogodišnje izvješće - 2007. do 2009.) uključuje i definiranje kratkoročnih i srednjoročnih mjera na području zaštite prava nacionalnih manjina, uključujući i Rome.

II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

CILJEVI:

- *Jačanje svijesti o potrebi sudjelovanja u procesima odlučivanja*
- *Veća zastupljenost žena u predstavničkim tijelima i uključenost u procese odlučivanja*
- *Stvaranje formalnih pretpostavki za uključivanje romskih predstavnika u nadležna tijela državne, područne (regionalne) i lokalne samouprave*

II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

MJERE:

1. Poticanje osnivanja manjinskih romskih vijeća na lokalnoj i regionalnoj razini te osiguranje zastupljenosti Roma u predstavničkim tijelima na tim razinama, kao i ostvarivanje mogućnosti izbora romskog predstavnika u Hrvatskom saboru

Izvješće Ministarstva uprave

Pravo pripadnika romske nacionalne manjine na zastupljenost u Hrvatskom saboru

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru propisana je: Ustavom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 41/01-pročišćeni tekst), Izmjenama Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10), Ustavnim Zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/02 i broj. 80/10) i Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 116/99., 109/00., 53/03., 69/03. – pročišćeni tekst, 167/03., 44/06. i 19/07.)

Ustavom Republike Hrvatske, u odredbi članka 15. jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina. Ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina uređuje se ustavnim zakonom koji se donosi po postupku za donošenje organskog zakona. Zakonom se može, pored općega biračkog prava, pripadnicima nacionalnih manjina osigurati posebno pravo da biraju svoje zastupnike u Hrvatski sabor.

Nadalje, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, u odredbi članka 19. Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina ostvarenje prava na zastupljenost u Hrvatskom saboru.

Republika Hrvatska, sukladno članku 15. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo birati osam zastupnika u Sabor koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici koju čini područje Republike Hrvatske.

Odredbom članka 16. stavak 5. Zakona pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Na izborima za zastupnike u Hrvatskom saboru, koji su održani 25. studenoga 2007. godine, kao zastupnik pripadnika, između ostalih, i romske nacionalne manjine izabran je pripadnik romske nacionalne manjine gospodin Nazif Memedi.

Zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Odredbom članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da pripadnici nacionalnih manjina u općinama i gradovima u kojima sudjeluju u stanovništvu od 5% do 15% imaju pravo na jednog vijećnika – manjinskog predstavnika u predstavničkom tijelu jedinice.

Ukoliko sudjeluju u stanovništvu općina i gradova sa više od 15%, te u županijama sa više od 5%, pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima.

Pripadnici romske nacionalne manjine prema relevantnom popisu birača od 25. studenoga 2007. godine imaju udio veći od 5 %, a manji od 15 % u ukupnom biračkom tijelu četiri lokalne jedinice, konkretno u Općini Darda (Osječko-baranjska županija) i Općinama Općina Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec (Međimurska županija).

Općine Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec su svojim statutima propisale, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u općinskom vijeću s 1 članom, dok Općina Darda navedeno nije propisala. Navedene Općine nisu u obvezi osigurati srazmjernu zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u predstavničkom tijelu, stoga nisu u obvezi pripadnicima romske nacionalne manjine osigurati zastupljenost u izvršnom tijelu.

Vlada Republike Hrvatske, Odlukom, klasa: 013-03/09-01/01, urbroj: 5030106-09-1 (Narodne novine, br. 46/09), raspisala je izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji su se održali 17. svibnja 2009. godine.

Prema podacima iz ureda državne uprave u županijama na provedenim izborima izabran je po jedan pripadnik romske nacionalne manjine u općinsko vijeće Općina Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec, dok u Općini Darda jedan pripadnik romske nacionalne manjine nije izabran, ali postoji mogućnost popunjavanja Vijeća Općine sa 1 pripadnikom romske nacionalne manjine povlačenjem sa kandidacijske liste.

Vijeća i predstavnici pripadnika nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama

Pripadnici svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, pa tako i pripadnici romske nacionalne manjine, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave sudjeluju u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika.

Sukladno Ustavnom zakonu u lokalnim jedinicama u kojima pripadnici manjina sudjeluju u ukupnom stanovništvu s najmanje 1,5%, u općinama i gradovima na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u županijama na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine biraju se vijeća, a u jedinicama na čijem području živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

U vijeća nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeća nacionalnih manjina grada bira se 15, a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova predstavnika nacionalnih manjina. U onim jedinicama u kojima nisu ispunjeni uvjeti za izbor vijeća, a na

čijem području živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Članovi vijeća i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

a) Izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u 2007. godini

Članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina, koji su izabrani na izborima 2003. i 2004. godine istekao je redoviti četverogodišnji mandat, stoga je Vlada Republike Hrvatske raspisala redovne izbore za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina koji su održani 17. lipnja 2007. godine.

Odlukom o raspisivanju izbora za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 49/07 i 53/07) raspisani su izbori za ukupno 308 vijeća nacionalnih manjina. Odlukom o raspisivanju izbora za predstavnika nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine, br. 49/07) ukupno je raspisan izbor za 228 predstavnika nacionalne manjine. U odnosu na pripadnike romske nacionalne manjine izbori su raspisani za 17 vijeća i 15 predstavnika romske nacionalne manjine.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske, Odlukom o određivanju visine naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 58/07), propisala je pravo na naknadu troškova izborne promidžbe vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su izabrani na izborima, te utvrdila njezinu visinu.

Konkretno, navedena Odluka Vlade propisuje u točki III. i IV. da Vijeće nacionalne manjine županije i Vijeće nacionalne manjine Grada Zagreba ima pravo na naknadu troškova u iznosu od 1.500,00 kuna za svakog člana, a Vijeće nacionalne manjine grada i Vijeće nacionalne manjine općine u iznosu od 1.000,00 kuna za svakog člana. Sukladno odredbi točke V. predstavnik nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na naknadu troškova u iznosu od 1.000,00 kuna.

Nakon održanih izbora, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 73/07) kojom je ovlastila župane, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnike i općinske načelnike da, sukladno odredbi članka 60. stavak 1. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 33/01, 10/02, 155/02, 45/03, 43/04 i 40/05), u roku od 30 dana od dana donošenja Odluke, sazovu konstituirajuće sjednice i to za *206 vijeća nacionalnih manjina koja su izabrana u punom broju*. Na provedenim izborima izabrano je 16 vijeća romske nacionalne manjine u punom broju.

Jednako tako, Vlada Republike Hrvatske donijela je i Odluku o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina u kojima je izabrana natpolovična većina članova (Narodne novine, br. 82/07) kojom je ovlastila župane,

gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnike i općinske načelnike da, sukladno odredbi članka 60. stavak 1. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 33/01, 10/02, 155/02, 45/03, 43/04 i 40/05), u roku od 30 dana od dana Odluke, sazovu konstituirajuće sjednice i to za 47 vijeća nacionalnih manjina u kojima je izbrana natpolovična većina članova. Na provedenim izborima izabrano je 1 vijeće romske nacionalne manjine u natpolovičnom broju.

Vijeće nacionalne manjine svojstvo pravne osobe stječe upisom u Registar vijeća nacionalnih manjina kojeg vodi Ministarstvo uprave. U Registar, nakon konstituiranja vijeća, upisano je, između ostalog, i 16 vijeća romske nacionalne manjine. To su slijedeća vijeća:

1. Vijeće romske nacionalne manjine Istarske županije,
2. Vijeće romske nacionalne manjine Međimurske županije,
3. Vijeće romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije,
4. Vijeće romske nacionalne manjine Osječko-baranjske županije,
5. Vijeće romske nacionalne manjine Sisačko-moslavačke županije,
6. Vijeće romske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije,
7. Vijeće romske nacionalne manjine Grada Zagreba,
8. Vijeće romske nacionalne manjine Grada Slavenskog Broda,
9. Vijeće romske nacionalne manjine Grada Pule,
10. Vijeće romske nacionalne manjine Grada Siska,
11. Vijeće romske nacionalne manjine Općine Petrijanec,
12. Vijeće romske nacionalne manjine Općine Darda,
13. Vijeće romske nacionalne manjine Općine Mala Subotica,
14. Vijeće romske nacionalne manjine Općine Pribislavec,
15. Vijeće romske nacionalne manjine Općine Orehovica i
16. Vijeće romske nacionalne manjine Općine Nedelišće.

Potvrde za izabrane predstavnike nacionalne manjine izdaju se u svrhu otvaranja računa u banci i sudjelovanja u platnom prometu pravnih i fizičkih osoba, te radi ostvarivanja svih prava i obveza koja predstavnicima nacionalne manjine pripadaju sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Tada nadležni Središnji državni ured za upravu izdao je, između ostalog, i potvrde za 9 izabranih predstavnika romske nacionalne manjine. To su slijedeći predstavnici:

1. Zlatko Oršuš – Varaždinska županija
2. don Đurđević Stevo – Bjelovarsko-križevačka županija,
3. Duško Kostić – Grad Beli Manastir,
4. Mario Balog – Grad Belišće,
5. Esad Šaćiri – Grad Osijek,
6. Redžap Hadža - Grad Vodnjan,
7. Branko Oršoš – Grad Mursko Središće,
8. Nedeljko Horvat – Općina Kotoriba i
9. Josip Balog – Općina Podturen.

Napominjemo da se jedno izabrano vijeće romske nacionalne manjine nije upisalo u Registar, a u 6 lokalnih jedinica izbori za predstavnika romske nacionalne manjine nisu ni održani jer nije bilo kandidatura ili odaziva birača.

b) *Financiranje vijeća i predstavnika romske nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama*

Ustavnim zakonom, u odredbi članka 28., propisana je obveza jedinice samouprave da osigura sredstva za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, dakle i vijećima i pripadnicima romske nacionalne manjine, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, kao i za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća nacionalne manjine.

Sukladno navedenoj odredbi obveza je lokalnih jedinica da participiraju u financiranju rada vijeća i predstavnika kako romske tako i ostalih nacionalnih manjina, odnosno da u okviru svojih financijskih mogućnosti predvide i osiguraju potrebna financijska sredstva kako bi se poboljšali uvjeti za rad vijeća i predstavnika svih nacionalnih manjina, kao i osigurala potrebna sredstva i prostor za njihov rad.

Prema podacima koji su ovom Ministarstvu dostavljeni od strane ureda državne uprave u županijama jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2009. godini za rad vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine izdvojile su financijska sredstva kako slijedi:

Za rad vijeća romske nacionalne manjine:

1. Sisačko-moslavačka županija	132.000,00 kn
2. Grad Sisak	60.122,00 kn
3. Primorsko-goranska županija	71.282,00 kn
4. Grad Rijeka	96.088,29 kn
5. Brodsko-posavska županija	89.200,00 kn
6. Grad Slavonski Brod	30.000,00 kn
7. Osječko-baranjska županija	123.168,51 kn
8. Općina Darda	30.500,00 kn
9. Općina Mala Subotica	3.000,00 kn
10. Općina Orehovica	7.900,00 kn
11. Istarska županija	5.337,88 kn
12. Grad Pula	94.204,95 kn
13. Grad Zagreb	813.519,82 kn
14. Međimurska županija	21.280,00 kn
(proračunom predviđeno ali nije isplaćeno zbog neaktivnosti vijeća)	,

Za rad predstavnika romske nacionalne manjine:

1. Oršuš Zlatko – Varaždinska županija	20.000,00 kn
2. Esat Šaćiri - Grad Osijek	25.436,00 kn
3. Duško Kostić - Grad Beli Manastir	10.000,00 kn
4. Branko Oršoš – Grad Mursko Središće	8.023,90 kn
5. Nedeljko Horvat – Općina Kotoriba	3.704,08 kn
6. Josip Balog – Općina Podturen	23.000,00 kn
7. Redžep Handža – Grad Vodnjan	9.000,00 kn

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Pripadnici romske nacionalne manjine sudjeluju u procesu odlučivanja od Hrvatskog sabora do lokalne zajednice Na izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina održanim 17. svibnja 2007. godine sudjelovali su i pripadnici romske nacionalne manjine Na izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina izabrano koji su održani 17. svibnja 2007. godine izabrano je 17 vijeća romske nacionalne manjine i to: 7 vijeća za područja Grada Zagreba, Sisačko-moslavačke, Primorsko-goranske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Međimurske i Istarske županije, 4 za područja gradova Siska, Rijeke, Slavenskog Broda, Pule te 6 za općine Nedelišće, Pribislavec, Orehovica, Darda, Mala Subotica i Petrijanec. Također je izabrano 9 predstavnika romske nacionalne manjine za Varaždinsku i Bjelovarsko-bilogorsku županiju, gradove Beli Manastir, Osijek, Murško Središće i Vodnjan te općine Kotoriba i Podturen.

Sukladno Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, pripadnicima nacionalnih manjina jamči se ostvarivanje prava na zastupljenost. U Hrvatskom saboru interese romske nacionalne manjine predstavlja zastupnik Nazif Memedi.

Interese romske nacionalne manjine u Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske U predstavnička tijela izabrana su četiri Roma i to tri na razini općina u Međimurskoj županiji te jedna predstavnica Gradu Zagrebu.

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 16. srpnja 2009. godine. Odluku o financiranju programa vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. Sukladno navedenoj Odluci financirano je 6 vijeća i 5 predstavnika romske nacionalne manjine.

Izvešće Grada Zagreba

Izbori za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina a time i za područje Grada Zagreba provedeni su 17. lipnja 2007. godine.

Na navedenim izborima izabrani su i članovi Vijeća romske nacionalne manjine. Gradonačelnik Grada Zagreba sazvao je konstituirajuću sjednicu Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba, koja je održana 27. srpnja 2007. godine i time su stvoreni svi preduvjeti za rad Vijeća romske nacionalne manjine Grad Zagreba u mandatu 2007. - 2011.

Kao i prethodnih godina za materijalne rashode, plaću zaposlenika, mjesečne nagrade članovima vijeća i programske aktivnosti vijeća, Grad Zagreb planirao je i doznačavao sredstva Vijeću romske nacionalne manjine Grada Zagreba.

Izvešće Međimurske županije

Sukladno s odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/02), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 45/03) i Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03), omogućeno je osnivanje vijeća nacionalnih manjina i zastupljenost Roma u predstavničkim tijelima na lokalnoj i

regionalnoj razini, te mogućnost izbora u Hrvatski sabor posebnih zastupnika nacionalnih manjina.

Na području Međimurske županije, 6 općina i 1 grad imaju izabrana općinska vijeća odnosno predstavnika romske nacionalne manjine (Pribislavec, Orehovica, Kotoriba, Mala Subotica, Nedelišće, Podturen, grad Mursko Središće). Također, na razini regionalne samouprave, izabrano je Vijeće romske nacionalne manjine Međimurske županije. Za funkcioniranje i rad Vijeća romske nacionalne manjine Međimurske županije utrošeno je 19.000,00 kuna.

Općina Orehovica

U skladu sa čl. 10. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 44/05) u općinskom Vijeću Općine Orehovica romska nacionalna manjina zastupljena je sa 1 članom.

Također, u Općini djeluje Vijeće romske nacionalne manjine od 10 članova, u skladu sa Ustavnim zakonom o nacionalnim manjinama koje se financira iz općinskog proračuna. Tako je u 2008. rad Vijeća Općina Orehovica financirala sa 13.000,00 kn, a u 2009. sa 7.000,00 kn.

Grad Mursko Središće

Pri gradskom vijeću Grada Mursko Središće djeluje i predstavnik romske nacionalne manjine g. Branko Oršoš, legitimno izabran na izborima za predstavnike romske nacionalne manjine pri Gradskom vijeću. Imenovani aktivno sudjeluje u radu Gradskog vijeća, ali bez prava glasovanja. Naime, romska nacionalna manjina na području grada čini 2,55% od ukupnog broja stanovništva, te shodno tome još uvijek nema pravo na obveznog člana Gradskog vijeća.

2. Predlaganje izmjena i dopuna vrijedeći propisa, kako bi se omogućilo sudjelovanje predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika-savjetnika, u postupcima ostvarivanja prava Roma u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave

Izješće Ministarstva uprave

Zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u izvršnim i upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Obvezu donošenja planova prijama u službu, odnosno obvezu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave lokalnih jedinica, sukladno Ustavnom zakonu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/01., 60/01. – vjerodostojno tumačenje, 129/05., 109/07., 125/08. i 36/09.), imaju općine i gradovi u kojima pripadnici manjina u stanovništvu sudjeluju s više od 15 % te županije u kojima manjine sudjeluju s više od 5 %, odnosno jedinice koje imaju obvezu osigurati razmjernu zastupljenost pripadnika manjina u predstavničkom tijelu.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno navedenim odredbama, ne postoji zakonska obveza osiguranja zastupljenosti pripadnika romske nacionalne manjine

u upravnim tijelima, kao ni obaveza da se planom prijama predvidi zapošljavanje potrebnog broja pripadnika romske nacionalne manjine u upravnim tijelima, obzirom da pripadnici romske nacionalne manjine ni u jednoj lokalnoj jedinici na području Republike Hrvatske ne sudjeluju s više od 15 %.

Iako ne postoji zakonska obaveza, s ciljem poduzimanja mjera za poboljšanje uvjeta života romske nacionalne manjine, lokalne jedinice u kojima pripadnici romske nacionalne manjine participiraju u stanovništvu, mogu u postupcima ostvarivanja prava Roma omogućiti sudjelovanje predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika-savjetnika.

U svojim izvješćima o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina manje za 2009. godinu lokalne jedinice navode da iz financijskih razloga nisu u mogućnosti planirati nova zapošljavanja u upravnim tijelima, pa iz toga razloga nisu u mogućnosti niti zapošljavati ili angažirati pripadnike romske nacionalne manjine.

Uz probleme financijske prirode postoje i problemi stručnog obrazovanja i radnog iskustva romske populacije, pa je potrebno poduzeti čitav niz mjera s ciljem osposobljavanja, odnosno opismenjavanja, stjecanja znanja i vještina na radnom mjestu, do stjecanja zanimanja pripadnika romske nacionalne manjine.

Zaključno navodimo da je Ured državne uprave u Međimurskoj županiji izvijestio da je u tijeku školovanje određenog broja pripadnika romske nacionalne manjine u srednjim školama u Gradu Čakovcu, pa se u budućnosti može očekivati da će se na natječaje za prijam u službu u upravnim tijelima jedinica javljati i pripadnici romske nacionalne manjine.

3. Osposobljavanje predstavnika Roma, posebice žena i mladih, za sudjelovanje u procesu odlučivanja, ostvarivanju prava i većoj uključenosti u društveni život

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine je u proteklom razdoblju nastavio provoditi mjeru o osposobljavanju mladih Romkinja i Roma. To se provodilo :

- organiziranjem seminara za predstavnike Roma kojima bi stekli potrebna znanja o rukovođenju, o osnivanju i upravljanju udrugama, o sustavnom povezivanju udruga Roma i predstavnika područja naseljenih Romima, te osposobile žene i mladi za unaprjeđenje položaja žena, upoznavanjem s pravima prema Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i Konvenciji o pravima djeteta te drugim međunarodnim standardima,

- organiziranjem tečajeva za osposobljavanje predstavnika većinskog stanovništva za prihvaćanje romske populacije i za rad s Romima,

- izdavanjem prigodnih informativnih i promotivnih materijala i drugih pogodnih oblika komunikacije s Romima i između Roma, putem kojih bi se razmatrao tijek i način provedbe mjera iz ovog programa na lokalnoj i regionalnoj razini, te način sustavnog i učinkovitog uključivanja Roma u njihovu provedbu.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao treći seminar o osposobljavanju mladih pripadnika nacionalnih manjina u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji koji je održan od 10.-12. srpnja 2007. godine u Gradu Pagu. Na seminaru je sudjelovalo dvadesetak pripadnika nacionalnih manjina među kojima i predstavnici romske nacionalne manjine.

U proteklom razdoblju Ured je nastavio provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome. Organizirani su seminari o osposobljavanju i integraciji, razvijanju tolerancije i razumijevanja.

Na seminaru održanom od 9.-13. siječnja 2007. godine sudjelovali su predstavnici mladih Roma i Romkinja te predstavnici ostalih nacionalnih manjina. Tom prigodom su predstavnici nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela održali predavanja u dijelu koji je iz njihova djelokruga, a odnosi se na provedbu Nacionalnog programa za Rome, provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, UN Konvenciji o pravima djeteta, suzbijanju diskriminacije, besplatnoj pravnoj pomoći.

Ured je organizirao dva seminara o edukaciji voditelja i predstavnika romskih udruga i organizacija koji su održani od 27. do 29. ožujka 2008. godine i od 10.-12. travnja 2008. godine. Predavanja su održali predstavnici nadležnih ministarstava i vladinih ureda, profesori Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i predavači Međunarodnog centra za obrazovanje novinara. Sudionici seminara su upoznati o ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, o provođenju Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine u dijelu koji se odnosi na obrazovanje, zdravstvo, zapošljavanje i socijalnu skrb, stanovanje i prostorno uređenje, Nacionalnoj politici za promicanje ravnopravnosti spolova, o analizi izvještavanja u medijima, s posebnim osvrtom na Rome. O položaju i socijalnoj zaštiti Roma u Makedoniji predavanje je održala pomoćnica ministra rada i socijalne skrbi Republike Makedonije.

I u 2009. godini Ured je nastavio organiziranje seminara s ciljem osposobljavanja mladih Roma i Romkinja. Organiziran je dvodnevni seminar za predstavnike romskih udruga koji je održan od 4.-6. lipnja 2009. godine u Stubičkim Toplicama. Predstavnici romskih udruga sudjelovali su u raspravi nakon upoznavanja s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske poduzima u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

U organizaciji Ureda za nacionalne manjine u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirana su dva radna sastanka u svezi s poboljšanjem izrade izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Na sastancima su sudjelovali zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavnici vijeća nacionalnih manjina te predstavnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Za vijeća i predstavnike Primorsko-goranske i Istarske županije i Radni sastanak je organiziran 24. travnja 2009. godine u Umagu, a II. Radni sastanak održan je 19. svibnja 2009. godine u Karlovcu za vijeća i predstavnike Sisačko-moslavačke i Karlovačke županije. Navedeni sastanci su održani s ciljem prikupljanja potrebnih informacija za izradu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Rasprava je najvećim dijelom bila usmjerena na rješavanje problema nacionalnih manjina koje žive na području navedenih županija, a u cilju cjelovitijeg ostvarivanja prava koja su propisana Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Zaključeno je da jedinice lokalne i područne samouprave što prije osiguraju uvjete za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te omoguće njihovo sudjelovanje u procesu odlučivanja. Predstavnici nadležnih tijela vlasti pozvani su da sukladno svom djelokrugu provode nadzor nad

provedbom odredaba Ustavnog zakona. Na sastancima je predložen upitnik za općine i gradove o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

4. Provedba istraživanja "Romi u Hrvatskoj: asimilacija ili integracija"

Izješće Ureda za nacionalne manjine

Navedeno istraživanje nije provedeno, te će se provedba ove mjere realizirati u narednom izvještajnom razdoblju.

III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

CILJEVI:

- *Izgradnja dvaju romskih centara*
- *Poticanje i pružanje financijske pomoći romskim udrugama za programe iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja*
- *Organiziranje tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja*
- *Organiziranje športskih aktivnosti*
- *Promocija romske kulture i stvaralaštva putem medija*

III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

MJERE :

1. Izgradnja dvaju romskih višenamjenskih centara

Navedena mjera nije provedena, te će se provedba ove mjere realizirati u narednom izvještajnom razdoblju.

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine doznačio je sredstva u iznosu od 1,000.000,00 kuna za izgradnju kulturnog centra za Rome u Zagrebu.

Izvješće Grada Zagreba

Društvo arhitekata Zagreba provelo je državni, javni, opći, projektni, u jednom stupnju i anonimni natječaj za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog rješenja višenamjenske javne građevine i policijske postaje u naselju Kozari putevi u Zagrebu u sklopu koje je predviđen i prostor za Kulturni centar za Rome.

Ocjenjivački sud Društva arhitekata Zagreb, 27. ožujka 2007. odabrao je prvonagrađeni rad autorskog tima: Marija Burmas, Jakša Kalajžić, Bruno Lovrenčić, Ivo Petrić.

Izrada projektne dokumentacije ugovorena je s prvonagrađenim autorima i tvrtkom „SUBMAP“ d.o.o. iz Zagreba, na iznos od 2.500.279,08 kn (bez PDV-a). Ukupna procjena troškova gradnje iznosi 50 milijuna kuna (bez PDV-a). Grad Zagreb je preuzeo obvezu financiranja izvođenja geomehaničkih radova i izrade geodetske snimke, što je naručeno i izvršeno tijekom rujna 2008. godine, za iznos od 133.900,00 kn (bez PDV-a). Projektant je dovršio izradu idejnog projekta, te je 24. ožujka 2009. zatražio produženje roka za izradu projektne dokumentacije, a isti je zbog opravdanosti zahtjeva i odobren. Projekt je u fazi ishoda lokacijske dozvole iz razloga postojećih nelegalnih stambenih objekata u zoni obuhvata što onemogućuje kako izgradnju, tako i izvedbu prometnice s Radničke ceste koja je jedan od uvjeta ishoda lokacijske dozvole za izgradnju objekata.

Krajem 2009. godine na inicijativu romskih udruga, članova Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i saborskog zastupnika Nazifa Memedija održan je sastanak s zamjenicom gradonačelnika Grada Zagreba tema kojeg je, između ostalog, bilo i pitanje gradnje Kulturnog centra za Rome. Predstavnici Roma upoznati su da je u tijeku postupak ishoda potrebnih dozvola za realizaciju izgradnje višenamjenskog objekta na Peščenici, a time i Kulturnog centra za Rome, međutim je isti znatno usporen, s obzirom na okolnost da na lokaciji predviđenoj za gradnju postoji više bespravno sagrađenih stambenih objekata i da nije moguće očekivati pomake u gradnji dok se pitanje bespravne gradnje ne riješi, a što je nadležnost državnih tijela.

S obzirom na tu okolnost, predstavnici Roma najavili su da će organizirati sastanak predstavnika svih romskih udruga i Vijeća romske nacionalne manjine na kojem bi se utvrdio usuglašeni prijedlog romske zajednice o pitanju lokacije za gradnju Kulturnog centra za Rome odnosno promjeni lokacije za njegovu gradnju.

Na sastanku koji je na inicijativu romskih udruga, članova Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i saborskog zastupnika Nazifa Memedija održan sa zamjenicom gradonačelnika Grada Zagreba u veljači 2010., dogovoreno je da Vijeće romske nacionalne manjine u suradnji s romskim udrugama utvrdi usuglašen prijedlog za novu lokaciju Kulturnog centra za Rome te da pripremi sastanak na kojem bi uz predstavnike Roma i Grada Zagreba bili i predstavnici Vlade RH, budući da je izgradnja Kulturnog centra za Rome mjera iz Nacionalnog programa za Rome u čijem provođenju sudjeluje uz Grad Zagreb i Vlada RH.

2. Stvaranje prostornih uvjeta za djelovanje Roma do izgradnje romskih centara te u drugim sredinama na čijem području žive Romi

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine u 2007., 2008. i 2009. godini rasporedio je ukupan iznos od 670.000 kuna; od toga 2007. općini Donja Dubrava za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije za Rome 100.000 kuna te za izradu parcelacionih elaborata, projektne dokumentacije za cestu, opskrbu vodom i strujom i za otkup zemljišta u romskom naselju Piškorovec 170.000 kuna. Godine 2008. za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije za Rome za projekte infrastrukture u Međimurskoj županiji 200.000 kuna, te 2009. godine za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije za romsku nacionalnu manjinu 200.000 kuna, od toga 100.000 kuna za izradu tehničke dokumentacije za projekte infrastrukture u romskom naselju Sitnice u gradu Murskom Središću i općini Orehovica, a 100.000 kuna za izradu tehničke dokumentacije u romskim naseljima Piškorovec, Lončarevo i Pribislavec.

Izvešće Grada Zagreba

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport daje organizatorima programa nacionalnih manjina pa tako i romskim udrugama bez naknade na korištenje prostore kulturnih ustanova u vlasništvu Grada Zagreba. Tako je CENTRU KULTURE ROMA HRVATSKE „ROMANO CENTAR“ za humanitarni koncert „Arsen Dedić za djecu Roma, bez naknade dana u najam velika dvorana Koncertne dvorane „Vatroslava Lisinskoga“, redovni najam koje je u 2007. godini po terminu iznosio 25.000 kuna.

Za izvođenje kulturnog programa koji je romska zajednica organizirala u okviru VII. svjetskog kongresa Roma, 24. listopada 2008. godine, osigurano je besplatno korištenje dvorane Kazališta lutaka.

U izvještajnom razdoblju tri udruge Roma – „Romi za Rome“, „Rasplesani Romi“ i „Romsko srce“ – bez naknade, a uz suglasnost Vijeća Gradske četvrti Peščenica – Žitnjak, koristile su prostore mjesne samouprave u mjesnim odborima Kozari Bok, Petruševac i Savica Šanci, u ukupno četiri termina, odnosno 14 sati tjedno.

Vijeće romske nacionalne manjine Grada Zagreba i veći broj romskih udruga tijekom izvještajnog razdoblja redovito su koristile prostor Tribine Grada Zagreba Kaptol 27 za realizaciju svojih programskih aktivnosti.

3. Financiranje programa romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Sukladno članku 35. stavka 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/20) Savjet za nacionalne manjine raspoređuje sredstva koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za ostvarivanje programa kulturne autonomije udrugama i ustanovama nacionalnih manjina. Odlukama o rasporedu sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske za ostvarivanje programa kulturne autonomije nevladinim udrugama romske nacionalne manjine je za ostvarivanje programa kulturne autonomije u razdoblju od 2007. do 2009. odobren i doznačen ukupan iznos od 4.200.797,00 kuna.

1. Tijekom 2007. godine odobren je i doznačen ukupan iznos od 1.250.000,00 kuna, od toga za:

programe informiranja	iznos od	360.000,00 kuna
programe izdavaštva	iznos od	268.000,00 kuna
kulturnog amaterizma	iznos od	226.000,00 kuna
kulturnih manifestacija	iznos od	396.000,00 kuna

2. Tijekom 2008. godine odobren je i doznačen ukupan iznos od 1.475.000,00 kuna, od toga za:

programe informiranja	iznos od	320.000,00 kuna
programe izdavaštva	iznos od	258.000,00 kuna
kulturnog amaterizma	iznos od	375.000,00 kuna
kulturnih manifestacija	iznos od	522.000,00 kuna

3. Tijekom 2009. godine odobren je i doznačen ukupan iznos od 1.475.797,00 kuna, od toga za:

programe informiranja	iznos od	340.865,00 kuna
programe izdavaštva	iznos od	111.998,50 kuna
kulturnog amaterizma	iznos od	360.343,00 kuna
kulturnih manifestacija	iznos od	662.590,50 kuna

Nadalje, za program «Stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine» u navedenom razdoblju, nevezano od gore navedenih sredstava, odobren je i doznačen ukupan iznos od 770.000,00 kuna kako slijedi:

1. za 2007. godinu iznos od 270.000,00 kuna

- iznos od 170.000,00 kuna Međimurskoj županiji za izradu parcelacionih elaborata, projektne dokumentacije za cestu, opskrbu vodom i strujom i za otkup zemljišta na kojem je koridor za infrastrukturu, te za otkup zemljišta u romskom naselju Piškorovec i
- iznos od 100.000,00 kuna Općini Donja Dubrava za poboljšanje životnih uvjeta žitelja naselja Roma Donja Dubrava - kupnju starijih kuća

2. za 2008 godinu iznos od 300.000,00 kuna

- iznos od 200.000,00 kuna Međimurskoj županiji za projekte infrastrukture
- iznos od 100.000,00 kuna Gradu Slavanskom Brodu za projekte komunalne infrastrukture u naselju «Josip Rimac»

3. za 2009 godinu iznos od 200.000,00 kuna

iznos od 200.000,00 kuna Međimurskoj županiji, od toga:

- iznos od 100.000,00 kuna za izradu tehničke dokumentacije za projekte infrastrukture u romskim naseljima Sitnice u Gradu Murskom Središtu i romskom naselju u Općini Orehovica
- iznos od 100.000,00 kuna za izradu tehničke dokumentacije u romskim naseljima Piškovec u Općini Mala Subotica, Lončarevu u Općini Podturen i romskom naselju Pribislavac

Izvješće Grada Zagreba

2007. GODINA

Knjižnična djelatnost

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića kontinuirano radi na ostvarivanju programa za Rome još od 1978. godine. Knjižnica posjeduje i nastavlja graditi zbirku literature na romskim jezicima za djecu i odrasle.

U 2007. godini organizirano je prikupljanje donacija knjiga (igračaka i sl.) za romsku djecu. U akciju prikupljanja bili su uključeni nakladnici i korisnici knjižnice. Knjige su uručene voditeljima Predškolskog centra i vrtića Ceferino Imanez Malla-Ell Pelle iz Kozari Puteva.

U Galeriji PROZORI organizirana je božićna izložba fotografija Irene Bekić, informatorice na dječjem odjelu i voditeljice Galerije Prozori s portretima romske djece koja dolaze na akcije u knjižnicu. Fotografije u manjem formatu korištene su i za izradu božićnih čestitki.

U sklopu 5. Festivala prvih, pod nazivom „Društvena odgovornost kapitala“, koji se dijelom odvijao i u knjižnici S.S. Kranjčevića, vezano uz nagrađeni rad „Sreća“ Manuele Vladić-Maštruko, donirano je 300,00 kn za učlanjenje šestoro romske djece u knjižnicu.

Uz gore navedene akcije, romska djeca su svakodnevno individualno uključena u sve pedagoško-animatorske akcije u Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića.

Premda u 2007. godini nisu, kao prethodnih godina, organizirane akcije u suradnji s Unijom Roma Hrvatske, romska djeca su individualno uključena u sve redovne programe za djecu. (Sredstva za ove aktivnosti osigurana su u okviru cjelokupnih programskih sredstava knjižnice)

Časopisi i glasila

1. BUDUĆNOST/ANGLUNIPE (Nakladnik Udruga žena Romkinja Hrvatske «Zlatna kobra» - IV. godina izlaženja)

Časopis informira i educira o problematici Roma, posebno žena Romkinja, želeći i nastojeći poboljšati njihov socijalni, ekonomski i pravni položaj u društvu.

Sredstva: 5.000,00 kn

2. Časopis ROMENGO ČACIPE / ROMSKA ISTINA (Nakladnik Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije – XII. godina izlaženja)

Časopis se objavljuje u trojezičnom hrvatsko-romsko-engleskom izdanju, a pridonosi njegovanju romske kulture i jezika te informiranju Roma i šire zajednice o romskoj problematici.

Sredstva: 20.000,00 kn

Likovna djelatnost

Roma Art Centar je tijekom travnja 2007. godine realizirao program Dani kulture Roma u sklopu kojeg su se održavala predavanja, projekcije filmova o Romima te je u galeriji Autobusni Kolodvor održana izložba slika romskog umjetnika Kasuma Cane pod nazivom "Romski svijet". Za program su doznačena sredstva u iznosu od 30.000,00 kuna.

Centri za kulturu

Kulturni centar Peščenica i u 2007. godini nastavlja s programima za osobe s posebnim potrebama i programima kojima se njeguje tolerancija prema različitostima među ljudima.

Poticaj toleranciji i njegovanju različitosti među ljudima te prava nacionalnih manjina provode se kroz kontakte i kontinuiranu suradnju s romskim udrugama s područja Peščenica-Žitnjak.

(Sredstva za ove aktivnosti osigurana su u okviru cjelokupnih programskih sredstava)

Program urbane kulture i kulture mladih

Izložba fotografija "Romi kroz povijest" koju kao poseban program provodi Humanitarna organizacija Svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj, financirana je u iznosu od 10.000 kn. Izložba prikazuje povijest, tradicionalno ponašanje i život romske nacionalne manjine i održava se tijekom cijele godine u prostorima osnovnih škola.

Kulturno umjetnički amaterizam

U okviru djelatnosti kulturno - umjetničkog amaterizma Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport u 2007. godini financirao je slijedeće udruge romske nacionalne manjine:

1.ROMSKI SAN (folklor)	15.000,00 kn
2.ROMSKO SRCE (folklor),	20.000,00 kn
3.KOALICIJA ROMA HRVATSKE – KRUH, (proslava Đurđevdana)	6.000,00 kn.

Uz gore navedenu izravnu financijsku potporu Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport daje i druge vrste potpora. Organizatorima programa nacionalnih manjina nastoji se izaći u susret dajući im bez naknade na korištenje prostore kulturnih ustanova u vlasništvu Grada Zagreba.

2008. GODINA

Knjižnična djelatnost i izdavački programi⁷

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića kontinuirano radi na ostvarivanju programa za Rome - nastavlja graditi zbirku literature na romskim jezicima za djecu i odrasle, a u 2008. godini realizirani su slijedeći programi u kojima su uključeni pripadnici romske manjine:

- sudjelovanje u radionici "Bojanje pisanica" u sklopu projekta "Kulturna i prirodna baština Hrvatske";

- na tradicionalnom Božićnom koncertu koji se svake godine održava u knjižnici nastupio je Mahmud Dedić, pripadnik romske nacionalne manjine.

(Sredstva za ove aktivnosti osigurana su u okviru cjelokupnih programskih sredstava knjižnice)

Izdavački projekt vezan za romsku nacionalnu manjinu, romski rječnik autora Veljka Kajtazija: Romano alavari/romski rječnik sufinanciran je s 30.000,00 kuna.

Udruga ROMSKI PUTEVI - ROMANE DROMA održala je 23. listopada 2008. godine u Knjižnici Medveščak poetsko-glazbenu večer na kojoj su se predstavili romski pjesnici. Taj je događaj sufinanciran sa 7.000,00 kuna. Tom prilikom predstavljena je i knjiga „Nebeski prsten“ autora Bajram Halitija koja je sufinancirana s 6.000,00 kuna u sklopu sufinanciranja izdavačke djelatnosti.

Časopisi i glasila

1. BUDUĆNOST/ANGLUNIFE (Nakladnik Udruga žena Romkinja Hrvatske «Zlatna kobra»)

Časopis informira i educira o problematici Roma, posebno žena Romkinja, želeći i nastojeći poboljšati njihov socijalni, ekonomski i pravni položaj u društvu.

Sredstva: 10.000,00

2. Časopis ROMANO ČAĆIPE / ROMSKA ISTINA (Nakladnik Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije)

Časopis se objavljuje u trojezičnom hrvatsko-romsko-engleskom izdanju, a pridonosi njegovanju romske kulture i jezika te informiranju Roma i šire zajednice o romskoj problematici.

Sredstva: 20.000,00 kn

---

⁷ Ovaj ured je 2008. godine, osim financiranja knjižnične djelatnosti, u Program javnih potreba u kulturi uvrstio i financiranje izdavačke djelatnosti.

Likovna djelatnost

Roma Art Centru za program izložbi u sklopu Dana Roma isplaćena su sredstva u iznosu 10.000,00 kn.

Centri za kulturu

Kulturni centar Peščenica provodi kontinuiranu suradnju s romskim udrugama s područja Peščenica-Žitnjak.

Na „Danima Pešče“ su uz niz nezavisnih vladinih udruga, svoje (plesne) programe predstavile i romske udruge: „Romska duša“ i „Romska noć“.

Urbana kultura i kultura mladih

Roma Art Centru su za realizaciju manifestacije Dani kulture Roma (6.4. do 6.5.2008.) isplaćena sredstva u iznosu 10.000,00 kn. Dani kulture Roma održani su od 6.4. do 6.5.2008., kada je tijekom mjesec dana nizom radionica predstavljena kultura Roma.

Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije tijekom godine organizirala je program ECDL kojim se educiraju djeca i mladež romske nacionalne manjine. Za navedeni program Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport je izdvojio 10.000,00 kuna.

Udrugi mladeži Roma Hrvatske su za projekt „I ja to mogu“ isplaćena sredstva u iznosu od 10.000,00 kuna.

Kulturno umjetnički amaterizam

U okviru djelatnosti kulturno umjetničkog amaterizma Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport u 2008. godini financirao je slijedeće udruge romske nacionalne manjine:

1. ROMSKA DUŠA	10.000,00 kn
2. ROMSKO SRCE (folklor)	20.000,00 kn
3. KOALICIJA ROMA HRVATSKE – KRUH, Sufinanciranje proslave Svjetskog dana Roma 8. travnja 2008.	15.000,00 kn

VII. svjetski kongres Roma

U razdoblju od 23.-25. listopada 2008. godine, u Zagrebu se održao VII. svjetski kongres Roma. Ovaj Ured je, zajedno s Uredom za nacionalne manjine, aktivno sudjelovao u organizaciji i realizaciji Kongresa i to kako financijskom tako i drugom podrškom:

- na 249 sjednici Poglavarstva, 23. listopada 2008. odobrena je isplata 200.000,00 kn iz tekuće pričuve za financijsku potporu Forumu Roma Hrvatske za organizaciju VII Svjetskog kongresa Roma. Osim, kako je već gore rečeno, financijske podrške Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport pružio je logističku (predstavnik ureda bio je u organizacijskom odboru) i drugu nematerijalnu pomoć:
- u dogovoru sa Zagrebačkim holdingom, upravom Zagrebačkog električnog tramvaja, sudionicima kongresa (oko 300 sudionika) osiguran je besplatan autobusni prijevoz od 23.10.2008. – 25.10.2008.

2009. GODINA

Knjižnična djelatnost i književni programi

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića kontinuirano radi na ostvarivanju programa za Rome - nastavlja graditi zbirku literature na romskim jezicima za djecu i odrasle, a u 2009. godini realizirani su slijedeći programi vezani uz romsku nacionalnu manjinu:

- Predavanje i radionica " Pravo na različitost" koje je održala gđa. Adaleta e Dinasi, socijalni pedagog i predsjednica Udruge "Romski putevi-Romane droma";
- Sudjelovanje veće grupe romske djece u akcijama na dječjem odjelu povodom Fašnika - izrada fašničkih kostima i maski za Fašničku povorku i priredbu koja se tradicionalno održava u suradnji s Centrom za kulturu Peščenica;
- Donacija od 10 knjiga na romskom jeziku Senije Seferović, predsjednice Udruge žena Unije Roma Hrvatske, za romsku zbirku koja će se otvoriti 2010. u Knjižnici S. S. Kranjčevića; (Sredstva za ove aktivnosti osigurana su u okviru cjelokupnih programskih sredstava knjižnice.)

Udruzi za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara" isplaćeno je 21.000,00 kuna za otkup romsko-hrvatskog rječnika "Romano alavari/romski rječnik".

Časopisi i glasila

1. Časopis ROMANO ČACIPE / ROMSKA ISTINA (Nakladnik Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije)

Časopis se objavljuje u trojezičnom hrvatsko- romsko- engleskom izdanju, a pridonosi njegovanju romske kulture i jezika te informiranju Roma i šire zajednice o romskoj problematici.

Sredstva: 20.000,00 kn

2. Časopis MLADI ZA MLADE (Nakladnik Romi za Rome Hrvatske)

Časopis za romsku djecu i mladež.

Sredstva: 15.000,00 kn

Likovna djelatnost

Za izložbu Raman Bhardwaj Roma art Centaru isplaćeno je 10.000,00 kuna.

Programi urbane kulture i kulture mladih

1. Centar kulture Roma – Roma Art Centar, Dani kulture Roma od 6.4. do 6.5.2009. Mjesečna manifestacija predstavljanja kulture Roma nizom radionica.

Sredstva: 10.000,00 kuna.

2. Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, PC i Internet radionice

Svrha projekta je poboljšanje kvalitete života i suživota mladih Roma u zajednici kao i prevencija društveno neprihvatljivog ponašanja djece i mladih.

Sredstva: 10.000,00 kuna.

Djelatnost kulturno umjetničkog amaterizma

Programom javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2009. godinu, u okviru djelatnosti kulturno umjetničkog amaterizma podržani su programi slijedećih udruga:

1. KUD ROMSKA DUŠA	10.000,00 kuna
2. KUD ROMSKO SRCE	20.000,00 kuna.

Izvješće Međimurske županije

Međimurska županija financijski je podržala projekt „Zastupljenost u medijima“ Udruge Roma Bajaša Međimurske županije sa 3.000,00 kuna.

Općina Orehovica

U 2009. godini Općina Orehovica je započela je s provedbom projekta: Uspostava prekogranične kulturno–turističke transverzale: „*DROM*“ te razvoj integralnog romskog kulturno–turističkog proizvoda (akronim projekta ROKIC:“*DROM*“). Četvrtog prosinca 2009. godine potpisan je Sporazum o partnerstvu između Općine Orehovica, kao projektnog partnera i Općine Črenšovci, kao vodećeg partnera u projektu.

U skladu s projektnim planom projekta, predviđa se postava šatora u romskom naselju, a u svrhu održavanja raznih tematskih radionica - plesne, glazbene, informatičke i sl. U daljnjoj budućnosti planira se izgradnja romskog kulturnog informatičkog centra s izložbenom galerijom koja će se ticati romske kulturne baštine.

Općina Orehovica u 2009. godini zaprimila je obavijest o osnivanju Udruge Europski Romi Međimurske županije. Sukladno priloženom financijskom planu udruge u proračunu Općine Orehovica za 2010. planirano je 4.000,00 kn za sufinanciranje djelatnosti navedene udruge.

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Prikazano u izvješću Savjeta za nacionalne manjine.

4. Organiziranje tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine temeljem mjere 4. poglavlja 5. – Očuvanje tradicijske kulture Roma iz Nacionalnog programa za Rome jednom godišnje raspisuje natječaj za financiranje programa očuvanja tradicijske kulture Roma. Prijavnice, odnosno obrazac za financiranje navedenog programa dostavljaju se ili pisanim putem ili javnim pozivom (romskim udrugama i kulturno-umjetničkim društvima na području Republike Hrvatske koje se bave kulturnom djelatnošću). Odabir prijedloga i raspored financijskih sredstava obavlja Radna skupina za raspodjelu sredstava za tradicijsku kulturu Roma, koju imenuje Prva Radna skupina Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (članovi Prve Radne skupine Povjerenstva su članovi Povjerenstva iz Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstva kulture, Ureda za nacionalne manjine i 5 članova Povjerenstva uz reda romske nacionalne manjine).

Radna skupina za raspodjelu sredstava za očuvanje tradicijske kulture Roma imenuje se svake godine i sastoji se od predsjednika i zamjenika predsjednika Radne skupine koji su predstavnici romske nacionalne manjine, te članova, nezavisnih stručnih osoba - predstavnika Instituta za etnologiju i folkloristiku, Etnografskog muzeja i nadležnih ministarstava (Ministarstvo kulture, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa).

Sukladno navedenom, a nakon Odluke Stručne skupine za raspodjelu sredstava, 2007. godine, Ured za nacionalne manjine rasporedio je sredstva u iznosu od 180.000 kuna kako slijedi: Članica Unije Roma Vukovarsko-srijemske županije, Vinkovci - 4.000 kuna; Udruga Roma Hrvatske "Zlatna kobra" - 8.000 kuna; Centar kulture Roma Hrvatske "Romano Centro" - 12.000 kuna; Romaneska građanska udruga - 5.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Romska duša" - 15.000 kuna; Udruga Roma "Romska noć" - 4.000 kuna; Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije - 5.000 kuna; Nacionalna udruga Roma "Evropa" Našice - 4.000 kuna; Kulturno umjetnička udruga "Zlatna Korita" - 10.000 kuna; Udruga Roma Brodsko-posavske županije - 4.000 kuna; Bajaški crni biseri Slavonski Brod - 8.000 kuna; Udruga Roma Varaždinske županije - 6.000 kuna; Udruga Roma "Romski putevi" Zagreb - 3.000 kuna; Udruga izvornih Roma Lovara Bjelovar - 5.000 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma Sisak - 10.000 kuna; Udruga Zlatno romsko srce Zagreb - 4.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "San Roma" Slavonski Brod - 8.000 kuna; Udruga Roma rumunjskog podrijetla "Ludari" Slavonski Brod - 8.000 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo "Crni biseri" Sisak - 12.000 kuna; Romski kulturni centar Sisak - 10.000 kuna; Udruga Prijatelj Roma Zagreb - 3.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Romsko srce" Zagreb - 7.000 kuna; Udruga "Romi za Rome" Vodnjan - 5.000 kuna; Udruga Roma Kutina - 8.000 kuna; Udruga Roma Istre Pula - 4.000 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo "Darda" - 8.000 kuna.

Financiranje nabave nošnje i instrumenata, te rad koreografa za romske udruge nastavljeno je i u 2008. godini. Stručna skupina sastavljena ocijenila je predložene programe i predložila Uredu za nacionalne manjine da rasporedi sredstva u iznosu od 218.000 kuna za očuvanje tradicijske kulture kako slijedi: Centar kulture Roma Hrvatske - 5.000 kuna; Krovna zajednica Bajaša Hrvatske - 8.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Romska duša" Zagreb - 20.000 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma - 5.000 kuna; Udruženje Roma Bajaša Sisačko-moslavačke županije - 5.000 kuna; Udruga Roma Kutina - 5.000 kuna; KUD "Kutinski biseri" - 5.000 kuna; Udruga romskog prijateljstva "Luna" - 5.000 kuna; Udruga žena Romkinja "Romsko srce" - 10.000 kuna; Teatar Roma "Chaplin" - 10.000 kuna; KUD "Crni biseri", Sisak - 7.000 kuna; Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije - 5.000 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj - 7.000 kuna; Udruga "Romska prava" Sisak - 5.000 kuna; KUD "Črne strele" - 5.000 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo "Darda" - 15.000 kuna; Udruga "Roma Bajaša" Grada Slavenskog Broda - 5.000 kuna; Romski KUD "Đelem Đelem" - 5.000 kuna; Romski kulturni centar - 12.000 kuna; KUD "Romsko srce" Zagreb - 20.000 kuna; Umjetnička škola M. Magdalenić, Čakovec - 20.000 kuna; Glazbena škola Slavonski Brod - 20.000 kuna; Osnovna škola za klasični balet i suvremeni ples pri osnovnoj školi Vežica, Rijeka - 14.000 kuna.

2009. godine Stručna radna skupina za raspodjelu sredstava donijela je Odluku o rasporedu sredstava za financiranje programa očuvanja tradicijske kulture Roma u ukupnom iznosu od 181.000 kuna: Udruga Roma "Ludari" rumunjskog porijekla - 7.000 kuna; Udruga Prijatelj Roma "Amal Roma" - 10.000 kuna; Udruga Roma Istre Pula "Terne Romane Luluđa" - 15.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "San Roma" - 7.000 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo "Crni biseri" - 10.000 kuna; Romski kulturni centar - 9.000 kuna; Udruga za razvoj i

bolji život Roma -7.000 kuna; Udruga "Romska prava" - 7.000 kuna; Udruženje Roma Bajaša Sisačko-moslavačke županije -7.000 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo "Darda"-20.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Kutinski biseri"-10.000 kuna; "Kali Sara" Udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj - 20.000 kuna;Udruga romskog prijateljstva "Luna" - 10.000 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo "Đelem Đelem" - 7.000 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj - 15.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Romska duša" - 10.000 kuna; KUD "Črne strele" - 10.000 kuna.

Izvešće Ministarstva kulture

U skladu s *Nacionalnim programom za Rome* s ciljem stvaranja pretpostavki za organiziranje rada romskih kulturno-umjetničkih društava Ministarstvo kulture podržava programe Roma, u vidu preporuka tijelima regionalne i lokalne samouprave u područjima gdje žive Romi, kako bi lokalna samouprava putem natječaja za financiranje javnih potreba u kulturi u što većoj mjeri podržala programe tradicijske romske glazbe i običaja.

Izvešće Ministarstva, znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nije primarni nositelj za realizaciju ove mjere i sukladno raspoloživim sredstvima sufinanciralo je očuvanje tradicijske kulture romskim udrugama, kao što je potpora za održavanje ljetne škole „Očuvanje tradicijske kulture Roma“ Udruzi Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije, te ljetne škole Udruzi Romi za Rome. Također su sufinancirani projekti u dijelu koji se odnosi na očuvanje jezičnog identiteta Roma. Sufinancirana je izrada slikovnica na romskom i hrvatskom jeziku te priprema tiskanja hrvatsko-romskog i romsko-hrvatskog rječnika, kao i otkup navedenog rječnika od Udruge Kali Sara, dano je pokroviteljstvo i potpora obilježavanju Dana romskog jezika također Udruzi Kali Sara, sufinancirane su publikacije kao što je knjiga „Od legende do povijesti“ I. Rumbaka i dr.

U 2007. godini utrošeno je 591.500, 00 kn, u 2008. godini 413.000,00 kn te u 2009. godini 190.000,00 kn, što je sveukupno u razdoblju 2007.-2009. godine 1.194.500,00 kn iz sredstava namijenjenih za udruge.

Slijedi popis udruga koje su dobile potporu od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u razdoblju 2007.-2009. godine za kulturne, odgojno-obrazovne, promotivne i druge aktivnosti.

R.B.	UDRUGA/INSTITUCIJA	SVRHA	IZNOS
1.	SVJETSKA ORGANIZACIJA ROMA U HRVATSKOJ	sufinanciranje izdavanja knjige „Strategija obrazovanja Roma u RH“	15.000,00
2.	UDRUGA ROMA HRVATSKE „ZLATNA KOBRA“	sufinanciranje projekta „Droga, ne hvala“, projekt je realiziran kroz dvodnevni seminar u Stubičkim Toplicama 6.-7. srpnja 2007.	18.500,00
3.	CENTAR KULTURE ROMA HRVATSKE „ROMANO CENTRO“	sufinanciranje humanitarne izložbe za pomoć djeci Roma zagrebačke akademske slikarice Vere Jadanec	20.000,00
4.	OŠ OREHOVICA	sufinanciranje tiskanja razlikovno-slikovnog hrv.-rom. i rom.-hrv. rječnika	15.000,00
5.	UDRUGA ZA PROMICANJE OBRAZOVANJA ROMA U RH „KALI SARA“	sufinanciranje priprema za tiskanje hrv.-rom. i rom.-hrv. rječnika	60.000,00
6.	ŠRD „ROMA“	sufinanciranje Svjetskog prvenstva Roma u malom nogometu u Splitu 8.-9. listopada 2007.	50.000,00
7.	ROMI ZA ROME HRVATSKE	INTERKULTURALNI PROGRAM MLADI ZA MLADE	30.000,00
8.	ROMI ZA ROME HRVATSKE	ČASOPIS ZA ROMSKU DJECU I MLADEŽ „MLADI ZA MLADE“	30.000,00
9.	FOTOKLUB VARAŽDIN	Fotoradionica za romsku djecu i mladež	20.000,00
10.	UDRUGA ŽENA ROMKINJA ROMSKO SRCE	Za što nam je škola važna!	40.000,00
11.	MERLIN	Igraonica i mala škola u dječjem romskom centru Jutarnji cvijet u Vodnjaju	67.000,00
12.	UDRUGA ROMA GRADA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	ECDL edukacija djece i mladeži romske manjine	67.000,00
13.	UDRUGA ROMA MEĐIMURJA	Integracija romske djece u obrazovni sustav RH	69.000,00
14.	UDRUGA ROMI ZA ROME HRVATSKE	Izjednačavanje obrazovnih mogućnosti kroz program predškole	90.000,00
	UKUPNO 2007. GODINA		591.500,00
1.	ROMI ZA ROME HRVATSKE	INTERKULTURALNI PROGRAM MLADI ZA MLADE	30.000,00
2.	ROMI ZA ROME HRVATSKE	ČASOPIS ZA ROMSKU DJECU I MLADEŽ „MLADI ZA MLADE“	30.000,00
3.	FOTOKLUB VARAŽDIN	Fotoradionica za romsku djecu i mladež	20.000,00
4.	UDRUGA ŽENA ROMKINJA ROMSKO SRCE	Za što nam je škola važna!	40.000,00
5.	MERLIN	Igraonica i mala škola u dječjem romskom centru Jutarnji cvijet u Vodnjaju	67.000,00
6.	UDRUGA ROMA GRADA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	ECDL edukacija djece i mladeži romske manjine	67.000,00

R.B.	UDRUGA/INSTITUCIJA	SVRHA	IZNOS
7.	UDRUGA ROMA MEĐIMURJA	Intergracija romske djece u obrazovni sustav RH	69.000,00
8.	UDRUGA ROMI ZA ROME HRVATSKE	Izjednačavanje obrazovnih mogućnosti kroz program predškole	90.000,00
	UKUPNO 2008. GODINA		413.000,00
1.	FOTOKLUB VARAŽDIN	Fotoradionica za romsku djecu i mladež	20.000,00
2.	UDRUGA ŽENA ROMKINJA ROMSKO SRCE	Za što nam je škola važna!	40.000,00
3.	UDRUGA ZA PROMICANJE KREATIVNOSTI - MERLIN	„JUTARNJI CVIJET“ – ODGOJNOOBRAZOVNI PROGRAM ZA DJECU I MLADE PRIPADNIKE ROMSKE NACIONALNE MANJINE	40.000,00
4.	ROMI ZA ROME HRVATSKE	INTERKULTURALNI PROGRAM „MLADI ZA MLADE“	30.000,00
5.	UDRUGA ZA POMOĆ DJECI I MLADEŽI „PRIJATELJ“ KOPRIVNICA	INTEGRACIJA ROMSKE DJECE U ŠKOLSKU SREDINU NA PODRUČJU GRADA KOPRIVNICE	20.000,00
6.	UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE	RAČUNALOM POSREDOVANA KOMUNIKACIJA	20.000,00
6.	UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	PROGRAM LJETNE ŠKOLE 2009. – OČUVANJE TRADICIJSKIH KULTURA ROMA	20.000,00
	UKUPNO 2009. GODINA		190.000,00
	SVEUKUPNO 2007. - 2009. GODINE		1.194.500,00 KUNA

5. Organiziranje športskih aktivnosti

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Iz sredstava Nacionalnog programa za Rome sufinanciran je program Mali plivač Udruzi za šport djece i mladeži u Čakovcu u ukupnom iznosu od 39.185,55 kn za razdoblje 2007.-2009. godine te Malonogometnom klubu Roma AS za organiziranje dječjih olimpijskih igara Roma, odnosno svjetskog prvenstva u malom nogometu u ukupnom iznosu od 90.000,00 kn za razdoblje 2007.-2009. godine. Iz sredstava za školske športske programe tijekom školskih praznika Romskom nogometnom klubu Roma iz Siska dodijeljeno je na natječaju za 2009. godinu 20.000,00 kn.

Izvešće Grada Zagreba

Na temelju godišnjih Programa javnih potreba u športu Grada Zagreba, programe provode u najvećem dijelu športski savezi putem svojih udruga, a prema utvrđenim programskim kriterijima. Uz redovne programe tijekom godine odobravaju se posebne potpore za programe koji nisu u okviru kriterija, a ocijene se korisnim. U skladu s time Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport pružao je jednokratnu potporu romskim športskim klubovima za njihove športske aktivnosti.

S obzirom da su romski klubovi često rekreativne kvalitete i ne udovoljavaju programskim kriterijima športskih saveza, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport izvanrednim sredstvima osigurava izvanredne potpore. Tako je u prvoj polovini 2007. godine osigurao potporu Romskom karate klubu Shiro Zagreb u iznosu od 15.000,00 kuna, Športskom ŠRD Roma 10.000,00 kuna, Udruzi Roma Zagreba i zagrebačke županije 3.000,00 kuna, sve kao jednokratne financijske potpore. Osigurana je i potpora udruzi Roma Romski san i to 4.000,00 kuna kao financijska potpora za rad kluba. U 2008. osigurana je potpora Malonogometnom klubu AS ROMA u iznosu od 46.693,03 kune. U 2009. Malonogometnom klubu AS ROMA u iznosu od 37.500,00 kuna za program „Sportom protiv rasizma, diskriminacije i siromaštva Roma“ MNK AS ROMA – 5.000,00 kuna i Romskom karate klubu Shiro Zagreb za program „Samozaštita i samoobrana“ - 8.000,00 kuna.

Izvešće Međimurske županije

Članovi Vijeća romske nacionalne manjine redovito sudjeluju na Romijadi – sportskim igrama za članove vijeća romskih nacionalnih manjina i predstavnika romske nacionalne manjine u Međimurskoj županiji koji se održavaju u organizaciji Udruge Sport za sve.

6. Afirmiranje romske kulture, prava i običaja putem medija, te odgojem i obrazovanjem

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

U sklopu svih seminara koje je organizirao Ured za nacionalne manjine posebna je pozornost posvećena afirmaciji romske kulture, prava i običaja putem medija, te odgojem i obrazovanjem.

Vidjeti opširnije u poglavlju II. mjera 3. i poglavlju III. mjera 7.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Tijekom 2007.-2009. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je promicanje romske kulture, prava i običaja kroz aktivnosti, projekte i programe romskih udruga o čemu je detaljno navedeno u dijelu izvješća za mjeru 4., odnosno detaljnije je razvidno u popisu udruga koje su dobile potporu.

Izješće Ministarstva kulture

Sukladno mjerama Nacionalnog programa za Rome, Ministarstvo kulture posvećuje pozornost izvornoj romskoj kulturi, jeziku, tradicijskim običajima te umjetničkom stvaralaštvu. Posebnu pozornost posvećuje razvijanju izdavačke djelatnosti s dugoročnim ciljem pripomoći standardiziranju romskog jezika i pisma.

Programi se ostvaruju putem *Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske* i, uz već navedena, obuhvaćaju područje književnog i kulturno-umjetničkog stvaralaštva, knjižničnu djelatnost, međunarodnu kulturnu suradnju kao i druga područja koja se odnose na promicanje odnosno afirmiranje romske kulture i običaja u Republici Hrvatskoj s ciljem očuvanja romskog nacionalnog identiteta i tradicijske kulture.

Ministarstvo kulture sufinanciralo je sljedeće programe:

1) Potpora izdavanju knjige:	57.000,00 kn
<u>2007.</u>	<u>27.000,00 kn</u>
- Romski karate klub <i>Shiro</i> , Zagreb:	
Veljko Kajtazi: <i>Sara i kupanje</i>	3.000,00 kn
Veljko Kajtazi: <i>Sara i prijatelji</i>	3.000,00 kn
Veljko Kajtazi: <i>Hrvatsko-romski i romsko-hrvatski rječnik</i>	16.000,00 kn
- Udruga žena Romkinja "Bolja budućnost", Zagreb:	
Ramiza Memedi: <i>Dvadeset priča žena Romkinja</i>	5.000,00 kn
<u>2008.</u>	<u>21.000,00 kn</u>
- Humanitarna organizacija – Svjetska organizacija Roma u RH, Zagreb:	
Ivan Rumbak: <i>Od legenda do povijesti, od priča do stvarnosti</i>	10.000,00 kn
- Udruga Romski putevi – Romane droma, Zagreb:	
<i>Antologija romske poezije</i>	5.000,00 kn
- Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH <i>Kali Sara</i> , Zagreb:	
Veljko Kajtazi: <i>Sara i prijatelji</i>	3.000,00 kn
Veljko Kajtazi: <i>Sara je zaljubljena</i>	3.000,00 kn
<u>2009.</u>	<u>9.000,00 kn</u>
- Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH <i>Kali Sara</i> , Zagreb:	
Veljko Kajtazi: <i>Sara slavi rođendan</i>	3.000,00 kn
Veljko Kajtazi: <i>Sara u športskoj dvorani</i>	3.000,00 kn
Veljko Kajtazi: <i>Sara u dvorištu</i>	3.000,00 kn

2) Otkup knjiga 30.000,00 kn

2008. 30.000,00 kn

- Veljko Kajtazi: *Hrvatsko-romski i romsko-hrvatski rječnik* 30.000,00 kn

3) Književne manifestacije 15.000,00 kn

2008. 15.000,00 kn

- Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH *Kali Sara*, Zagreb:
Dan romskoga jezika 15.000,00 kn

4) Međunarodna kulturna suradnja 144.546,00 kn

U okvirima Uprave za međunarodnu kulturnu suradnju financirani su sljedeći projekti:

2007. 28.262,00 kn

- Udruga Teatar Čaplin, Rijeka – Teatar romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije: *Kulturna suradnja Roma na području jugoistočne Europe (BiH, Srbija, Makedonija, Mađarska)* 20.000,00 kn

- Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb:
Sudjelovanje Kasuma Cane na 3. međunarodnom književnom festivalu u Agri (Uttar Pradesh, Indija) 8.262,00 kn

2008. 35.000,00 kn

- Udruga Teatar Čaplin, Rijeka – Teatar romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije:
Kulturna suradnja riječkih Roma s Romima na području jugoistočne Europe (Hrvatska, BiH, Srbija, Makedonija, Mađarska) 20.000,00 kn

- Centar kulture Roma Hrvatske „Romano Centro“, Zagreb:
Izložba Kasuma Cane, kao predavača likovne kulture na Ljetnoj školi djece Roma – 10 dječjih radova, na manifestaciji obilježavanja Romskog dana u Chandigaru i New Delhiju 15.000,00 kn

2009. 26.284,00 kn

- Udruga Teatar Čaplin, Rijeka – Teatar romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije:

Međunarodni festival romskog teatra, Rijeka 10.000,00 kn

- Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb:
Sudjelovanje Kasuma Cane i Dinka Telećana na Međunarodnom festivalu pisaca u Jaipur-Rajasthanu (Indija) 16.284,00 kn

UNESCO 55.000,00 kn

Hrvatsko povjerenstvo za UNESCO je u sklopu podrške hrvatskim projektima u skladu s UNESCO-ovim programskim područjima, u 2008. godini dalo je podršku projektu izdavanja

prvog hrvatsko-romskog rječnika u iznosu od 35.000,00 kn, a u 2009. godini Simpoziju u povodu obilježavanja Svjetskog dana romskog jezika u iznosu od 20.000,00 kn. Projekt je vodila Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH "Kali Sara". Ove je godine ista udruga poslala projekt Dana romskog jezika na javni poziv Hrvatskog povjerenstva za UNESCO za obilježavanje 2010. kao UNESCO-ove Međunarodne godine približavanja kultura.

5) Neizravno sufinanciranje: 45.000,00 kn

Programi kulturno-umjetničkog stvaralaštva sufinancirani su s 45.000,00 kn za sljedeće projekte:

<u>2008.</u>	<u>10.000,00 kn</u>	
- Hrvatska glazbena unija – podružnica Rijeka:		
12. etno smotra „ <i>Bogatstvo je živjeti u zajedništvu</i> “, Rijeka (u okviru smotre, uz glazbene i folklorne nastupe, održava se <i>Festival romskih teatar</i> na kojem je sudjelovalo pet romskih kazališta iz Hrvatske, Makedonije, Srbije i Slovenije)	10.000,00 kn	
<u>2009.</u>	<u>35.000,00 kn</u>	
- Hrvatska glazbena unija – podružnica Rijeka:		
13. etno smotra „ <i>Bogatstvo je živjeti u zajedništvu</i> “, Rijeka	10.000,00 kn	
- Međunarodni centar za usluge u kulturi, Zagreb: Koncert folklorne tradicije nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj „ <i>Sva lica različitosti</i> “, Zagreb		20.000,00 kn
- Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ – Pododbor Darda:		
3. međunarodna smotra folklora nacionalnih manjina, Darda	5.000,00 kn	

6) Knjižnice:

Kad je riječ o knjižničnoj djelatnosti, Ministarstvo kulture nema eksplicitnih pokazatelja o sufinanciraju središnje knjižnice Roma prema modelu kojim se potiče rad središnjih knjižnica devet nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo kulture u svojoj opredijeljenosti za očuvanje kulturne raznolikosti, njegovanje etničkog, jezičnog, vjerskog i kulturnog identiteta, s ciljem osiguravanja dostupnosti knjiga i drugih izvora informacija na jezicima pripadnika nacionalne manjine u RH, potpore očuvanju i promicanju kulturnih i nacionalnih vrijednosti, promicanje globalizacijskih trendova, u više je navrata poticalo osnivanje takve središnje knjižnice pri narodnim knjižnicama kojima gravitira romsko stanovništvo, no rezultati su izostali, uglavnom zbog nepostojanja standardnog romskog jezika.

Standardi za narodne i pokretne knjižnice (1999.) propisuju osiguravanje knjižničnih usluga za sve vrste, kategorije i dobi stanovništva svoje lokalne zajednice, pa tako i za nacionalne manjine u njihovim specifičnim potrebama, što podrazumijeva i obvezu svake narodne knjižnice kojoj gravitira više od 1.500 pripadnika nacionalne manjine da u svom fondu posjeduje odgovarajući broj knjiga na jeziku te manjine.

U brojnim knjižnicama diljem Hrvatske postoje primjeri izdvojenih zbirki na romskom jeziku (primjerice: dvije knjižnice u sastavu Knjižnica grada Zagreba, knjižnica u Čakovcu, programi bibliobusa gradske knjižnice Karlovac, radionice promicanja kulturnih vrijednosti romske populacije te romske police u Gradskoj knjižnici Koprivnica).

Tako Ministarstvo kulture posredno, sufinanciranjem nabave knjižne i neknjižne građe ovim narodnim knjižnicama, otkupom knjiga i potporom kvalitetnim programima, pomaže održavanje i širenje romske kulture.

SVEUKUPNO MINISTARSTVO KULTURE:

2007.	55.262,00 kn				55.262,00 kn
2008.	136.000,00 kn	+	10.000,00 kn neizravno	=	146.000,00 kn
2009.	55.284,00 kn	+	35.000,00 kn neizravno	=	90.284,00 kn
	246.546,00 kn	+	45.000,00 kn neizravno	=	291.546,00 kn

7. Organiziranje seminara za novinare o afirmaciji Roma putem medija

Izješće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu organizirao radionicu „Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“ koja je održana od 12.-14. veljače 2009. godine u Opatiji. Na skupu su sudjelovali novinari elektroničkih i pisanih medija iz Zagreba, Osijeka, Daruvara i Karlovca. U preporukama i smjernicama za izvješćavanje o manjinskim temama naglašeno je da treba poboljšati predstavljanje manjina u dnevnim novinama i informativnim emisijama. Cilj seminara je bio izgrađivanje osjetljivosti novinara i urednika prigodom praćenja tema i događaja vezanih za pripadnike nacionalnih manjina. Na taj način se upozorilo na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima.

Izješće Ureda za ljudska prava

Ured za ljudska prava je u sklopu PROGRESS projekta „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“ koji je provodio u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije u 2009. godini organizirao u Primoštenu 26. i 27. lipnja 2009. godine dvodnevni trening o Zakonu o suzbijanju diskriminacije za predstavnike nevladinih organizacija i medija. Na treningu je sudjelovalo 25 predstavnika ciljanih skupina. Cilj treninga bio je ojačati kapacitete ove dvije interesne grupe za prepoznavanje i praćenje diskriminacije te provedbu samog Zakona. Polaznici su se upoznali s konceptima diskriminacije i novim Zakonom o suzbijanju diskriminacije, te s pravnim standardima Europske unije vezanim uz suzbijanje diskriminacije. Predavači na treningu bili su strani i domaći stručnjaci, a trening se sastojao od predstavljanja Zakona, predstavljanja europskih direktiva vezanih uz ovo područje, sudske prakse i praktičnog rada.

8. Osposobljavanje i školovanje Roma za njihovo sudjelovanje i zapošljavanje u medijima

Mjera je izvršena u prethodnom izvještajnom razdoblju. Po preporuci Ureda za nacionalne manjine mjeru je izvršio Savjet za nacionalne manjine. Organizirana su dva seminara:

- Završni dio seminara iz projekta "Edukacija manjinskih novinara", na kojem su bili nazočni pripadnici romske nacionalne manjine,

- "Uloga medija u promoviranju kulture manjinskih prava i međuetničke tolerancije". Cilj seminara bio je osposobljavanje urednika i novinara u medijima da manjinsku problematiku mogu kvalitetnije i adekvatnije prezentirati široj javnosti te doprinijeti senzibiliziranju javnosti i većinskih medija za manjinsku problematiku.

9. Organiziranje okruglih stolova o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima, s predstavnicima medija i predstavnicima Roma

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Navedeno pod točkom 7.

Izvješće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine početkom svake kalendarske godine, prije donošenja Odluke o rasporedu sredstava za ostvarivanje programa kulturne autonomije nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, održava konzultativne sastanke sa predstavnicima svih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Početkom 2007., 2008. i 2009. godine održao je konzultativne sastanke sa predstavnicima svih romskih udruga čiji se programi ostvarivanja kulturne autonomije sufinanciraju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine. Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske u suradnji sa Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske tijekom razdoblja od 2007. do 2009. godine organizirao je niz seminara vezanih za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, te je kontinuirano ukazivao da su javni mediji ključni subjekti u promoviranju i razumijevanju manjina u društvu i značajan čimbenik u kreiranju javnog mijenja o nacionalnim manjinama. Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu organizirao radionicu „Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“ koja je održana od 12. do 14. veljače 2009. godine u Opatiji. Na skupu su sudjelovali novinari elektroničkih i pisanih medija iz Zagreba, Osijeka, Daruvara i Karlovca. U preporukama i smjernicama za izvještavanje o manjinskim temama naglašeno je da treba poboljšati predstavljanje manjina u dnevnim novinama i informativnim emisijama. Cilj seminara je bio izgrađivanje osjetljivosti novinara i urednika prigodom praćenja tema i događaja vezanih za pripadnike nacionalnih manjina. Na taj način se upozorilo na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima.

10. Provedba istraživanja nezavisnih stručnjaka o Romima u medijima

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Navedena mjera nije provedena, te će se provedba ove mjere realizirati u narednom izvještajnom razdoblju.

11. Financiranje posebnih emisija na Hrvatskom radiju i televiziji, te na drugim lokalnim medijima, o Romima na romskom jeziku

Mjera je izvršena u prethodnom izvještajnom razdoblju. Po preporuci Ureda za nacionalne manjine mjeru je izvršio Savjet za nacionalne manjine. Sufinancirani su programi radija na državnoj regionalnoj i lokalnoj razini namijenjeni informiranju pripadnika romske nacionalne manjine na jeziku romske nacionalne manjine.

12. Financiranje romskih listova i časopisa

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine u navedenom razdoblju je kroz program ostvarivanja kulturne autonomije u području informiranja sufinancirao slijedeće romske listove i časopise:

- Romano Čačipe, koji tiska Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije;
- Mladi za mlade, koji tiska Udruga Romi za Rome Hrvatske;
- Budućnost, koji tiska Udruga žena Romkinja «Bolja budućnost»;
- Istarski romski glas, koji tiska Udruga Roma Istre, Pula.

Ostvarivanje programa kulturne autonomije, područje kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija odvija se u 33 udruge i 7 kulturno-umjetničkih društava, a područje izdavaštva ostvareno je tiskanjem preko 20 različitih naslova.

IV. STATUSNA PITANJA

CILJEVI:

- *Uklanjanje zakonskih, administrativnih i drugih prepreka u postupcima ostvarivanja statusnih prava Roma*
- *Zapošljavanje osoba koje govore romski jezik u službama koje rješavaju statusna pitanja Roma*
- *Sprječavanje nasilja prema Romima edukacijom i djelovanjem policije*
- *Uspostava sustava besplatne pravne pomoći za Rome*
- *Educiranje službenika za bolje razumijevanje Roma*
- *Poticanje preventivnog djelovanja policije*
- *Sprječavanje svih oblika diskriminacije*

IV. STATUSNA PITANJA

MJERE:

1. Osnivanje i edukacija mobilnih timova sastavljenih od predstavnika nadležnih ministarstava, ureda državne uprave, centara za socijalnu skrb, romskih nevladinih udruga i predstavnika Roma koji će u području naseljenom Romima utvrditi stanje u pojedinačnim slučajevima i uputiti stanovnike tog područja o načinu rješavanja statusnih pitanja, posebice prijave boravka i stjecanja hrvatskog državljanstva

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Iako je kao rok provedbe ove mjere utvrđen kraj 2004. godine, mobilni timovi još uvijek rade u cilju permanentnog pružanja pravne pomoći romskoj populaciji radi pojašnjenja zakonskih pretpostavaka za reguliranje njihova statusa. Mobilni timovi imali su i imaju zadatak identificirati problem u područjima naseljenim Romima te uputiti stanovnike toga područja o načinu rješavanja njihova statusa.

Osnovani su i djeluju na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije kao i na području: Međimurske, Sisačko-moslavačke, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske, Istarske, Brodsko-posavske, Varaždinske i Vukovarsko-srijemske županije. Pružaju pomoć romskoj populaciji u smislu pojašnjenja zakonskih pretpostavki za reguliranje njihova statusa u Republici Hrvatskoj. Osim propisa iz djelokruga rada Uprave za upravne i inspeksijske poslove Ministarstva unutarnjih poslova (Zakon o strancima, Zakon o hrvatskom državljanstvu, Zakon o prebivalištu i boravištu građana), radi se i o primjeni drugih propisa, primjerice Zakona o državnim maticama te propisima iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite.

Izlasci mobilnih timova u romska naselja te pružanje odgovarajuće pravne pomoći rezultirali su većim interesom Roma za rješavanje njihovog statusa kao i statusa njihove malodobne djece u Republici Hrvatskoj. Nakon višegodišnjeg rada mobilnih timova preostali se problemi odnose na pojedinačne slučajeve.

Osnovni problem s kojim je još uvijek suočena romska populacija je neodgovarajuća registracija građanskih stanja (upisi maticu rođenih, maticu vjenčanih itd.). U suradnji s Ministarstvom uprave, nevladinim udrugama, predstavnicima Roma i tijelima lokalne samouprave, a temeljem Konvencije o pravima djeteta (članak 7. i 8. Konvencije) potiče se Rome na prijavu njihove novorođene djece u državne matice, odmah po rođenju djece, kao i na podnošenje prijave, odnosno odjava prebivališta, promjena adresa stana u mjestu prebivališta, odnosno boravišta Roma i njihove maloljetne djece kako bi im bilo olakšano ispunjavanje zakonskih pretpostavki za reguliranje njihova statusa u Republici Hrvatskoj.

Pripadnici romske nacionalne manjine još uvijek u velikom broju slučajeva ne izvršavaju zakonsku obvezu prijave boravka u Republici Hrvatskoj. Nadalje, jedan dio romske populacije nikada nije podnosio zahtjeve za izdavanje isprava o identitetu, odnosno nije pribavio uvjerenja o državljanstvu svojih matičnih država ili posjeduju isprave o identitetu bivše države SFRJ iz kojih nije vidljiv njihov državljski status. Zahtjevi stoga sadrže formalne nedostatke koji sprječavaju postupanje po njima ili zbog kojih se postupci usporavaju. Osim toga određeni broj ove populacije ne može dokazati poštivanje pravnog

poretka Republike Hrvatske, jer se vode u kaznenim evidencijama Ministarstva pravosuđa. Međutim, iako ne ispunjavaju određene zakonske pretpostavke za reguliranje boravka ili stjecanje hrvatskog državljanstva inzistiraju na rješavanju zahtjeva za sebe i maloljetnu djecu koja nisu rođena i ne žive na teritoriju Republike Hrvatske, niti imaju dokaz o identitetu i državljanском statusu. Uglavnom se radi o osobama koje su prije 1991. godine otišle u inozemstvo, gdje i danas žive i rade sa obitelji.

Ministarstvo iskazuje posebnu brigu za žurno i zakonito okončanje postupaka povodom zahtjeva Roma za reguliranje njihova statusa u Republici Hrvatskoj. Međutim, iako je intencija Nacionalnog programa za Rome rješavanje statusnih pitanja Roma koji su prebivali u Republici Hrvatskoj na dan 8. listopada 1991. godine, odnosno Roma koji su u Hrvatskoj živjeli dvadeset i više godina, a nisu regulirali svoj status, u praksi je uočeno da se predstavnici romskih udruga često zalažu za rješavanje statusa osoba koje u Republiku Hrvatsku dolaze iz susjednih zemalja i nemaju reguliran boravak u Republici Hrvatskoj ili osoba koje traže rješavanje statusa u Republici Hrvatskoj, a u stvari borave u inozemstvu.

Prema evidencijama Ministarstva, u razdoblju od 30.08.2007. do 06.05.2010. godine u hrvatsko državljanstvo primljeno je 159 osoba romske nacionalne manjine. Po zahtjevima 27 osoba izdana su zajamčenja o primitku u hrvatsko državljanstvo pod uvjetom da u roku od dvije godine od dana uručjenja zajamčenja Ministarstvu unutarnjih poslova dostave dokaz o otpustu iz dosadašnjeg državljanstva ili dokaz da će dobiti otpust iz dosadašnjeg državljanstva ako budu primljeni u hrvatsko državljanstvo. Negativno je riješen 71 zahtjev, a 70 zahtjeva je u postupku. Postupci po zahtjevu 27 osoba okončani su zaključkom. Od ukupnog broja primljenih osoba u hrvatsko državljanstvo 33 su maloljetne osobe.

Predstavnici romskih udruga i članovi mobilnih timova upoznati su s potrebom pravodobnog izvještavanja Uprave za upravne i inspeksijske poslove Ministarstva unutarnjih poslova o postojanju konkretnih problema u rješavanju statusnih pitanja Roma s kojima se susreću na terenu kao i o mogućoj potrebi proširenja rada mobilnih timova i na područje drugih županija.

Mnogobrojne aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova u provođenju Nacionalnog programa za Rome s ciljem rješavanja njihovog statusa odvijale su se u izvještajnom razdoblju kroz sudjelovanje u radu okruglih stolova, radionica, tribina i stručnih predavanja na kojima su uz predstavnike Hrvatskog sabora, Vlade Republike Hrvatske i tijela državne uprave sudjelovali i predstavnici vijeća romske nacionalne manjine, udruga za zaštitu ljudskih prava, te međunarodne organizacije i institucije. S predstavnicima Roma ostvarena je suradnja kroz različite sastanke i seminare oko rješavanja pojedinačnih slučajeva reguliranja statusa Roma.

Posebno se ističe sudjelovanje na okruglom stolu u organizaciji Vijeća Europe i Agencije UN-a za izbjeglice (UNHCR) pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Vlade Republike Hrvatske, pod nazivom „Regularizacija pravnog statusa Roma: postignuti napredak i preostali problemi“ od 13. listopada 2008. godine. U ožujku 2008. godine predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su na seminaru i radionici pod nazivom „Edukacija voditelja i predstavnika romskih udruga i organizacija“. Nadalje u listopadu 2008. godine sudjelovalo se na sastanku sa zemljama bivše Jugoslavije na kojem je bilo govora o rješavanju statusnih pitanja Roma. Iste godine sudjelovalo se i u radionici UNDP Hrvatska „Unaprjeđenje okvira za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.“.

Pregled rada mobilnih timova po županijama

Grad Zagreb i Zagrebačka županija

Na sastanku održanom u svibnju 2009. godine u Policijskoj upravi Zagrebačkoj s članovima mobilnih timova navedene Policijske uprave i predstavnicima Ministarstva u sjedištu konstatirana je potreba i interes za daljnje djelovanje mobilnih timova.

Stoga je Ministarstvo zatražilo od Gradskog ureda za opću upravu Grada Zagreba, Ureda državne uprave u Zagrebačkoj županiji, Centra za socijalnu skrb Grada Zagreba te Centra za socijalnu skrb Velika Gorica obavijest o tome jesu li nastupile promjene u odnosu na članove mobilnih timova, predstavnika navedenih tijela te je ažuriran pregled članova mobilnih timova za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju.

Članovi mobilnog tima Policijske uprave Zagrebačke svakodnevno sudjeluju u rješavanju statusnih pitanja Roma, pri čemu je ostvarena odlična suradnja sa predstavnicima romskih udruga.

Međimurska županija

Veća aktivnost koja se odnosila na terenski rad mobilnog tima na području ove županije odvijala se 2007./2008. godine radi rješavanja statusnih pitanja Roma iz naselja Donja Dubrava. Radilo se o pitanjima prijave-odjave prebivališta te izdavanja osobnih isprava.

Akcijom općine Donja Dubrava – humano preseljenje iz Donje Dubrave na područje nadležnosti Policijske uprave Koprivničko-križevačke i Policijske uprave Varaždinske obuhvaćeno je 80 osoba, te su angažmanom mobilnog tima riješena pitanja njihove prijave prebivališta i izdavanja osobnih isprava. Tijekom 2008. godine rješavanje statusnih pitanja Roma odnosilo se samo na pojedinačne slučajeve.

Temeljem Odluke nadležne jedinice lokalne samouprave u romskom naselju Kuršanec, dodijeljeni su nazivi ulica te kućni brojevi. Stoga je Policijska uprava Međimurska uspostavila suradnju sa predstavnikom romskog naselja Kuršanec te dogovorila konkretne mjere i radnje vezane uz promjenu prebivališta za žitelje toga naselja.

Brodsko-posavska županija

Na području ove županije radom mobilnih timova obuhvaćeno je jedno veće naselje u kojem živi većinom romska populacija. Većina Roma riješila je svoj status stjecanjem hrvatskog državljanstva. Oni koji ne ispunjavaju uvjete riješili su svoj status kroz privremeni odnosno stalni boravak ili se nalaze u postupku rješavanja.

Istarska županija

Na području ove županije problematika rješavanja statusnih pitanja romske populacije nije posebno izražena, budući da većina ima riješen status bilo stjecanjem hrvatskog državljanstva, statusa stranca na privremenom ili stalnom boravku. Pojedinačni slučajevi rješavaju se uz angažman predsjednika Udruge Roma Istarske županije, s kojim postoji

kvalitetna i kontinuirana suradnja. Potrebno je naglasiti da i dalje najveće probleme pri rješavanju statusnih pitanja stranaca predstavlja ishodovanje dokumentacije propisane Zakonom o strancima (Narodne novine, br. 79/07 i 36/09), Pravilnikom o statusu i radu stranaca u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 36/08) te Uredbom o načinu i visini sredstava za uzdržavanje stranca u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 88/09).

Osječko-baranjska županija

Kao značajniju aktivnost na području ove županije, potrebno je istaći sastanak Udruge Roma „Europa“ održan u ožujku 2007. godine radi utvrđivanja načina rješavanja statusnih pitanja Roma na području Našica i Donjeg Miholjca.

U kolovozu 2008. godine održan je zajednički sastanak članova mobilnog tima ove županije s predstavnikom Gradskog vijeća za Rome Osječko-baranjske županije, te predstavnika državne uprave, Centra za socijalnu skrb Osijek te članice mobilnog tima Policijske uprave Osječko-baranjske. Probleme u rješavanju statusnih pitanja Roma i na području ove županije predstavlja neispunjavanje zakonskih pretpostavaka propisanih Zakonom o strancima.

Primorsko-goranska županija

U listopadu 2009. godine, u Zajednici Roma „Romsko jedinstvo“ održano je predavanje za pripadnike romske nacionalne manjine na temu “ Trgovina ljudima“.

U prosincu 2009. godine predstavnica Policijske uprave Primorsko-goranske sudjelovala je na X. Susretima Roma Rijeke na temu: “Stanje Roma u RH danas“. Na navedenim susretima sudjelovali su i predstavnici lokalne uprave i samouprave, te saborski zastupnik. Istaknuta je dobra suradnja s Policijskom upravom Primorsko-goranskom, posebno u dijelu koji se odnosi na reguliranje statusnih pitanja Roma.

Sisačko-moslavačka županija

U prosincu 2009. godine, održan je sastanak u Policijskoj upravi Sisačko-moslavačkoj. Na sastanku je uz predstavnike Roma i predstavnike policijske uprave, sudjelovala i osoba mobilnog tima, predstavnica županije te predsjednik Županijskog vijeća za nacionalne manjine. Sastanak je organiziran radi rješavanja problema koji se učestalo ponavljaju na području romskog naselja Capraške poljane. Kontakt osoba upozorila je predstavnike Roma da se sastanak koji se odnosio na identične probleme održao prije dvije godine, te je dogovoreno da će predstavnici romskih udruga organizirati sastanke na terenu na kojima će pokušati riješiti uočene probleme. Također su upozoreni na pojavu fiktivnog prijavljivanja većeg broja osoba na istoj adresi, kao i na to da će se nakon utvrđivanja stvarnog stanja poduzeti odgovarajuće zakonske mjere u svrhu ažuriranja podataka u evidenciji prebivališta.

Varaždinska županija

Statusna pitanja Roma na području ove županije riješena su aktivnostima mobilnog tima. Kao aktualnu aktivnost potrebno je istaći iniciranje donošenja Odluke o nazivima ulica i trgova u općini Petrijanec, kako bi Državna geodetska uprava u okviru svoje nadležnosti mogla odrediti kućne brojeve, nakon čega bi Policijska uprava Varaždinska ažurirala stvarne podatke u evidenciji prebivališta i boravišta za ukupno 591 Roma.

Vukovarsko-srijemska županija

Na području Vukovarsko-srijemske županije živi manja populacija Roma, prema neslužbenim podacima oko 350 osoba. U najvećem broju slučajeva Romi na području ove županije riješili su svoj status kao hrvatski državljani ili se nalaze u statusu stranca na privremenom odnosno stalnom boravku. Na području Vukovarsko-srijemske županije ne postoje naselja s većinskim romskim stanovništvom. Tijekom izvještajnog razdoblja članovi mobilnog tima ove županije su u Policijskoj upravi održavali sastanke tromjesečno ili po potrebi češće, radi razmatranja pojedinačnih problema Roma u rješavanju njihova statusa u Republici Hrvatskoj.

Članovi mobilnog tima pristupaju Romima koje žele regulirati svoj status u Republici Hrvatskoj susretljivo i sa razumijevanjem, kako ne bi odbili suradnju. Nastoje im se na što jasniji način izložiti zakonski uvjeti pod kojima mogu ostvariti svoj status.

Budući da je veći broj romske populacije na području Vukovarsko-srijemske županije materijalno situiran, nisu uočeni značajniji problemi u rješavanju statusnih pitanja.

2. Propisivanje postupka stjecanja hrvatskoga državljanstva, imajući u vidu teškoće na koje upozoravaju Romi u ostvarivanju njihovog statusa u Republici Hrvatskoj, te konzultiranje romskih udruga o običajnim pravima Roma

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. U Zakonu o hrvatskom državljanstvu ugrađeni su svi važeći i u praksi europskih zemalja priznati načini stjecanja i prestanka hrvatskog državljanstva.

3. Upoznavanje službenika koji rade na predmetima rješavanja statusnih pitanja Roma, s običajima i ponašanjem Roma, kako bi se spriječio svaki oblik njihove diskriminacije

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. Ministarstvo je dostavilo svim policijskim upravama Nacionalni program za Rome.

4. Pripremanje i tiskanje brošure na romskim jezicima s informacijama o pravima stranaca, stjecanju hrvatskog državljanstva, o prijavi, odnosno odjavi prebivališta, o osobnoj iskaznici, ostvarivanju zdravstvene zaštite, pretpostavkama reguliranja osobnog statusa, kao i obvezi da se to riješi, ostvarivanju prava socijalne skrbi, te druge za Rome važne informacije.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. Ured za nacionalne manjine u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i predstavnicima krovnih romskih udruga pripremio je i tiskao dvije knjižice "Moja prava", jednu na romskom i jednu na hrvatskom jeziku, koje na popularan način daju informacije o

mogućnostima i načinu ostvarivanja prava romske nacionalne manjine u tri važna područja: statusna pitanja, zdravstveno osiguranje i socijalna skrb.

5. Zapošljavanje osoba koje poznaju romski jezik u službama u kojima se primaju zahtjevi Roma za uređenje statusnih pitanja u upravnim postupcima

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Sukladno službenim evidencijama Uprave za pravne poslove i ljudske potencijale u Ministarstvu unutarnjih poslova nije zaposlen niti jedan Rom.

Međutim, u program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac koji je započeo 15. ožujka 2010. godine upisan je jedan Rom. Ovi se podaci temelje na osobnom izjašnjenju o nacionalnoj pripadnosti. Troškovi za školovanje navedene osobe (smještaj i noćenje, troškovi prehrane, knjige i školski pribor, odora te novčane naknade) iznose cca 21.537,00 kuna.

B. Sprječavanje nasilničkog ponašanja prema Romima djelovanjem policije

MJERE:

1. Postizavanje veće učinkovitosti policije u otkrivanju i sprječavanju nasilja nad Romima i nasilja u romskim zajednicama.

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Republici Hrvatskoj žive 9.463 Roma, što predstavlja 0,21 % stanovništva. Međutim, procjenjuje se da u Republici Hrvatskoj živi znatno veći broj Roma, između 30.000 i 40.000. Razlika između utvrđenog i procijenjenog broja Roma najviše je posljedica odluke samih Roma da se prilikom popisa stanovništva izjašnjavaju kao pripadnici neke druge nacionalnosti.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, a u suradnji s nadležnim tijelima, policija je odgovorna za poduzimanje mjera u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima.

Stoga policija kontinuirano prati događaje i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice u Republici Hrvatskoj, te poduzima odgovarajuće aktivnosti u provođenju planiranih mjera iz Nacionalnog programa za Rome.

Prema navedenim obavezama policija je i u razdoblju od 2007. do 2009. godine, u obavljanju zadaća iz svoje nadležnosti, ostvarila potrebnu suradnju s romskom zajednicom na lokalnoj razini i kontinuirano poduzima mjere u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, te suzbijanja pojave diskriminacije Roma.

U okviru provedbe Nacionalnog programa za Rome policija kontinuirano prati događaje i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice u Republici Hrvatskoj, te poduzima odgovarajuće aktivnosti u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, nasilja unutar romskih zajednica, suzbijanja diskriminacije Roma, a samim time i zaštite te promicanja njihovih ljudskih prava.

2. Poticanje Roma na prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, te evidentiranje i statističko praćenje broja takvih incidenata

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Romi i drugi građani putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču se na prijavljivanje nacionalnog, rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi poznati slučajevi nasilja evidentiraju se i analitički prate.

Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 71/06.) koji je stupio na snagu 01. listopada 2006. godine, članom 89. stavak 36. propisano je kao kazneno djelo i zločin iz mržnje. Zločin iz mržnje je svako kazneno djelo iz Kaznenog zakona počinjeno iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina.

Dana 23. listopada 2006. godine u Dubrovniku potpisan je Memorandum o razumijevanju između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ureda OEES-a za demokratske ustanove i ljudska prava (ODIHR), čime se Republika Hrvatska obvezala uvesti obuku o zločinu iz mržnje u sklopu postojećeg državnog nastavnog programa za obuku policijskih službenika.

Sukladno navedenom, u Republici Hrvatskoj je u više navrata proveden OEES/ODIHR-ov Program izobrazbe policijskih službenika za suzbijanje zločina iz mržnje te se kontinuirano provodi edukacija policijskih službenika u cilju prepoznavanja ovih kaznenih djela i učinkovitijeg djelovanja u njihovoj prevenciji i otkrivanju.

Na temelju svih relevantnih pokazatelja može se zaključiti da je stanje sigurnosti romske nacionalne manjine povoljno. Naime, kaznena i prekršajna problematika vezana uz ovu populaciju ne ukazuje na njihovu iznadprosječnu zastupljenost kao objekata napada, dok se u usporedbi 2009. sa 2008. i 2007. godinom bilježi pad broja kaznenih djela i prekršaja.

U Republici Hrvatskoj nisu zabilježena sustavna nacionalno i rasno motivirana nasilja nad Romima. Uglavnom se radilo o verbalnom nasilničkom ponašanju mlađih osoba, često pod utjecajem alkohola. Također su zapažena nasilnička ponašanja i među Romima.

Stanje i kretanje kriminaliteta i javnog reda i mira

Imajući u vidu osjetljivost stanovništva prema pripadnicima romske nacionalne manjine, te sukladno Nacionalnom programu za Rome, policija je odgovorna za djelovanje u cilju provedbe stanja sigurnosti i poduzimanja adekvatnih mjera, sustavno prati nasilje drugih osoba nad Romima, nasilje Roma nad drugim osobama, te nasilje unutar romske zajednice.

U vezi počinjenja kaznenih djela i prekršaja na štetu Roma, unutar romskih zajednica te od strane Roma prema osobama drugih nacionalnosti u razdoblju od 2007. do 2009. godine evidentirano je:

KAZNENA DJELA	2007.	2008.	2009.
Prema Romima	50	70	66
Unutar romske zajednice	138	136	90
Roma prema drugim osobama	845	721	683
Ukupno kaznena djela	1033	927	839

PREKRŠAJI	2007.	2008.	2009.
Prema Romima	70	74	69
Unutar romske zajednice	393	371	424
Roma prema drugim osobama	994	932	754
Ukupno prekršaji	1457	1377	1247

Stanje sigurnosti za pripadnike nacionalnih manjina nije nepovoljnije u odnosu na ostale građane Republike Hrvatske. Jednakopravno postupanje policijskih službenika prema pripadnicima nacionalnih manjina osigurano je Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br.155/02) i Zakonom o policiji (Narodne novine, br. : 129/00. i 41/08.), te je na taj način dvojako osigurana jednakost u postupanju.

Ministarstvo unutarnjih poslova, bez obzira na zadovoljavajuće pokazatelje, nastoji u što većoj mjeri podići stanje sigurnosti na razinu iznad postojeće, kako bi se građanima Republike Hrvatske, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost pružila zaštita njihovih temeljnih ustavnih prava i sloboda i zaštita drugih Ustavom zaštićenih vrijednosti.

Ravnateljstvo policije kontinuirano prati i analizira kaznena djela počinjena iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina, odnosno zločine iz mržnje, te samim tim i kaznena djela koja su motivirana mržnjom prema Romima.

U razdoblju od 2007. do 2009. godine nisu zabilježena sustavno rasno motivirana nasilja nad Romima, nego se uglavnom radilo o verbalnom nasilničkom ponašanju mlađih osoba, često pod utjecajem alkohola. Također su zapažena nasilnička ponašanja i među samim Romima.

Analizom kaznenih djela motiviranih mržnjom prema Romima, nije uočena povećana ugroženost sigurnosti romske populacije u Republici Hrvatskoj niti su evidentirani pojedinci ili skupine koji bi planirali ili činili organizirano nasilje prema Romima, dok su sva evidentirana kaznena djela brzo i učinkovito razriješena.

3. Povećanje broja policijskih službenika u sklopu akcije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske "policija u zajednici", u onim lokalnim sredinama u kojima je veći rizik od pojave rasnog ili drugih oblika kriminala, te dodatno stručno usavršavanje policijskih službenika uključenih u taj projekt

Izvješće Ministarstva unutarnjih poslova

U cilju dosljedne provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome, kroz izvanškolsko stručno obrazovanje, s mjerama je upoznat cjelokupni operativni sastav po policijskim upravama. U tom se smislu od 1. siječnja 2004. godine analitički prati nasilje drugih osoba nad Romima, nasilje Roma nad drugim osobama te nasilje unutar samih pripadnika romske zajednice (prekršaji i kaznena djela). Potom se izrađuju kvartalne analize radi praćenja stanja sigurnosti i poduzimanja mjera, o čemu se obavještava Ured za nacionalne manjine.

Policijski službenici u ophodnji u lokalnim sredinama i u suradnji sa romskom zajednicom provode proaktivne i preventivne mjere suzbijanja svakog nasilja, te se Romi i drugi građani putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču na prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi se slučajevi nasilja evidentiraju i analitički prate.

Kroz implementaciju Strategije djelovanja „Policija u zajednici“ na području sedam policijskih uprava kontakt-policajci aktivno su uključeni u praćenje stanja i rješavanje situacija na području romskih naselja.

Tako su na području Policijske uprave Međimurske, gdje je lociran najveći broj romskih naselja, ustrojeni kontakti rajoni koji obuhvaćaju i navedena naselja.

U ovim rajonima se težište postupanja stavlja na rješavanje odnosa stanovnika okolnih mjesta i romskih naselja. Radeći na rješavanju problema građana kontakt-policajci surađuju s pripadnicima romske zajednice i nailaze na njihovo odobravanje.

Provode se i druge brojne aktivnosti, kao što su neposredni kontakti s građanima te postupanje po prigovorima i pritužbama, kontakti i predavanja u školama, kontakti s predstavnicima medija, savjetovanja o prevenciji i samozaštitnom ponašanju, edukacija djece i mladeži, komunalne akcije, sudjelovanje u radu na razini jedinica lokalne samouprave itd. Posebno valja istaći da se zajedno s Romima radi na otkrivanju počinitelja kaznenih djela i prekršaja iz redova romske populacije.

V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

CILJEVI:

- *Praćenje pojava diskriminacije i predlaganje mjera za njihovo suzbijanje*
- *Pružanje pravne pomoći Romima u ostvarivanju različitih prava*

V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

MJERE:

1. Praćenje pojave diskriminacije Roma i poduzimanje mjera za njihovo uklanjanje te sankcioniranje počinitelja takvih pojava. Praćenje primjene zakonskih rješenja usmjerenih na suzbijanje diskriminacije i po potrebi predlaganje odgovarajuće izmjene zakona s ciljem njihove veće učinkovitosti.

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Policija prati pojavu diskriminacije prema Romima te poduzima odgovarajuće mjere za uklanjanje i sankcioniranje počinitelja.

Izješće Ureda za ljudska prava

Ured za ljudska prava je s projektnim partnerima Uredom pučkog pravobranitelja i nevladinom organizacijom Centar za mirovne studije, u 2009. godini proveo projekt naziva „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“.

Svrha projekta bila je upoznavanje svih relevantnih ciljanih grupa koje sudjeluju u primjeni Zakona te koje će potencijalno primjenjivati Zakon s novim Zakonom o suzbijanju diskriminacije koji stupio na snagu 1. siječnja 2009. godine. U svrhu realizacije zadanog cilja održane su sljedeće edukacije: edukacije djelatnika Ureda pučkog pravobranitelja te posebnih pravobraniteljica, edukacija za suce i državne odvjetnike, trening za trenere Policijske akademije te državne službenike, trening za odvjetnike, trening za NGO i medije, trening za pripadnike poslovnog sektora te nacionalna konferencija na kojoj su sudjelovali svi zainteresirani polaznici dotadašnjih edukacija. Organizirana su i dva okrugla stola na koja su bili pozvani predstavnici regionalnih institucija i tijela koja su aktivna na području zaštite ljudskih prava. U sklopu projekta napisan je i publiciran Vodič uz Zakon o suzbijanju diskriminacije, koji će omogućavati svim zainteresiranim ciljanim skupinama da lako dođu do informacija o europskom antidiskriminacijskom zakonodavstvu, direktivama u skladu s kojima je donesen hrvatski zakon te do detaljnih informacija o svim aspektima Zakona o suzbijanju diskriminacije (postupovnim odredbama, prekršajnim odredbama i ostalim specifičnostima karakterističnima za hrvatski zakon).

Drugi set ciljeva projekta bio je upoznati javnost s donošenjem Zakona o suzbijanju diskriminacije te predstaviti Ured pučkog pravobranitelja kao središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije. U tu je svrhu izrađena projektna web stranica na kojoj su građani mogli dobiti recentne informacije o provedbi projekta, redizajnirana je stranica Ureda pučkog pravobranitelja, središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije te je provedena nacionalna kampanja.

Cilj nacionalne kampanje bio je osvijestiti građane u njihovim možebitno diskriminatorskim postupanjima i informirati ih o tome da u Hrvatskoj postoji zakon koji zabranjuje diskriminaciju. U sklopu kampanje su postavljeni *jumbo plakati* i *bilboardi* diljem Hrvatske, izrađeni su poster i tiskani letci. U sklopu kampanje je snimljen i TV spot koji se kontinuirano emitirao na javnoj televiziji 3 puta dnevno kroz mjesec dana kao i *radio jingle*. U okviru projekta provedeno je i istraživanje o stavovima o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije koje se sastoji od 4 dijela. Prvi dio ispituje socijalnu distancu, drugi upoznatost građana sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije, treći raširenost diskriminaciji te posljednji osobno iskustvo u vezi diskriminacije. Dio koji se odnosi na socijalnu distancu

posredno ispituje diskriminatorne stavove, a istraživanje je pokazalo kako je 1/4 ispitanika neprihvatljivo stupanje u brak s osobom druge vjere, nacionalnosti ili boje kože. U dijelu raširenosti diskriminacije ispitanici su, među ostalim pitanjima, trebali izdvojiti prema kojim je obilježjima diskriminacija u Republici! Hrvatskoj najraširenija. Relativna većina ispitanika izdvojila je ukupno gledajući tri obilježja: nacionalnu pripadnost, socijalno podrijetlo te vjersku pripadnost.

Istraživanje tako pokazuje kako je pripadnost nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj još uvijek česta osnova za diskriminaciju.

Ugovor s Europskom komisijom kojim se za provedbu projektnih aktivnosti odobrava proračun u iznosu od 272 383.94 eura. Od navedenog iznosa Europska komisija financira projekt s 80% (208.212,92 eura) dok su projektni partneri osigurali ostatak od 20%. Uspješna primjena predmetnog Zakona sasvim sigurno stvara preduvjete za uspješnu provedbu gore navedene mjere.

2. Organiziranje pružanja pravne pomoći za Rome u postupcima ostvarivanja Ustavom i zakonima zajamčenih prava, putem odvjetnika u županijama u kojima Romi žive, navedeno je potrebno organizirati do zakonske uspostave službe pravne pomoći

Izješće Ministarstva pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa je u okviru Nacionalnog programa za Rome provodilo mjeru 7.2. „Organiziranje pružanja pravne pomoći za Rome u postupcima ostvarivanja Ustavom i zakonima zajamčenih prava, putem odvjetnika u županijama u kojima Romi žive. Navedeno je potrebno organizirati do zakonske uspostave službe pravne pomoći“. Rješavanje statusnih stvari kao što su državljanstva, prebivališta, boravišta, radne dozvole, različiti upisi u državne matice i dr. pretpostavka je za ostvarivanje bilo kojeg drugog prava kao što su pravo na školovanje, zdravstvenu zaštitu, rad i dr.

Da bi se pripadnicima romske zajednice omogućila kvalitetna pravna pomoć Ministarstvo je na temelju javnog poziva sklopilo Ugovore sa 35 odvjetnika sa područja Grada Zagreba, Zagrebačke, Međimurske, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Brodsko-posavske i Osječko-baranjske županije za pružanje pravne pomoći Romima u statusnim stvarima. O sklopljenim ugovorima s popisom odvjetnika obaviještene su sve romske udruge koje djeluju na području navedenih županija, vijeća i predstavnici romske nacionalne manjine u općinama, gradovima i županijama, te svi uredi opće uprave odnosno matični uredi u navedenim županijama. Izrađena je i kratka pisana uputa dostavljena svim navedenim organizacijama romske nacionalne manjine na navedenim područjima koja je na jednostavan način informirala pripadnike romske nacionalne manjine o mogućnosti da koriste ovaj oblik pravne pomoći. Također je informacija upućena i preko televizijske emisije za nacionalne manjine „Prizma“.

Ocijenjeno je da je na navedenim područjima potreba za pružanjem pravne pomoći u statusnim stvarima najizrazitija.

U okviru provedbe ove mjere u 2007. godini odvjetnici su pružili pravnu pomoć u 103 slučaja, a u 2008. godini pružili su pravnu pomoć u 215 slučaja.

Za ove namjene u proračunu Ministarstva pravosuđa redovito su osiguravana dostatna sredstva. U 2007. godini utrošeno je za ovu namjenu ukupno 542.409,54 kn dok je u 2008. godine utrošeno 470.617,81 kn.

Provođenje mjere pružanja pravne pomoći u statusnim stvarima planirano je kao privremeno rješenje do donošenja Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći stupio je na snagu 07. lipnja 2008. godine, počeo se primjenjivati u odnosu na građane od 01. veljače 2009. godine te sukladno njegovim odredbama pripadnici romske zajednice kao i svi ostali građani mogu ostvarivati besplatnu pravnu pomoć.

Treba naglasiti da se Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći predviđa pružanje pravne pomoći ne samo u statusnim stvarima koje se rješavaju u upravnom postupku već i u postupcima koji se vode pred pravnim osobama s javnim ovlastima u području zdravstvenog i mirovinskog osiguranja i socijalne skrbi te u sudskim postupcima koji se tiču obiteljskog prava, radnog prava, zaštite vlasništva stambenog prostora koji služi za stanovanje obitelji kao i drugim pitanjima od egzistencijalnog značenja za pojedinog građana.

3. Zakonsko uređenje organiziranja rada i financiranja sustava pravne pomoći

Izješće Ministarstva pravosuđa

Mjera je izvršena u prethodnom izvještajnom razdoblju. Ministarstvo pravosuđa bilo je nositelj izrade posebnog zakona kojim će se urediti pružanje pravne pomoći svim osobama slabog imovnog stanja. Provedba Projekta besplatne pravne pomoći za Rome u statusnim stvarima, kako je to utvrđeno Nacionalnim programom za Rome, bila je predviđena do uspostave cjelovitog sustava pravne pomoći na način propisanim Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći.

4. Suzbijanje eventualne diskriminacije policije prema Romima

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Policija prati pojavu diskriminacije prema Romima te poduzima odgovarajuće mjere za uklanjanje i sankcioniranje počinitelja.

VI. ODGOJ I OBRAZOVANJE

CILJEVI:

- *Uključivanje romske djece u programe predškolskog odgoja, odnosno u programe pripreme za polazak u školu*
- *Uključivanje djece školskih obveznika u redovno obrazovanje i poticanje za završetak obrazovanja do granica vlastitih mogućnosti*
- *Uključivanje mladeži i odraslih u nastavak obrazovnog procesa u skladu s principom cjeloživotnog učenja*
- *Uključivanje odraslih Roma u projekt «Hrvatska pismenost: put do željene budućnosti»*
- *Stipendiranje polaznika srednje škole i fakulteta*
- *Tiskanje romskog rječnika i drugih publikacija na romskom jeziku*
- *Edukacija učitelja i suradnika- pomagača*

VI. ODGOJI I OBRAZOVANJE

MJERE:

A. Predškolski odgoj

1. Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece u redovne programe dječjeg vrtića s ostalom djecom; romsku djecu koja do pete godine života nisu bila uključena u dječji vrtić, uključiti u program predškole, kojem je svrha razvoj svih potencijala i sposobnosti primjereno dobi, te time povećanje njihove mogućnosti za uspjeh i napredovanje u redovnom sustavu obrazovanja

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Za djecu pripadnike romske nacionalne manjine osigurava se uključivanje u programe predškolskog odgoja kako bi se premostio jaz između socioekonomske situacije u kojoj djeca pripadnici romske nacionalne manjine žive i mogućnosti za njihovu uspješnu integraciju tijekom obveznog osnovnog obrazovanja.

Ako u pojedinoj sredini ne postoji mogućnost uključivanja u integrirane uvjete predškolskog odgoja u redovnoj predškolskoj ustanovi, osigurava se program predškole, tj. program pripreme za polazak u osnovnu školu.

U 2007. godini, odnosno u 2006./2007. pedagoškoj godini bilo je 518 djece uključeno u program predškolskog odgoja ili predškolu, a u 2007./2008. pedagoškoj godini 810 djece (409 m i 401 ž).

U 2008. godini, odnosno na početku 2008./2009. pedagoške godine bilo je uključeno u predškolski odgoj 661 dijete (346 m i 315 ž), a na kraju 2008./2009. godine 692 djeteta, od toga 378 djece u predškolskom odgoju (201 m, 177 ž) i 314 predškoli (149 m, 165 ž). Na početku 2009./2010. pedagoške godine ukupno je 550 djece u jednom od programa i to 370 djece u predškolskom odgoju (210 m, 169 ž) i 180 u predškoli (96 m, 84 ž).

S obzirom na to da se praćenje u određenoj kalendarskoj godini provodi vodeći računa o pedagoškim, odnosno školskim ciklusima, potpuni podaci za 2009./2010. školsku godinu bit će dostupni u 1. polugodištu 2010./2011. pedagoške godine.

U 2007. proračunskoj godini utrošeno je za predškolski odgoj/predškolu 633.174,08 kn iz sredstava Državnog proračuna, a iz sredstava Roma Education Funda 1.174.324, 16 kn, što je sveukupno 1.807.498,24 kn.

U 2008. godini utrošeno je za predškolski odgoj/predškolu iz Državnog proračuna ukupno 448.612,82 kn, a iz sredstava Roma Education Funda nije bilo isplata u 2008. godini.

U 2009. godini uvedeno je sufinanciranje roditeljskog udjela u cijeni predškolskog odgoja za pripadnike romske nacionalne manjine koji su integrirani s drugom djecom u predškolski odgoj. U 2009. godini utrošeno je 508.003,75 kn, a iz sredstva Roma Education Funda svega 128.100,00 kn (Mursko Središće) jer projekt REF u 2009. ne pokriva predškolski odgoj osim za održivost programa u Murskom Središću.

Izvješće Grada Zagreba

Integracijski programi za pripadnike romske nacionalnosti provode se već u zagrebačkim vrtićima. U suradnji s romskim udrugama i Centrom za socijalnu skrb u dječjem vrtiću «Zrno», Kozari bok, IX. odvojak 13, u čijim odgojnim programima sudjeluje velik broj djece romske nacionalnosti, provodi se sustavna integracija pripadnika dječje romske populacije u programe predškolskog odgoja.

Iz gradskog proračuna financiraju se svi troškovi programa predškole koji je besplatan za romsku kao i svu drugu djecu. Predškolski centar i vrtić «Cefferino Jimanez Malla» provodi također poludnevni program predškolskog odgoja za 25 do 30 djece predškolske dobi s područja Kozari puteva i iz Dubrave te program predškole za 20 do 25 djece školskih obveznika. Program je besplatan za roditelje, a iz Proračuna Grada Zagreba osiguravaju se godišnja sredstva u iznosu od 500.000,00 kuna.

U svim vrtićima Grada Zagreba u čije su predškolske programe uključena djeca romske nacionalnosti posebna se pažnja posvećuje njihovoj pripremi za školu.

Sredstva:

2007., 2008., 2009. - Predškolski centar i vrtić «Cefferino Jimanez Malla»

-poludnevni program predškolskog odgoja za 25 do 30 djece predškolske dobi - 500.000,00 kuna

2007., 2008., 2009. - Udruzi „Zlatno romsko srce”, iz Zagreba, Prigornica 29, predsjednica Udruge gđa. Hati Eminović, od 1. travnja 2007. financira se kraći program predškole u iznosu od 90.000,00 kuna godišnje (po 10.000,00 mjesečno). U financiranje navedenog programa uključena je prehrana i voditelj u Udruzi „Zlatno romsko srce“.

2007., 2008., 2009. - U Dječjem vrtiću «Zrno», Kozari bok, IX. odvojak 13, s obzirom na veliki broj stanovnika Roma provodi se poseban program poticanja integracije romske djece u program predškole, u suradnji s romskim udrugama i centrom za socijalnu skrb. Iz gradskog proračuna financiraju se svi troškovi programa predškole u iznosu od 13.400,00 kuna godišnje, koji je besplatan za romsku kao i svu drugu djecu.

- U vrtićima Grada Zagreba postoje integrirana djeca romske nacionalne manjine gdje se posebna pažnja posvećuje pripremi za školu.

Izvješće Međimurske županije

Grad Mursko Središće

Grad Mursko Središće u suradnji s Dječjim vrtićom „Maslačak“ kojeg je osnivač i s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa provodi Program predškolskog odgoja djece pripadnika romske nacionalne manjine u sklopu kojeg 25 djece pripadnika romske nacionalne manjine pohađa dječji vrtić. Isti se program u Dječjem vrtiću provodi već treću godinu zaredom.

Općina Orehovica

Općina Orehovica osigurava prostor za održavanje Male škole koju pretežito pohađaju djeca romske nacionalne manjine. Osim prostora, Općina financira i troškove održavanja i opskrbu energentima navedenog prostora. Godišnji troškovi iznose cca 11.000,00 kn.

2. Ispitivanje govorno-jezičnog i psihofizičkog statusa romske djece prije uključivanja u program predškole

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Posebno ispitivanje govorno-jezičnog i psihofizičkog statusa romske djece pri uključivanju u program predškole se ne provodi, odnosno nisu osnovani posebni mobilni timovi u tu svrhu kao što je navedeno u obrazloženju mjere iz NPR-a. Provodi se postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta prilikom upisa u osnovnu školu jednako za svu djecu u RH i nije propisan poseban postupak za romsku djecu. Pojedine škole u Međimurskoj županiji ispituju znanje hrvatskog jezika na obrascima koje su same osmislile.

Izvešće Grada Zagreba

Kompletiranjem stručno razvojnih službi, bez obzira na veličinu dječjeg vrtića u protekloj godini, stvorili su se uvjeti za cjelovitim, interdisciplinarnim pristupom u podršci razvoja svakog djeteta bez obzira na nacionalnu pripadnost i neposredan rad stručnjaka kao što su pedagog, psiholog, defektolog ili logoped s djetetom u skupini ili u kabinetima. Za djecu s prolaznim ili trajnim posebnim potrebama redovito se izrađuju individualizirani programi (gotovo 20% djece).

Cjelovitim sagledavanjem potreba djeteta primjereno i brzo prepoznaju se potrebe intervencija i tretmana potrebnih djetetu izvan predškolske ustanove, te se roditeljima preporuča i upućuje ih se u adekvatne ustanove ili kod pojedinih stručnjaka. Često je to uvjet daljnjeg kvalitetnog ostanka u programu dječjeg vrtića zbog zaštite djeteta i podrške u aktualizaciji njegovih mogućnosti. Stručni suradnici vrtića posreduju u rehabilitacijskim programima sa specijaliziranim ustanovama. Razvija se mreža savjetovaništva za roditelje koji osim savjetodavne imaju i edukacijsku ulogu. Trećina dječjih vrtića (oko dvadesetak) već ima verificirane programe podrške boljem roditeljstvu.

U smislu bolje stručne potpore u izvanrednim situacijama, jedan broj djelatnika (psihologa) educirao se u Društvu za psihološku pomoć.

Djeca iz programa romske nacionalne manjine uključivana su u projekte prevencije i zaštite zdravlja djece i u socijalizacijske programe najbližeg vrtića, programe podrške stručnjaka stručno razvojne službe vrtića za djecu i roditelje.

3. Osiguranje jednog besplatnog obroka djeci uključenoj u program predškole, a u slučaju potrebe i prijevoza

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Sva djeca uključena u predškolski odgoj imala su osiguran obrok.

Izvešće Grada Zagreba

Već pri inicijalnom razgovoru s roditeljima osobita se pažnja posvećuje prepoznavanju socioekonomskog statusa i potreba roditelja i potiče se roditelje na mogućnost ostvarivanja prava različitih olakšica do potpunog oslobođenja od plaćanja vrtića. Takve olakšice mogli su ostvariti i djeca pripadnici nacionalnih manjina. Roditeljima se uz redovni program nude i dodatni programi u kojima participiraju roditelji ili su oslobođeni od plaćanja takvih programa.

Roditelji su mogli ostvariti olakšice temeljem dokumentacije kao: djeca invalida Domovinskog rata, sa socijalno zdravstvenim potrebama, kao djeca samohranih roditelja, kao drugo ili treće dijete upisano u dječji vrtić.

Problem prijevoza djece u gradu Zagrebu zbog nedovoljnih kapaciteta, ili nedovoljno razvijene mreže dječjih vrtića u pojedinim dijelovima Grada i ove je godine umanjen. Izgradnjom novih kapaciteta ili reorganizacijom odgojnih skupina u potrebitim dijelovima Grada program prijevoza se smanjio i prisutan je u vrtiću Špansko.

4. Organiziranje dodatne izobrazbe odgojitelja za rad s djecom iz socijalno i ekonomski depriviranih sredina i Roma pomoćnika odgojitelja sa završenom srednjom školom, radi pomoći odgojitelju u razumijevanju romskog jezika

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa zapošljava romske pomagače u osnovnim školama, ali ne i u predškolskom odgoju.

Izvešće Grada Zagreba

Svi vrtići u Gradu Zagrebu redovito provode programe stručnog usavršavanja kao integralni dio primjene kurikulumu dječjeg vrtića, što bi bilo nemoguće bez kompletnog stručnog tima koji ima svaki dječji vrtić: pedagog, psiholog, defektolog i/ili logoped, zdravstveni voditelj. Bitni je pomak napravljen u omogućavanju uvjeta za provođenje stručnog usavršavanja: nabavka digitalnih fotoaparata, kamera za snimanje procesa, LCD projektora.

U izvještajnom razdoblju 2007.–2009. svake godine realiziran je program edukacije stručnih djelatnika i roditelja sa temeljnim ciljem razvijanja znanja i razvoja kompetencija i vještina odgojitelja, stručnih suradnika i roditelja. Ponuđene edukacije po načinu i oblicima rada usmjerene su na razvoj praktičnih vještina i primjenu najsuvremenijih teorijskih dostignuća u području predškolskog odgoja i obrazovanja.

Posebno je naglašen razvoj vještina akcijskih istraživanja koja su u funkciji unapređivanja odgojno obrazovne struke. Posebno je važno naglasiti veliko uključivanje znanstvenih

djelatnika koji zajedno s praktičarima neposredno rade na unapređivanju odgojno obrazovnog procesa. Rezultat toga je niz izdanja literature kao prikazi i priručnici za primjenu znanstvene teorije u praksi.

Ured gradonačelnika će i dalje podržavati takav pristup te će nastaviti financirati takve programe stručnog usavršavanja. Vrlo uspješno svoju ulogu u programima edukacije ostvaruju imenovani razvojni centri.

Grad Zagreb postigao je najvišu razinu razvijenosti u tom smislu što dokazuje da se svih 6 imenovanih stručno razvojnih centara u Hrvatskoj nalaze u Gradu Zagrebu.

Programi stručnog usavršavanja realiziraju se na nekoliko razina: interno u dječjim vrtićima kao godišnji program stručnog usavršavanja, na razini stručnih sekcija ili formiranih skupina i timova, na razini stručno razvojnih centara, na razini vježbaonica fakulteta, programima edukacija koje organiziraju licencirane udruge, institucije, fakulteti, putem seminara, kongresa, simpozija koje organiziraju institucije i resorna ministarstva, agencije, fakulteti.

5. Održavanje mjesečnih tematskih predavanja za roditelje u naseljima nastanjenim Romima, s naglaskom na psihosocijalnu pomoć

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nije organiziralo navedena tematska predavanja. Planirana mjera izvršit će se u narednom o izvještajnom razdoblju.

Izvešće Grada Zagreba

Sukladno programu javnih potreba u dječjim vrtićima Grada Zagreba sve je šira ponuda raznovrsnih programa sukladno dječjim potrebama i interesima. Programima predškolskog odgoja obuhvaćeno je 70% ukupnog broja djece od navršene jedne godine do polaska u školu, a u godini prije polaska u osnovnu školu obuhvat je 100%. Zagreb je već samim formiranjem učešća roditelja u cijeni koštanja od samo 12% (200 kuna za jaslice i 400 kuna za vrtić) već ostvario socijalnu komponentu u skrbi za djecu, roditelje i obitelj. Navedene iznose smanjuju i propisane olakšice za samohrane roditelje, roditelje sa dvoje i više djece koja su smještena u jaslice ili vrtić, invalide Domovinskog rata i obitelji koje su u tretmanu sustava socijalne skrbi.

U okviru strategije osiguravanja svakom djetetu jedan od programa za poticanje ranog razvoja djeteta, predškolske ustanove razvijaju programe prema potrebama djece i roditelja, i to prema duljini i vrsti programa:

- za bebe od šest mjeseci do godine dana, desetsatni, cjeloviti, cjelodnevni program, poludnevni programi, kraći programi, smjenski program, kraći programi za djecu s teškoćama, program produženog boravka (do 20 sati), specijalizirani programi, programi za manjine, petodnevni program u prirodi - Grad mladih, program ljetovanja i zimovanja, program u bolnici.

- U program od šest mjeseci do godine dana uključeno je 18 djece u 3 odgojne skupine;
- U redovni program jaslica uključeno je 7.366 djece u 372 odgojne skupine;
- U redovni program vrtića uključeno je 22.643 djece u 938 odgojnih skupina;
- U smjenski program uključeno je 40 djece u 2 skupine;

- U posebne programe za djecu s teškoćama u razvoju uključeno je 60 djece u 7 odgojnih skupina, a integrirano u redovite skupine 2.000 djece, od toga 236 s većim teškoćama u razvoju;
- U programu prijevoza uključeno je 138 djece u 5 odgojnih skupina;
- U posebne, cjelodnevne, poludnevne i kraće programe uključeno je oko 6.500 djece;
- Program predškole uključeno je 872 djece u 53 odgojne skupine;
- U petodnevni danonoćni program boravka djece u Gradu mladih uključene su sve skupine u šestoj godini života vrtića Grada Zagreb, ukupno 4.348 djece;
- U program za mađarske nacionalne manjine uključeno je 20 djece u 1 jednoj odgojnoj skupini;
- U programu za djecu romske nacionalne manjine uključeno je 20 djece u 1 odgojnoj skupini;
- U program vrtić u bolnici uključuju se djeca u vrijeme boravka u bolnici do 70 djece u 3 odgojne skupine i pet odgojitelja.

Stručno razvojni timovi dječjih vrtića poticani su da i dalje rade na diferencijaciji programa u skladu sa svojim stručnim kompetencijama i organizacijskim mogućnostima i uvjetima. Posebno su poticani takozvani razvojni programi, integrirani programi i kraći programi. Rezultat toga je veliki raspon vrsta programa koje roditelj može birati (25 vrsta programa). Cijeli proces pokazuje tendenciju daljnjeg širenja i razvoja.

Stupanj uključenosti roditelja izrazito se povećava, od informiranja do aktivnog sudjelovanja. Roditelji imaju ponudu različitih programa edukacije za bolje roditeljstvo. Takvi su programi besplatni za potrebite obitelji.

Grad Zagreb osigurava također financijsku potporu u iznosu 78.000,00 kuna provedbi multinacionalnih programa igraonica za djecu i njihove majke iz socijalno-depriviranih sredina pod vodstvom Udruge Djeca prva.

2008. - Udruga Djeca prva, provodi (multinacionalni) program igraonice za djecu i njihove majke iz socijalno-depriviranih sredina, a iz proračuna Grada Zagreba osigurana je financijska potpora godišnje u iznosu 80.000,00 kuna.

2009. - Udruga Djeca prva 78.000,00 kuna.

Izvješće Međimurske županije

U skladu s projektnim planom projekta ROKIC: "DROM" u šatoru koji će se postaviti u romskom naselju Orehovića predviđa se niz aktivnosti koje će se odnositi na društvene i psihosocijalne aspekte života. U okviru radionice predviđa se i organizacija raznih savjetovanja (savjetovanje žena glede kontracepcije, o nužnosti sprečavanja maloljetničkih brakova, o pravima djeteta i sl.).

6. Vrednovanje rada i provedbe programa predškole te ovisno o postignutim rezultatima predlaganje i poduzimanje primjerenih mjera

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa prati provedbu programa u suradnji s uredima državne uprave u županijama i to s obzirom na trajanje programa predškole, tako da je mehanizam za ovaj vid praćenja uspostavljen u 2008. godini.

Podaci za 2008./2009. pedagošku godinu su sljedeći: program predškole je u Sisačko-moslavačkoj županiji u 3 dječja vrtića realiziran u trajanju od po 200 sati, odnosno 250 sati; u Koprivničko-križevačkoj županiji u jednom vrtiću u trajanju od 150 sati; u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u jednom vrtiću u trajanju od 250 sati; u Primorsko-goranskoj županiji u jednom vrtiću u trajanju od 250 sati; u Istarskoj županiji u jednom vrtiću u trajanju od 250 sati i pri jednoj udruzi 350 sati; u Međimurskoj županiji u DV Čakovec - Pirgo 1030 sati, pri OŠ Kotoriba 60 sati; pri OŠ V. Nazora Pribislavec 132 sata; pri OŠ Orehovica 300 sati; pri OŠ Dr. I. N. Macinec 190 sati; pri OŠ T. Goričanca Mala Subotica 360 sati.

Ovaj oblik rada neophodan je za romsku populaciju predškolske dobi, daje dobre rezultate i upućuje na obvezu organiziranja predškolskih odgojnih skupina za svu romsku djecu kao priprema za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav.

MJERE

B. Osnovnoškolsko obrazovanje

1. Ustrojavanje razrednih odjela i/ili skupina primjerenih predznanju romske djece

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U osnovnoškolsko obrazovanje romska djeca upisuju se kao sva djeca u RH u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta prije polaska u osnovnu školu. Zbog neznanja hrvatskog jezika u nekim školama u Međimurskoj županiji osnivaju se romski odjeli, odnosno odjeli u kojima su isključivo pripadnici romske nacionalne manjine. Sustavno praćenje o broju romskih odjela putem ureda državne uprave u županijama provodi se od 2008./2009. školske godine, tako da su u toj godini bila 52 romska odjela, dok ih je u 2009./2010. školskoj godini 37 i to u sljedećim školama u Međimurskoj županiji: OŠ Dr. Ivana Novaka Macinec – 6 romskih odjela, OŠ T. Goričanca Mala Subotica – 9 romskih odjela, OŠ Kuršanec, Čakovec - 13 romskih odjela, OŠ Vladimira Nazora Pribislavec, Čakovec – 5 romskih odjela, OŠ Orehovica – 4 romska odjela.

S obzirom na presudu Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš i dr. protiv Hrvatske* od 16. ožujka 2010. kojom je utvrđena indirektna diskriminacija pripadnika romske nacionalne manjine u nekim školama u Međimurju, u tijeku je izrada mjera za izvršenje presude koje će biti putem Ministarstva pravosuđa dostavljene Odboru ministara Vijeća Europe koji nadzire izvršenje presude.

U protekle tri godine povećan je obuhvat djece pripadnika romske nacionalne manjine osnovnim obrazovanjem. U 2006./2007. šk. god. bilo je 3010 djece Roma u osnovnim

školama, u 2007./2008. šk. god. ukupno 3786 učenika (1934 m, 1852 ž), a u 2008./2009. šk. god. 3936 (2041 m, 1895 ž) te na početku 2009./2010. šk. god. 4186 učenika (2176 m, 2010 ž).

Izješće Grada Zagreba

Sukladno Ustavu RH i zakonskim odredbama Grad Zagreb kontinuirano potiče uključivanje što većeg broja romske djece u redovito osnovnoškolsko obrazovanje kao i u slobodne, izvannastavne i besplatne izvanškolske aktivnosti. Ured gradonačelnika osigurao je također financijska sredstva za provedbu projekta *Svladavanje osnova hrvatskog jezika* u OŠ Vinka Žganca na Kozari boku, budući da škola okuplja velik broj učenika romske nacionalnosti koji iskazuju probleme s uporabom jezika i istodobno dolaze iz socijalno depriviranih obitelji. Primarni je cilj projekta unaprijediti i olakšati školovanje djece romske nacionalnosti te osnažiti njihovo samopouzdanje i motivaciju za nastavak školovanja.

U Osnovnoj školi bana Josipa Jelačića, Zagreb, Podgradski odvojak 1, tijekom 2007. godine školovalo se 25 učenika Roma od toga 17 je bilo u razrednoj nastavi, a 8 u predmetnoj. U suradnji sa školom iskazani su problemi neopravdanih izostanaka te nekontinuitet dolazaka na nastavu.

Sukladno izvješću Škole na tom gradskom području značajnu ulogu u pripremi djece za školu imala je Udruga Romi za Rome Hrvatske. Udruga je uvelike pridonijela kako u pripremi djece za školu tako i u angažmanu roditelja u prihvaćanju važnosti obrazovanja za svoju djecu. Kod onih romskih obitelji koje su to prihvatile nije bilo nikakvih problema u školovanju njihove djece.

S obzirom na to da unazad dvije godine Udruga više ne djeluje na području Podsuseda te više ne organizira malu školu očituje se i veća nepripremljenost djece i njihovih obitelji za kontinuirano školovanje.

Sukladno dobivenim podacima od 15. veljače 2009. godine u osnovne škole Grada Zagreba uključeno je ukupno 476 učenika koji su se opredijelili i izjasnili kao pripadnici romske nacionalne manjine. Od toga je 257 učenika muškog spola, a 219 učenica ženskog spola.

2008. - Sufinanciranje Projekta „Svladavanje osnova hrvatskog jezika za učenike romske nacionalnosti koji iskazuju probleme s uporabom jezika i istodobno dolaze iz socijalno depriviranih obitelji“ - 30.000,00 kuna.

2. Organiziranje produženog boravka i drugih oblika dopunske nastave za romsku djecu kojoj je to potrebno. Svrha produženog boravka i dopunske nastave je osiguranje prostornih i drugih uvjeta za pisanje domaćih zadaća i učenje, romskoj djeci koja nemaju primjerene uvjete u vlastitom domu, te pružanje pomoći radi njihovog boljeg napredovanja, usvajanja hrvatskog jezika i svladavanja nastavnog gradiva.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je programe za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine, što uključuje i programe produženog boravka. U 2006./2007. šk. god. bilo je 349 romskih učenika uključeno u program

produženog boravka, u 2007./2008. šk. god. ukupno 183 učenika (104 m, 79 ž.). Do pada broja učenika došlo je jer je projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Roma Education Funda (REF, Budimpešta) bio suspendiran, tako da su izostala sredstva za ovu namjenu. Potrebno je napomenuti da REF sufinancira projekte kojima se daje potpora integriranim uvjetima obrazovanja romske djece, bilo da se radi o predškolskom odgoju ili produženom boravku u osnovnoj školi. U 2008./2009. šk. god. je ukupno bilo 229 učenika u produženom boravku (124 m, 105 ž.).

U većini škola zaposleni su romski pomagači kojih je 23 (12 m, 11 ž) i njihov rad se financira iz Državnog proračuna i to u iznosu od 3.500,00 kn neto mjesečno svih 12 mjeseci uz ostale dodatke koji se osiguravaju za zaposlenike u školama. Dva romska pomagača financira lokalna uprava (Sisak, Omišalj). Romski pomagači između ostalog trebaju zajedno s učiteljem pomagati u pisanju domaćih zadaća tijekom produženog boravka te svladavanju školskog gradiva. Dopunska nastava (jedan sat tjedno) u pojedinim školama se organizira, iako o tome nije uspostavljen mehanizam praćenja. Budući da jedan sat nije dovoljno Ministarstvo je predložilo u izmjenama Nacionalnog programa za Rome tri sata tjedno dopuskog učenja hrvatskog jezika za pripadnike romske nacionalne manjine.

U 2007. godini iz Državnog proračuna za romske pomagače utrošeno je 1.256.574,24 kn, za izlete i maturalna putovanja romskim učenicima 90.237,00 kn i za ljetne škole 280.000,00 kn.

U 2008. godini iz Državnog proračuna utrošeno je za romske pomagače 1.368.540,84 kn, za izlete i maturalna putovanja 116.172,17 kn, a za ljetne škole za romsku djecu 108.000,00 kn.

U 2009. godini za romske pomagače utrošeno je 1.401.388,53 kn iz sredstva u Državnom proračunu; iz sredstva REF-a za produženi boravak 295.000,00 kn; za školu u prirodi, maturalna putovanja, dječje olimpijske igre, otkup romsko-hrvatskog rječnika i dr., pokroviteljstvo Dana romskog jezika, ljetnu školu, ukupno 288.455,90 kn.

Izvješće Grada Zagreba

Program produženog boravka i nadalje se organizira za učenike I. i II. razreda, a iznimno i za učenike III. razreda, kao neobvezni oblik neposrednoga odgojno-obrazovnoga rada koji se provodi izvan redovite nastave i ima svoje pedagoške, odgojne, zdravstvene i socijalne vrijednosti.

Sukladno dobivenim podacima osnovnih škola Grada Zagreba od 15. veljače 2009. godine u produženi boravak uključeno je u školskoj godini 2008./09. 215 učenika/ca pripadnika romske nacionalne manjine.

Učenicima romske nacionalnosti slabijeg imovinskog stanja osigurana je tijekom nastave i produženog boravka besplatna prehrana.

3. Poticanje uključivanja romske djece u slobodne izvannastavne aktivnosti (npr. športske aktivnosti, amaterska školska i vanškolska društva i sl.) te poticanje, praćenje i razvijanje darovitosti kod djece za koju se to ocijeni korisnim; osposobljavanje romskih učenika u izvannastavnim programima za korištenje novih informacijskih tehnologija

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Posebna pozornost posvećuje se uključivanju romske djece u športske i druge aktivnosti škole. Romski učenici uključeni su u integrirane odjele glazbene škole i to u 2008./2009. šk. god.: OŠ glazbena škola I. pl. Zajca – Slavonski Brod (odjel u Jelasu – 12 učenika); Umjetnička škola Miroslav Magdalenić – Čakovec (odjel Orehovica – 13 učenika); u 2009./2010. također 12 učenika u Jelasu, a 8 u Orehovici. Glazbena škola J. Vlašimsky ima područni odjel u Pitomači, ali zbog neizjašnjavanja o pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini nije bilo moguće iskazati podatke.

Izvješće Grada Zagreba

Putem Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport sufinanciraju se programi vezani za šport. Programe realiziraju športske udruge učlanjene u gradske športske saveze i Zagrebački športski savez.

Uz redovnu nastavu tjelesne kulture uveden je program "Vikendom u športske dvorane" koji je omogućio velikom broju djece bez obzira na talent i bez selekcije da se organizirano tijekom tjedna, ali i vikendom bavi raznim sportovima. Na taj način i svi učenici pripadnici romske nacionalne manjine mogu se uključiti u navedene programe.

Premda je stav da se pripadnici nacionalnih manjina trebaju prvenstveno uključiti u redovne športske aktivnosti udruga i saveza, osnovano je više manjinskih športskih klubova, mahom romskih. Kako oni svojom kvalitetom ne udovoljavaju kriterijima za financiranje putem Programa javnih potreba, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport posebno iznalazi mogućnost za potporu i poticanje rada takvih športskih klubova.

4. Osiguranje prehrane u školi tijekom nastave i produženog boravka za romsku djecu slabijeg imovnog stanja

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Sva romska djeca imaju osiguranu prehranu.

Izvješće Grada Zagreba

Sukladno dobivenim podacima osnovnih škola Grada Zagreba od 15. veljače 2009. godine u produženi boravak uključeno je u školskoj godini 2008./09. 215 učenika/ca pripadnika romske nacionalne manjine.

Učenicima romske nacionalnosti slabijeg imovinskog stanja osigurana je tijekom nastave i produženog boravka besplatna prehrana.

5. Organiziranje slobodnih aktivnosti u osnovnim školama za romsku djecu koja žele negovati romsku kulturu, običaje i tradiciju.

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Učenici se ravnopravno uključuju u slobodne aktivnosti u osnovnim školama. Organiziranog programa njegovanja romskog jezika i kulture nema u školama, ali pojedine romske udruge realiziraju projekte učenja romskog jezika i kulture kao što je *Kali Sara – udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH*.

Izvješće Grada Zagreba

Svaka škola koja ima organizirane slobodne aktivnosti sukladno svojim mogućnostima uključuje u svoje aktivnosti i što veći broj učenika romske nacionalne manjine te omogućuju pripadnicima romske nacionalne manjine njegovanje kulture plesa i drugih običaja. (područje Dubrave, Sesveta i Pešćenice)

2008. - Financijska potpora Udruzi Kali Sara - udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj za provedbu Projekta „Edukacijske škole za Rome -poznavanje romskog jezika“ - 15.000,00 kuna.

6. Motiviranje i ponovno uključivanje u osnovno obrazovanje romske djece koja su iz nekog razloga napustila osnovno školovanje, te uključivanje Roma koji su stariji od 15 godina, a nisu završili osnovnu školu ili su nepismeni, u program Vlade Republike Hrvatske "Za Hrvatsku pismenosti: Put do poželjne budućnosti", namijenjen opismenjivanju odraslih osoba i stjecanju zanimanja

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U projekt Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj – za hrvatsku pismenost 2003.-2012. uključeni su pripadnici romske nacionalne manjine. U razdoblju 1.09.2007.-31.08.2008. bilo je 280 polaznika (215 m, 65 ž) Roma koji su bili u programu opismenjavanja, u razdoblju 1.09.2008.-31.08.2009. bilo je 253 polaznika (189 m, 64 ž), a od 1.09.2009. do 31.12.2009. 219 polaznika (149 m, 70 ž). Za opismenjavanje je u 2009. utrošeno 887.200,00 kn, za osposobljavanje 42.500,00 kn što je ukupno 929.700,00 kn.

MZOŠ je u 2007. godini financirao 25 polaznika pripadnika romske nacionalne manjine u programima stjecanja kvalifikacija u iznosu od 127.677,00 kn, u 2008. godini za 31 polaznika u iznosu od 83.108,00 kn.

Izvješće Grada Zagreba

U Pučkom otvorenom učilištu u razdoblju od 1.rujna 2007. godine do 31. kolovoza 2008. godine školovalo se 40 Roma, temeljem Programa Vlade RH „Za Hrvatsku pismenost: Put do poželjne budućnosti“.

Prema podacima od 15. veljače 2009. godine u srednjim školama Grada Zagreba za školsku godinu 2008./09. školuje se 55 učenika romske nacionalne manjine i to 24 učenika muškog spola i 31 učenik ženskog spola. Najviše učenika Roma zastupljeno je u strukovnim srednjim školama. U ukupno 15 učeničkih domova, uključena su 2 učenika romske nacionalne manjine u 2008./09. školskoj godini.

6. Tiskanje slikovnog romsko-hrvatskog rječnika za djecu. Izrada slikovnica ili prijevoda slikovnica na romskom jeziku. Izrada udžbenika i rječnika, didaktičkih

sredstava i radnih materijala koji bi olakšali ovladavanje hrvatskim standardnim jezikom i olakšali usvajanje jezične građe.

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa daje se potpora tiskanju slikovnica na romskom jeziku. Također je završen projekt izrade i tiskanja Romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog rječnika autora Veljka Kajtazija, u izdanju Odjela za orijentalistiku Hrvatskog filološkog društva i *Kali Sara – Udruge za promicanje obrazovanja Roma u RH*, izdanje *Bibliotheca orientalis*, Zagreb, 2008. Na rječniku su surađivali eminentni stručnjaci, ujedno i pripadnici romske nacionalne manjine s područja jugoistočne Europe. U 2008. godini 5. studenoga je povodom tiskanja navedenog rječnika na inicijativu *Kali Sara* udruge proglašen Dan romskog jezika. Međutim ova je inicijativa naišla na otpore i neslaganje u dijelu romske zajednice u RH što dodatno otežava svaku konstruktivnu potporu od strane državnih tijela za osmišljavanje učenja romskog jezika i kulture u hrvatskim školama.

Izvješće Grada Zagreba

Na temelju članka 14. Odluke o kriterijima za ostvarivanje financijske potpore za programe ili projekte udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 12/06, 17/07), Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport, Odjel za mlade, petu godinu raspisuje Natječaj za predlaganje programa ili projekata udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba. Programi ili projekti udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba za 2009. godinu slijedom Gradskog programa djelovanja za mlade Grada Zagreba obuhvaćaju 8 područja djelatnosti mladih:

- ❖ obrazovanje i informatizacija mladih
- ❖ zapošljavanje i poduzetništvo mladih
- ❖ socijalna politika prema mladima
- ❖ zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje mladih
- ❖ aktivno sudjelovanje mladih u društvu
- ❖ izgradnja civilnog društva i volonterski rad
- ❖ kultura mladih i slobodno vrijeme
- ❖ mobilnost, informiranje i savjetovanje mladih.

U sklopu navedenih područja pozvane su sve udruge koje djeluju u korist mladih da prijave svoje projekte/programe. Sukladno tome na navedeni natječaj prijavljuju se i udruge nacionalnih manjina sa svojim programima kojima pridonose sustavnoj skrbi za mlade.

One udruge koje su sufinancirane putem Natječaja sukladno sklopljenom ugovoru imaju rok za izvedbu programa od godinu dana. Sve udruge moraju mjesec dana po realizaciji projekta/programa dostaviti pismeno i financijsko izvješće. Sukladno navedenom do kraja ove godine traje razdoblje za realizaciju programa. Neke udruge su svoje projekte realizirale te su Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport dostavile izvješće o realizaciji.

2007.

U okviru Natječaja za predlaganje programa ili projekata udruga mladih i udruga za mlade u 2007. godini, sukladno Odluci o kriterijima za ostvarivanje financijske potpore za programe ili projekte udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada

Zagreba (12/06), koji je objavljen 8. siječnja 2007. godine iskazana je financijska potpora; Klubu mladeži Roma Hrvatske u iznosu od 20.000,00 kuna za program uključivanja Romske mladeži u sport i Romskom karate klubu Shiro Zagreb za program „Samozaštita i obrana - poznavanje borilačkih vještina” 13.000,00 kuna.

2008.

Udruzi za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ u svezi provedbe Projekta „Edukacijske škole za Rome - poznavanje romskog jezika“ odobrena je isplata 15.000,00 kuna.

2009.

U 2009. Gradskired za obrazovanje, kulturu i šport je pružio temeljem „Natječaja za predlaganje programa ili projekata udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba“ za 2009. financijsku potporu provedbi 8 projekata/programa koje su osmislile i na natječaj prijavile udruge predstavnika nacionalnih manjina, među kojima je i Udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ u svezi provedbe projekta Edukacijske škole za Rome „Poznavanje i uporaba romskog jezika“.

1. Klub mladeži Roma Hrvatske - Program rada Kluba mladeži Roma Hrvatske - 5.000,00 kuna - dostavljeno narativno i financijsko izvješće.

2. Malonogometni klub „AS ROMA“ – Selekcija Romske malonogometne lige „Sportom protiv rasizma diskriminacije i siromaštva mladih Roma“ – 5.000,00 kuna - dostavljeno narativno i financijsko izvješće.

3. Medijski informativni centar - „Web stranica za mlade Rome i prijatelje Roma“ - 8.000,00 kuna.

4. Medijski informativni centar - „Mladi za zajednicu“- 5.000,00 kuna.

5. Romski karate klub „Shiro Zagreb“- Samozaštita i samoobrana (poznavanje borilačkih vještina) – 8.000,00 kuna - 100% realizacija, dostavljeno narativno i financijsko izvješće.

6. Romski putevi „Romane droma“ - „Pravo na različitosti“ - 10.000,00 kuna - 100% realizacija, dostavljeno narativno i financijsko izvješće.

7. Udruga mladeži Roma - „Računalom posredovana komunikacija“ - 8.000,00 kuna- 100% realizacija, dostavljeno narativno i financijsko izvješće.

8. Udruga za promicanje obrazovanje Roma u RH „Kali Sara“- „Edukacijska škola za Rome - Poznavanje i uporaba romskog jezika“ - 10.000,00 kuna - 100% realizacija, dostavljeno narativno i financijsko izvješće.

UKUPNO: 59.000,00 KUNA

Udruga *Kali Sara* dostavila je Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport zamolbu za pružanje financijske potpore organizaciji Svjetskog dana romskog jezika kojemu je cilj kroz

edukacijske sadržaje poticati učenje i uporabu romskog jezika te razviti osjećaj za materinski jezik i prenošenje znanja u vlastite sredine kao i na buduće generacije Roma.

Simpozij o Svjetskom danu romskog jezika održao se od 3. do 5. studenoga 2009. godine, a svečanom skupu nazočili su predstavnici iz 20 zemalja svijeta. Udruga Kali Sara romska je udruga koja edukacijskim aktivnostima, seminarima, predavanjima i edukativnim radionicama nastoji sustavno promicati obrazovanje Roma. Ova udruga stoga već godinama okuplja Rome u cilju proučavanja romskog jezika te u želji da mladima što više približi svoju kulturu i uključi ih u proces izučavanja riječi i izraza romskog naroda.

Kako bi se kvalitetno nastavio rad na području zacrtanih provedbenih aktivnosti, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport iskazao je za gore navedene programe 40.000,00 kuna.

MJERE

C. Srednjoškolsko obrazovanje

1. Poticanje upisa romskih učenika u srednje škole organiziranjem pripreme za upis, te pomoći u učenju i svladavanju gradiva

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U sustav srednjoškolskog obrazovanja uključuje se sve veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Prilikom upisa u Odluci o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole, koju donosi MZOŠ, posebnom točkom određen je upis učenika romske populacije na osnovi Nacionalnog programa za Rome, na način da se omogućava manji broj bodova s kojim se pripadnici romske nacionalne manjine mogu upisati u željeni srednjoškolski program.

Iako je veći broj učenika koji nastavljaju obrazovanje u trogodišnjim srednjoškolskim programima u odnosu na broj učenika u četverogodišnjim programima, vidljiv je porast i broja učenika u pisanih u prve razrede četverogodišnjih škola. Također je vidljivo da se učenici ispisuju iz škole, tj. napuštaju srednjoškolsko obrazovanje.

Od 168 učenika (74 m, 94 ž) koji su završili osnovnu školu 2008./2009. šk. g. 148 učenika (82 m, 66 ž) nastavili su obrazovanje u srednjoj školi 2009./2010. šk. g. Kada se usporede podaci s ranijim godinama situacija je sljedeća: od 125 učenika koji su završili osnovnu školu 2007./2008. nastavilo je obrazovanje 120 učenika, a u 2006./2007. od 113 učenika koji su završili osnovnu školu obrazovanje je nastavilo 94 učenika pripadnika romske nacionalne manjine.

Ukupan broj učenika srednjih škola je sljedeći: 2006./2007. šk. g. ukupno 172 učenika oba spola; 2007./2008. šk. g. ukupno 186 učenika (117 m, 69 ž); 2008./2009. šk. g. ukupno 224 učenika (129 m, 95 ž); a na početku 2009./2010. ukupno je 304 učenika (166 m, 138 ž).

2. Stipendiranje romskih učenika kojima je to potrebno

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa stipendira sve redovne učenike srednjih škola koji su pripadnici romske nacionalne manjine u iznosu od 5.000,00 kn godišnje po učeniku, odnosno 500,00 kn mjesečno tijekom nastavne godine. Broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine u srednjoj školi ne odgovara broju stipendista, odnosno veći je broj stipendista nego broj učenika u srednjoj školi. Naime, za dobivanje stipendije pretpostavka je izjašnjavanje pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini što inače nije obvezno.

U 2006./2007. šk. g. stipendiju je dobivao 101 učenik (57m, 44 ž); u 2007./2008. šk. g. 162 učenika (97 m, 65 ž); na kraju 2008./2009. šk. g. 283 učenika (152 m, 131 ž).

Za stipendije u 2006./2007. godini utrošeno je 430.500,00 kn; u 2007./2008. g. 865.000,00 kn. U proračunskoj godini 2009. utrošeno je 1.396.400,00 kn za stipendije.

3. Financiranje smještaja romskih učenika kojima je to potrebno u učeničke domove.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U 2006/2007. šk. g. u učeničkim domovima bilo je 47 učenika pripadnika romske nacionalne manjine, u 2007./2008. ukupno 49 učenika (35 m, 14 ž), a u 2008./2009. ukupno 73 učenika (54 m, 19 ž). U 2008./2009. najveći broj učenika u đačkim domovima je u Međimurskoj županiji – 63 učenika, zatim u Varaždinskoj županiji - 8 učenika i u Gradu Zagrebu – 2 učenika.

MJERE

D. Visokoškolsko obrazovanje

1. Poticanje romskih učenika na stjecanje višeg i visokog obrazovanja te organiziranje i financiranje pripreme za polaganje prijemnih ispita

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

S obzirom na znatno manji broj učenika Roma koji upisuju četverogodišnje srednje obrazovanje, što je u pravilu preduvjet nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama, Ministarstvo je osiguravalo školarine za prekvalifikacije s trogodišnjih na četverogodišnje programe pri pučkim otvorenim učilištima. Također je povremeno na osobni zahtjev pojedinih učenika osiguravalo financijsku potporu za pripreme za polaganje razredbenih ispita. Međutim, radi se o dva slučaja, i to jedan za 2006./2007. i jedan za 2007./2008. akademsku godinu. Za 2009./2010. zahtjeva nije bilo, uz napomenu da je Grad Zagreb organizirao besplatne pripreme za polaganje razredbenih ispita za sve kandidate koji su se prijavili. Za 2010./2011. akademsku godinu polaže se državna matura kao preduvjet nastavka školovanja na visokim učilištima.

2. Priznavanje dodatnih bodova Romima studentima za socijalno-ekonomske uvjete u kojima žive, za smještaj u studentski dom.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

S obzirom da se pravo na studentski dom stječe pod jednakim uvjetima za sve studente koji žive u težim socijalno-ekonomskim uvjetima, nije bilo moguće osigurati drukčije pravo za pripadnike romske nacionalne manjine, već se na preporuku Ministarstva u pojedinim slučajevima ako je bilo potrebno, iznalazilo rješenje. Za 2006./2007. i za 2007./2008. akademsku godinu dana je po jedna preporuka.

3. Stipendiranje romskih studenata kojima je to potrebno.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osigurava stipendije svim studentima pripadnicima romske nacionalne manjine koji je zatraže uz pretpostavku da se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine. Obavijest o stipendiranju i načinu podnošenja zahtjeva dostupna je na internetskim stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. U 2006./2007. akademskoj godini stipendije je dobivalo 10 studenata (7 ž, 3 m), u 2007./2008. godini 12 studenata (8 ž, 4 m), u 2008./2009. godini 20 studenata (11 m, 8 ž) te u 2009./2010. akademskoj godini 25 studenata (12 m, 13 ž). Iznos stipendije je 1.000,00 kn mjesečno tijekom deset mjeseci, odnosno 10.000,00 kn godišnje.

4. Uvođenje predmeta romskog jezika i kulture kao izbornog predmeta na učiteljskoj akademiji i drugim visokoškolskim institucijama

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ovu mjeru još nije moguće realizirati jer u Hrvatskoj nema usuglašenog stava oko uporabe dvaju najvećih govorno-uporabnih dijalekata kojima se služe Romi u Hrvatskoj. Kada bi se i usuglasili potrebno je najprije osigurati predavački kadar. Od angažiranih Roma u Hrvatskoj nijedan nema ni približnu stručnu spremu za predavača. Sporadični prijevodi slikovnica na romski jezik odnose se na dijalekte, a knjige koje se pišu o Romima i časopisi koji izlaze u autorstvu romskih udruga nisu dvojezični odnosno pišu se samo na hrvatskom jeziku.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa daje se potpora tiskanju slikovnica na romskom jeziku. Također je završen projekt izrade i tiskanja Romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog rječnika autora Veljka Kajtazija, u izdanju Odjela za orijentalistiku Hrvatskog filološkog društva i Kali Sara – Udruge za promicanje obrazovanja Roma u RH, izdanje *Bibliotheca orientalis*, Zagreb, 2008. Na rječniku su surađivali eminentni stručnjaci, ujedno i pripadnici romske nacionalne manjine s područja jugoistočne Europe. U 2008. godini 5. studenoga je povodom tiskanja navedenog rječnika na inicijativu *Kali Sara* udruge proglašen Dan romskog jezika.

Međutim ova je inicijativa naišla na otpore i neslaganje u dijelu romske zajednice u RH što dodatno otežava svaku konstruktivnu potporu od strane državnih tijela za osmišljavanje učenja romskog jezika i kulture u hrvatskim školama, što se odnosi i na učiteljske fakultete.

MJERE

E. Odgoj i obrazovanje za ljudska prava

1. Organiziranje učenja o ljudskim pravima u svim odgojno obrazovnim ustanovama

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo sustavno je uveden u hrvatski odgojno-obrazovni sustav 1999. godine odlukom Vlade Republike Hrvatske od kada se primjenjuje Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Program obuhvaća: odgoj za ljudska prava, odgoj za demokratsko građanstvo, identiteti i interkulturalni odgoj i obrazovanje, odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za održivi razvoj, odgoj za sprječavanje predrasuda i diskriminacije, istraživanje humanitarnoga prava i dr. Program se ostvaruje: interdisciplinarno, kroz sve predmete koji sadrže programske teme koje su bliske temama ljudskih prava; kao izborni predmet; kroz izvannastavne aktivnosti u vidu projekata, kroz izvanškolske aktivnosti; kroz cjelokupni školski plan i program. Stručno usavršavanje učitelja usmjereno je na primjenu aktivnih i participativnih metoda učenja i poučavanja za što je nadležna Agencija za odgoj i obrazovanje koja svake godine organizira smotru školskih projekata vezano za ostvarivanje programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Uspostavljena je suradnja s organizacijama civilnog društva, odnosno udrugama koje imaju od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa odobrene, odnosno sufinancirane programe i projekte koji se ostvaruju u suradnji sa školama.

Izvešće Ureda za ljudska prava

U 2008. godini Ured za ljudska prava je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa pripremio nacrt nove Odluke o osnivanju i zadaćama Nacionalnog odbora za obrazovanje o ljudskim pravima. Vlada Republike Hrvatske donijela je 09. travnja 2010. godine Odluku o osnivanju i zadaćama Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, a Rješenje o imenovanju predstavnika u ovaj Nacionalni odbor doneseno je na sjednici Vlade Republike Hrvatske 30. rujna 2010. godine.

VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

CILJEVI:

- *Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma*
- *Provedba anketiranja u vezi sa zdravljem Roma*
- *Obuhvaćanje većeg broja romske djece cijepljenjem*
- *Poboljšanje uvjeta rada patronažne skrbi romske populacije*
- *Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana, i drugih ovisnosti*
- *Praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu svih Roma, a posebno djece i žena*

VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

MJERE:

1. Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma, a posebno žena

Izješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Na području Međimurske županije utvrđen je broj od 2.887 registriranih Roma prema popisu stanovništva iz 2001. godine, odnosno 2,44% ukupnog broja stanovnika. Provođi se zdravstveno prosvjećivanje roditelja romske djece o osnovnim mjerama zdravstvene zaštite u okviru redovnog rada Djelatnosti za epidemiologiju, Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije.

Sukladno stavkama Nacionalnog programa za Rome te odredbama Zakona o zaštiti pućanstva od zaraznih bolesti provode se mjere za sprećavanje i suzbijanje zaraznih bolesti. Radi ranog otkrivanja izvora zaraze i putova prenošenja kao i nadzora nad kliconošama do sada se obavilo 36 epidemioloških izvida u romskim naseljima i školama, te se kao i ranijih godina tom prilikom proveo i zdravstveni odgoj obitelji koja se posjećuje te se ostavio i pisani edukativni materijal (savjeti o sprećavanju i suzbijanju zaraznih bolesti).

Provođi se i zdravstvena edukacija usmjerena poboljšanju zdravstvenih navika vezano uz higijenu, pripremu i pohranjivanje hrane, higijena okoliša:

1. Osobne higijenske navike
2. Njega djeteta i postupak s bolesnim djetetom
3. Higijena prehrane
4. Prehrana dojenćadi
5. Higijena stanovanja i okoliša

U Djelatnosti školske medicine tijekom 2009. godine provode se preventivne i specifićne mjere i aktivnosti zaštite školske djece i mladih u okviru redovnog programa rada Djelatnosti školske medicine, a njima su obuhvaćena i djeca romske nacionalnosti koja su polaznici osnovnih i srednjih škola s područja naše Źupanije.

- Od 01. travnja do 30. lipnja 2009. provedeni su pregledi za upis u 1. razred osnovne škole, kako sve ostale, tako i romske djece s mjestom prebivališta u Međimurskoj županiji.

Sistematski pregled koji obavlja lijećnik-specijalista školske medicine uključuje:

- a) uzimanje anamneze, to jest prikupljanje podataka o rastu i razvoju, uvjetima života kod kuće, navikama i ponašanju djeteta;
- b) antropometrijska mjerenja: tjelesna težina, tjelesna visina, krvni tlak, puls;
- c) fizikalni pregled po organskim sustavima;
- d) ispitivanje vida, sluha, govora, motorićkih funkcija;
- e) procjena razvoja grafomotorike, percepcije, emocionalne i socijalne zrelosti;
- f) laboratorijski nalazi: hemoglobin, urin.

Pregledom se uz sva antropometrijska i druga fizikalno-medicinska mjerenja određuje i

psihofizička sposobnost djece za pohađanje škole, te se utvrđuje najprimjereniji oblik školovanja.

- Provodi se screening - pregled oštine vida i vida na boje kod polaznika 3. razreda osnovne škole.
- Sistematski pregled polaznika petih razreda osnovne škole zbog praćenja rasta i razvoja i pubertetskih promjena koje u tom periodu najčešće nastupaju.
- Provodi se i screening - pregled kralježnice na skoliozu kod učenika 6. razreda osnovne škole.
- Sistematski pregled polaznika 8. razreda uz savjetovanje o profesionalnoj orijentaciji (provodit će se po potrebi do kraja veljače 2010.).
- Sistematski pregled redovitih studenata upisanih na prvu godinu Učiteljskog fakulteta u Čakovcu, Sveučilišta u Zagrebu, podružnice Čakovec i Međimurskog Veleučilišta.
- Na temelju Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (čl.6., 8. i 42.) i Pravilnika o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti provodi se cijepljenje romske djece školskih obveznika, prema obaveznom Programu cijepljenja:
  - a) Djeca koja u školskoj god. 2009./10. pohađaju prvi razred osnovne škole, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva i jednom dozom inaktiviranog cjepiva protiv poliomijelitisa (IPV) Jednom dozom cjepiva protiv zaušnjaka, ospica i rubeole (MO-PA-RU) cijepljena su pri samom pregledu prije upisu u školu.
  - b) Djeca koja u školskoj god. 2009/10 pohađaju 6. razred osnovne škole cijepi se s dvije doze cjepiva protiv hepatitisa B (a na Djeca koja u školskoj god. 2009./09. pohađaju 7. razred osnovne škole testiraju se tuberkulinom, rezultati se evidentiraju, a nereaktori se cijepi protiv tuberkuloze BCG cjepivom.
  - c) Djeca koja u školskoj god.2009./10. pohađaju 8. razred osnovne škole, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva, i jednom dozom inaktiviranog cjepiva protiv poliomijelitisa (IPV)
  - d) Mladež koja 2009./10. pohađa završne razrede srednjih škola, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuje se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva.

Zdravstveni odgoj i promicanje zdravlja odvijaju se u obliku predavanja, radionica, tribina ili rada u malim grupama, a teme su prilagođene potrebama i dobi učenika.

- a) zdravstveni odgoj se provodi za roditelje - na roditeljskim sastancima
- b) za nastavnike - na nastavničkim vijećima
- c) vršnjaci edukatori – u mjesecu borbe protiv ovisnosti aktivno učestvuju u zdravstvenom odgoju učenika u svojim školama

TEME koje se obrađuju u okviru zdravstvenog odgoja su:

Zdrava prehrana i njen utjecaj na rast i razvoj
Pubertet – fiziologija (dječaci, djevojčice) i higijena menstruacije
Profesionalna orijentacija- utjecaj kroničnih bolesti i poremećaja na odabir zvanja
Reproduktivno zdravlje – Humani odnosi među spolovima i planiranje obitelji
Spolno prenosive bolesti (uključujući AIDS)

Učenici sa ADHD- sindromom

Teškoće učenja – rad komisija za procjenu psiho fizičkih sposobnosti za daljnje školovanje

proljeće 2010 godine dobit će treću dozu). Smanjenje broja neplaniranih i neželjenih trudnoća

Mentalno zdravlje – prilagodba na školu, školski neuspjeh

Poremećaj u ponašanju i emocionalne teškoće

Društveno prihvaćene bolesti ovisnosti-pušenje i alkohol

Bolesti ovisnosti-zlouporaba droga

U školama s većom zastupljenošću romske djece održavana su predavanja i za roditelje na temu razvijanja higijenskih navika, pravilne prehrane i zaštite od zaraznih bolesti.

Osim u osnovnim i srednjim školama aktivnost zdravstvenog odgoja odvija se i u Učeničkom domu Graditeljske škole u kojem je smješten znatni broj učenika i učenica romske nacionalnosti s naročitim naglaskom na očuvanje reproduktivnog zdravlja i zaštite od SPB, te prevencije ovisničkog ponašanja.

Savjetovanišni rad za djecu s kroničnim bolestima, teškoćama u razvoju, teškoćama učenja ili emocionalnim teškoćama, kao i savjetovanišni rad u zaštiti reproduktivnog zdravlja dostupan je za svu djecu, a naročito je interesantan djeci romske nacionalnosti koja se u velikom broju javljaju tražeći savjet i pomoć. Mladi sve više traže savjet i preko SMS-poruka naših službenih mobitela i preko e-mail adresa.

U okviru skrbi o djeci s teškoćama u razvoju i teškoćama učenja provodi se pregled pri Povjerenstvu za procjenu psihofizičkog stanja djeteta u čijem su sastavu uz specijalistu školske medicine i pedagog, defektolog i psiholog te se određuje najprimjereniji oblik školovanja za dijete. Također se provodi procjena sposobnosti djeteta za vježbanje na nastavi TZK za djecu s motoričkim i drugim zdravstvenim teškoćama, te se u dogovoru s profesorima TZK određuje program vježbanja.

Sve navedene aktivnosti odvijale su se u okviru redovnog programa aktivnosti ugovorenog s HZZO.

2. nacionalna konferencija „ZDRAVJE ROMSKIIIH ŽENSK“

Konferencija o zdravlju romskih žena održana 24.9.2009. u Novom Mestu u Sloveniji u organizaciji Ministarstva za zdravje Republike Slovenije - Sektora za zdravstveno varstvo ugroženih skupin prebivalstva, Zavoda za zdravstveno varstvo Novo mesto i Murska Sobota te Zvezda Romov Slovenije. Predavanjima i radionicama predstavljena su značajna iskustva u radu s Romskom djecom i ženama, međunarodni projekti i kampanje pod motom „Oslobodimo se presodkov, spoznajmo Rome!“, „Ne črn, ne bel, vedno vesel!“ u sklopu projekta „Dosta“. Zaključci s konferencije mogu se pročitati na stranici www.zzv-ms.si.

U Primorsko-goranskoj županiji mjere iz Nacionalnog programa za Rome provodi Nastavni zavod za javno zdravstvo.

Temeljem podataka dobivenih ulaznim anketnim ispitivanjem, Epidemiološki odjel je prethodnih godina provodio sljedeće aktivnosti u suradnji s Odjelom školske i sveučilišne medicine kao i Odjelom socijalne medicine:

1. Zdravstveno prosvjeđivanje o različitim zdravstvenim temama
2. Savjetovanišni rad
3. Ukljućivanje romske populacije u već postojeće preventivne programe Nastavnog zavoda za javno zdravstvo
4. Rad na terenu (posjeti romskim naseljima)
5. Koordinacija s ostalim subjektima u Źupaniji koji su ukljućeni u Nacionalni program.

Do sada su provedene sljedeće mjere:

1. Sustavan rad na poboljšanju zdravlja romske dojenćadi i djece, s posebnim naglaskom na njihovu procijepljenost
2. Sustavan rad na poboljšanju zdravlja romske dojenćadi i djece provođenjem zdravstvenih mjera u odnosu na najučestalije utvrđene uzroke pobola i smrti kroz provođenje zdravstvenog prosvjeđivanja roditelja i preventivnih mjera zdravstvene zaštite
3. Zdravstveno prosvjeđivanje o planiranju obitelji i očuvanju reproduktivnog zdravlja te mjerama sigurnog majćinstva, posebice u skupini trudnica i babinjaća
4. Sustavan na poboljšanju higijensko-sanitarnih uvjeta u stanovima i naseljima – mjere deratizacije u svrhu stvaranja higijenskih preduvjeta za sprećavanje nekih zaraznih bolesti
5. Stvaranje preduvjeta za osiguranje dostupnosti zdravstvene zaštite Romima koji ostvaruju pravo temeljem osnovnog zdravstvenog osiguranja, prije svega populacije iz najosjetljivijih skupina (dojenćadi, male i školske djece, trudnica i invalida)
6. Informiranje Roma o mogućnostima korištenja prava na zdravstvenu zaštitu.

Na području Primorsko-goranske Źupanije provedena su i dva programa prosvjeđivanja roditelja romske djece s temama prevencije ozljeđivanja male djece i prevencije nasilja.

Prevencija ozljeđivanja male djece

Provedeno je i zdravstveno prosvjeđivanje roditelja romske djece s posebnim naglaskom na rad s malodobnim roditeljima i roditeljima malodobne djece te trudnicama, na temu prevencije ozljeđivanja male djece i prevencije nasilja, kroz dva susreta u romskom naselju Homotno u Omišlju na otoku Krku i romskom populacijom iz Grada Rijeke u Udruzi Roma.

Vežano uz temu Prevencije ozljeđivanja male djece, roditeljima su na jednostavan naćin prezentirane mjere koje svatko od njih može primijeniti u svom okruženju kako bi zaštitio zdravlje djeteta. Opisana je i demonstrirana prva pomoć djetetu kod ozljede, ovisno o njezinoj vrsti.

Predavanje je obuhvaćalo sljedeće teme:

- prevencija ozljeđivanja u vodi,
- sigurnost u prometu,
- prevencija ozljeđivanja od vatre,
- prevencija oparina,
- prevencija ozljeđivanja eksplozivnim napravama, oružjem i strujom,
- prevencija otrovanja lijekovima i različitim kemijskim sredstvima,
- prevencija ugušenja sitnim predmetima i hranom,
- prevencija ozljeđivanja kod padova,
- sadržaj kućne ljekarne.

Osim predavanja, održana je demonstracija pružanja prve pomoći na lutki. Demonstriran je način izvođenja Heimlichovog hvata, umjetnog disanja i vanjske masaže srca na dojenčetu i starijem djetetu. Svi zainteresirani mogli su sami probati masažu srca na lutki. Objašnjen je način pružanja prve pomoći kod ozljeđenog djeteta, utapanja i udisanja stranog tijela, tj. način odstranjivanja stranog tijela iz dišnog sustava.

Korisnici programa pokazali su velik interes za predavanje, sudjelovali su u raspravi i postavljali pitanja, a svima je podijeljena knjižica „Prevenција ozljeđivanja male djece“, koje je izdavač NZZJZ.

Prevenција nasilja

U Odjelu socijalne medicine u 2008. godini oformljen je Odsjek za prevenciju nasilja, koji se bavi proučavanjem pojave i edukacijom stanovništva o tom problemu. U sklopu svojih aktivnosti priključio se Nacionalnom programu za Rome provodeći edukacije o problemima vezanim uz nasilje prilagođene romskoj populaciji, a s ciljem smanjivanja istog. Budući da se o toj temi u posljednje vrijeme u javnosti sve više govori, vrlo dobar učinak u prevenciji nasilja ima edukacija stanovništva o tom problemu te kako kod pojave nasilja postupiti i kome se obratiti. Upravo su i susreti s romskom populacijom bili koncipirani tako da im se pruže bitne informacije o institucijama kojima se mogu javiti za pomoć.

S romskom populacijom razgovaralo se o tome kako prepoznati da su djeca žrtve nasilja ili su možda oni sami ti koji nad nekim provode nasilje i da li postoje neki drugi načini osim nasilnog rješavanja problema. Korisnici programa pokazali su velik interes za izlaganje, sudjelovali su u raspravi i postavljali pitanja.

Izvješće Grada Zagreba

Gradski ured za zdravstvo i branitelje financira javno zdravstvene i zdravstvene programe udruga nacionalnih manjina Roma kojima su dodijeljena sredstva temeljem Natječaja od interesa za Grad Zagreb, a za koje su planirana sredstva u proračunu Gradskog ureda za zdravstvo i branitelje.

2007.

Nositelj programa	Naziv programa	Ugovorena sredstva u 2007.
UDRUGA ROMA HRVATSKE „ZLATNA KOBRA“	„Živjeti u zdravijoj sredini“	30.000,00 kn
UDRUGA ROMI ZA ROME HRVATSKE	„Zdrava zajednica“	35.000,00 kn
KUD ROMSKO SRCE	Zajedno protiv droge	20.500, 00 kn

Nositelj programa	Naziv programa	Ugovorena sredstva u 2007.
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	„Droga, ne hvala“	15.000,00 kn
UDRUGA ŽENA ROMKINJA «BOLJA BUDUĆNOST»	«Unapređenje i očuvanje zdravlja žena Romkinja»	5.000,00 kn
UDRUGA ROMSKIH DRAGOVOLJACA I VETERANA DOMOVINSKOG RATA-	- Organiziranje športskih aktivnosti - Susreti djece branitelja	10.000,00 kn 10 000,00 kn
UKUPNO		125.500,00 kn

2008.

Nositelj programa	Naziv programa	Ugovorena sredstva u 2008.
UDRUGA ROMA HRVATSKE „ZLATNA KOBRA“	„Živjeti u zdravoj sredini i okolnosti i drogi reći NE“	15.000,00 kn
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	„Droge, ne hvala“	14.300,00 kn
UDRUGA ŽENA ROMKINJA „BOLJA BUDUĆNOST“	„Znanjem do zdravlja“	5.000,00 kn
UKUPNO		54 300, 00 kn

2009.

Nositelj programa	Naziv programa	Ugovorena sredstva za 2009.
KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO „ROMSKO SRCE“	Zajedno protiv droge	20.000,00 kn
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	Droge, ne hvala	10.000,00 kn
UDRUGA ŽENA ROMKINJA «BOLJA BUDUĆNOST»	«Unapređenje i očuvanje zdravlja žena Romkinja»	10.000,00 kn

Nositelj programa	Naziv programa	Ugovorena sredstva u 2007.
UDRUGA ROMSKIH DRAGOVOLJACA I VETERANA DOMOVINSKLOG RATA	Susreti djece romskih branitelja na krilima spoznaje	15 000, 00 kn
UKUPNO		55.000,00 kn

2. Provođenje anketiranja u vezi sa zdravljem.

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Do srpnja 2009. godine, a u cilju dobivanja informacija o procjeni vlastitog zdravstvenog stanja pripadnika romske populacije, u Primorsko-goranskoj županiji provedena su ispitivanja 133 osoba. Koristio se anketni upitnik SF36, validirani strukturirani instrument kojim se provode ovakva ispitivanja. Nakon prikupljenih podataka od pripadnika romske populacije koji žive na području Grada Rijeke, Gorskog kotara i otoka Krka, obrađeni podaci koristit će se za ciljane javnozdravstvene aktivnosti te će se o rezultatima istih izvješćivati lokalna samouprava. Anketiranje je provedeno na otoku Krku, u romskom naselju Homotno u Omišlju te u romskim naseljima Gorskog kotara kao i dijelu romskih naselja u Rijeci.

Anketirano je 133 ispitanika od čega 64 muškog i 69 ženskog spola.⁸ Zastupljeno je najviše obitelji s četvero djece. Od radno sposobnog muškog i ženskog stanovništva najviše je primatelja socijalne pomoći, manje ih radi, odnosno žene su domaćice. Obzirom da su većina primatelji socijalne pomoći, njihova su primanja vrlo mala tj. niža su od 1 000 kn. Neki od njih su primatelji dječjeg doplatka ili pak kućni budžet nadopunjuju sakupljanjem sekundarnog otpada. Svoje materijalno stanje procjenjuju mnogo lošijim od prosjeka. Uglavnom su neškolorani, odnosno većina nema ni osnovnu školu, jedan manji dio ima osnovnu školu, nekolicina ima srednju školu, dva su primjera više škole, a ohrabrujući je primjer jedne mlade studentice četvrte godine Ekonomskog fakulteta. Većina svoje zdravstveno stanje procjenjuju vrlo dobrim.

Izvešće Grada Zagreba

Anketa nije provedena iz razloga što nisu imenovani Romi pomagači.

3. Poboljšanje cijepljenog obuhvata. Županijski zavodi za javno zdravstvo uspostavit će kontakte s predstavnicima lokacija naseljenih Romima i nevladinih udruga, radi provjere cijepljenog statusa romske djece na području županija, te provedbe cijepljenja neadekvatno cijepljene romske djece

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Na području Međimurske županije provodi se nadzor nad provedbom obveznog cijepljenja - izjednačavanje procijepljenosti romske djece s ostalom dječjom populacijom.

⁸ Podaci su još u obradi, te su u svrhu izrade ovog Izvešća korišteni neobrađeni podatci.

Kontinuiranom suradnjom sa patronažnom službom Doma zdravlja Čakovec i izabranim liječnicima primarne zdravstvene zaštite kojima gravitiraju romska naselja u Međimurskoj županiji, procjenjuje se da je cjepni obuhvat predškolske djece koja žive u romskim naseljima bolji svake godine te da je u većini naselja skoro dostigao obvezni obuhvat cijepljenih prema izvješćima izabranih liječnika primarne zdravstvene zaštite.

Temeljem dostavljenih popisa romske djece koja nisu redovito procijepljena od strane izabranih liječnika i patronažne službe, timovi Djelatnosti za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, kontinuirano tijekom cijele godine provode nadzor nad provođenjem imunizacije u okviru svoje nadležnosti tako da obilaze sva romska naselja u kojima žive djeca koja nisu uredno cijepljena, upoznaju roditelje te romske djece s potrebama i načinom cijepljenja i pregleda potrebnih za zdravlje djece.

U slučajevima neodazivanja roditelja na opetovane pozive izabranih liječnika na cijepljenje djece, provode se povremene akcije dopunskih cijepljenja za svu djecu koja nisu redovito procijepljena uz suradnju sa izabranim liječnicima i patronažnom službom.

Na temelju Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (čl.6., 8. i 42.) i Pravilnika o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti provodi se cijepljenje romske djece školskih obveznika, prema obaveznom Programu cijepljenja.

Izješće Grada Zagreba

Cjepni obuhvat predškolske djece i školske djece koja žive u romskim naseljima, može se samo djelomično pratiti, iz razloga što se cijepljenje u Republici Hrvatskoj, a tako i u Gradu Zagrebu ne prati prema etničkim skupinama.

U Republici Hrvatskoj, a prema tome i u Gradu Zagrebu, svoj djeci bez obzira jesu li zdravstveno osigurana ili nisu, zajamčeno je cijepljenje prema Kalendaru cijepljenja kojeg za svaku godinu, sukladno prijedlogu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, donosi ministar zdravstva.

Uvidom u izvješća o procijepljenosti epidemiološke službe Zavoda za javno Dr. Andrija Štampar utvrđuje se da je procijepljenost stalno visoka, iz čega se može procijeniti da je i procijepljenost romske djece općenito dobra. Ovo potvrđuje i činjenica da je pobol od bolesti protiv kojih se sustavno cijepi, sukladno Kalendaru cijepljenja u Gradu Zagrebu vrlo nizak i povoljan. Neke bolesti su u potpunosti eliminirane (poliomyelitis, difterija) uz opravdanu pretpostavku da i oboljela romska djeca koriste zdravstvenu zaštitu, a na koju u pogledu zaraznih bolesti, također imaju puno pravo bez obzira da li su zdravstveno osigurana ili nisu. Zarazna bolest, protiv koje se sustavno cijepi, bila bi evidentirana u «Prijavi zaraznih bolesti», tj. u sustavu prijavljivanja i praćenja zaraznih bolesti koji se vodi u Zavodu za javno zdravstvo Dr. Andrija Štampar.

Navedenu povoljnu sliku mogu poremetiti povremene migracije romske populacije, poglavito skupina koje mijenjaju zemlju prebivališta, u kojoj nisu bile cijepljenje.

4. Poboljšanje uvjeta rada patronažne skrbi romske populacije. Formirat će se patronažni timovi na razini županije, koji će imati obvezu jednom mjesečno posjetiti

lokacije naseljene Romima. Patronažni tim bi, pri domovima zdravlja, činili: liječnik, patronažna sestra i socijalni radnik.

Izješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Patronažne sestre Doma zdravlja Čakovec, na području Međimurske županije svaki mjesec po nekoliko puta odlaze u romska naselja. Posjećuju žene, trudnice, babinjače, novorođenčad, dojenčad, malu i predškolsku djecu, školsku djecu i omladinu. Posjećuju kronično oboljele osobe, stare, nemoćne, duševno oboljele, osobe s invaliditetom i alkoholičare. Provodi se zdravstveni odgoj romskog stanovništva u cilju unapređenja zdravstvene kulture grupe i pojedinca, a posebno prevencije bolesti.

Plan predavanja po romskim naseljima:

1. Osobna higijena
2. Higijena prehrane
3. Higijena dojenčadi
4. Njega zdravog djeteta, njega bolesnog djeteta i postupci
5. Edukacija trudnica
6. Kontracepcija
7. Higijena stanovanja i okoliša
8. Prva pomoć – neodloživa hitna medicinska pomoć
9. Cijepljenje – nazočnost i uloga majke
10. Zarazne bolesti – preventiva
11. Bolesti ovisnosti
12. Seksualni odgoj – odgovorno roditeljstvo

Izješće Grada Zagreba

Nisu formirani patronažni timovi koji bi imali obvezu jednom mjesečno posjetiti lokacije naseljene Romima.

5. Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana i drugih ovisnosti

Izješće Ureda za suzbijanje zlouporabe droga

Tijekom 2007. 2008. i 2009. godine Ured za suzbijanje zlouporabe droga nije provodio posebne aktivnosti medijske kampanje usmjerene isključivo na romsku populaciju, već se medijska kampanja borbe protiv ovisnosti provodila s ciljem podizanja razine svijesti o štetnosti i utjecaju droga u općoj populaciji mladih i šire javnosti, a imala je i zadaću dodatno upozoriti i potaknuti sve subjekte u društvu na suradnju pri rješavanju problema ovisnosti o drogama.

U okviru Programa aktivnosti medijske kampanje od strane Ureda u navedenom razdoblju provedene su sljedeće aktivnosti ;

1. Tiskani su i distribuirani edukativni i promidžbeni materijali namijenjeni roditeljima, djeci i mladima kojima je cilj upozoriti javnost na štetnosti zlouporabe droga i socijalno-zdravstvene posljedice ovisnosti.
2. U suradnji sa Hrvatskim radijom, Zagrebačkim i Katoličkim radijom izrađeni su radio jinglovi koji su se emitirali kontinuirano, a posebice povodom obilježavanja 26. lipnja kao Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama i od 15. studenog do 15. prosinca povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti).

3. U programu Hrvatskog radija, Zagrebačkog radija i Hrvatskog katoličkog radija tijekom cijele godine a posebice tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti emitirale su se tematske emisije vezane za problematiku ovisnosti i suzbijanje zlouporabe droga.
4. Organizirane su i televizijske emisije čija je tematika u cijelosti ili djelomično bila vezana za problem ovisnosti (HTV, RTL, TV Nova i druge).
5. Izrađen je TV spot na temu ovisnosti koji je prvi put prikazan na HTV - 26. lipnja 2009. povodom Međunarodnog dana a potom se isti kontinuirano emitirao na Hrvatskoj televiziji posebice tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti.
6. Ured je organizirao programe za obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama, koji su održavani na Trgu Petra Preradovića u Zagrebu gdje su uz prigodan glazbeno-scenski program, nadležna ministarstva, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, udruge za suzbijanje zlouporabe droga, zatvorske ustanove i druge mjerodavne institucije predstavljale svoj rad u području problematike ovisnosti o drogama i dijelile edukativno-promotivne materijale s ciljem prevencije ovisnosti.
7. Povodom Međunarodnog dana i tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti u suradnji ministarstvima, tijelima državne uprave, županijama, nevladinim organizacijama, obiteljskim centrima, službama za prevenciju ovisnosti i slično organizirana su predavanja, edukacije, tribine i okrugli stolovi namijenjeni svim sudionicima uključenim u borbu protiv ovisnosti
8. Na Internet stranici Ureda kontinuirano su objavljivane različite publikacije i edukativni materijali s ciljem prevencije ovisnosti.
9. Nastavljeno je s provođenjem projekta Anti droga telefona koji djeluje pri Uredu od 2003. godine, a na kojem građani radnim danom tijekom vremena od 8.30 do 16.30 mogu besplatno i anonimno postavljati upite te dobiti informacije i savjete u vezi s problemom ovisnosti i zlouporabom droga, kao i informacije o ustanovama i nevladinim organizacijama koje im mogu pružiti stručnu pomoć u vezi s problemom ovisnosti.

Također, temeljem javnog Natječaja za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske dodijeljena su financijska sredstva u iznosu od 25.000,00 kuna Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije za projekt Droga „Ne hvala“ koji je bio usmjeren prevenciji ovisnosti kod romske djece i mladeži. S navedenom Udrugom organizirani su i drugi oblici suradnje, primjerice organiziranje okruglih stolova, tribina te sudjelovanja predstavnika Udruge na javnim manifestacijama, tribinama i edukacijama koje je organizirao Ured.

Izješće Grada Zagreba

Prevencija se provodi u okviru javnozdravstvenih programa koje su predložile same udruge Roma. (Udruga Romi za Rome i Udruge Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije i putem programa Ureda « Znam, Hoću, Mogu » u osnovnim i srednjim školama).

6. Praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu djece i žena.

Izješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu imaju sve osobe koje ispunjavaju uvjete za prijavu na osnovno zdravstveno osiguranje sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju ili Zakonu o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

Osobe koje nemaju utvrđen status osigurane osobe Zavoda snose sve troškove korištene zdravstvene zaštite obvezne su platiti same.

Zakon o zdravstvenom osiguranju, prema kojemu se prijavljuju hrvatski državljani i stranci sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj, predviđa više osnova za prijavu na zdravstveno osiguranje. Primjerice, prijavu temeljem radnog odnosa, zatim preko člana obitelji koji je nositelj osiguranja, prijavu u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa, u roku od 90 dana od završetka redovnog školovanja i dr. Često se pripadnici romske manjine ne mogu prijaviti na zdravstveno osiguranje prema jednoj od navedenih osnova. U tom slučaju prijavu eventualno mogu izvršiti sukladno propisima socijalne skrbi. Sukladno navedenim propisima, prijavu na osnovno zdravstveno osiguranje mogu izvršiti osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koje su nesposobne za samostalan život i rad i nemaju sredstava za uzdržavanje.

Izvešće Grada Zagreba

Člankom 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, br. 150/08, 94/09 i 153/09) te Pravilnikom o mjerilima i postupku za utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatak sredstava za uzdržavanje za osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj kojima se zdravstvena zaštita ne osigurava po drugoj osnovi (Narodne novine, br. 39/02) utvrđeni su kriteriji temeljem kojih Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Odjel za socijalnu skrb rješava o pravu na zdravstveno osiguranje za osobe s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koje su nesposobne za samostalan život i rad i nemaju sredstava za uzdržavanje. Pravo na obvezno zdravstveno osiguranje prema osnovi osiguranja utvrđenoj kako je navedeno traje za sve vrijeme dok se ne promjene okolnosti na osnovi kojih je pravo priznato.

Sredstva se osiguravaju u proračunu Republike Hrvatske, dok se sredstva za vođenje postupka vještačenja osiguravaju u proračunu Grada Zagreba.

Broj korisnika za prosinac 2007. iznosi 3 550.

Broj korisnika za travanj 2008. iznosi 3 081.

Na dan 31.12.2009. ukupno je 3 237 osoba ostvarilo pravo na zdravstvenu zaštitu putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom .

Tijekom 2009. Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom na postupak utvrđivanja radne nesposobnosti pri prvostupanjskom tijelu vještačenja uputio je ukupno 234 podnositelja zahtjeva.

Navedeni podaci odnose se na sve građane Grada Zagreba te Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom ne raspolaže podacima o pripadnicima romske nacionalne manjine.

Člankom 4. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine, br. 79/70) propisano je da su općine dužne propisati mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti i u tu svrhu osigurati sredstva. Sukladno članku 5. istog Zakona, zaštitne mjere se provode prema godišnjim, srednjoročnim i dugoročnim programima koje donose mjerodavna tijela uprave, a na prijedlog nadležne higijensko epidemiološke službe Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Nositelj programa je Poglavarstvo Grada Zagreba, Gradski ured za zdravstvo i branitelje.

Gradska Skupština Grada Zagreba donijela je Odluku o obvezatnoj preventivnoj deratizaciji na području Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 10/2004) i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o obvezatnoj preventivnoj deratizaciji na području Grada Zagreba

(Službeni glasnik Grada Zagreba 2/2007). Ovim Odlukama uređuje se provođenje obvezatne preventivne deratizacije, kao opće mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti na području Grada Zagreba.

Grad Zagreb osigurava obvezatnu preventivnu deratizaciju u stambenim objektima i dvorištima, na javnoprometnim površinama i trgovima, u parkovima, na obalama gradskih vodotoka, u objektima dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova, kojih je osnivač Grad Zagreb, te u objektima gradskih tijela i upravnih tijela Grada Zagreba i mjesne samouprave. Deratizacija u stambenim i drugim objektima i na javnim površinama obavlja se po zonama, a zone se određuju prema sedamnaest gradskih četvrti. Pravne i fizičke osobe, odnosno vlasnici, posjednici ili nositelji upravljanja stambenim i drugim objektima i javnim površinama dužni su dopustiti provedbu deratizacije.

Obvezatna preventivna deratizacija se obavlja prema Programu mjera i Provedbenom planu obvezatne preventivne deratizacije, kojima su utvrđeni opseg i mjere deratizacije, organizacija neposredne provedbe, izvršitelji programa, rokovi izvršenja i sredstva.

Tijekom 2007. godine obavljeno je tretiranje sljedećih romskih naselja: Plinarsko naselje, Struge iza broja 40., lokacija Vučak i Savica Šanci u sklopu proljetne i jesenske akcije preventivne i obvezne preventivne deratizacije, kojima se tretira područje cijelog Grada Zagreba sukladno Odluci o preventivnoj i obvezatnoj preventivnoj deratizaciji. Na području Plinarskog naselja i naselja Struge vršena je i dezinfekcija žohara zbog najezde žohara tijekom 2 tretmana u razmaku od 21 dan.

Za navedene akcije tijekom 2007. godine u naseljima naseljenim Romima utrošeno je ukupno za sve akcije dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije 91.744,00 kune.

Tijekom 2008. godine ukupno je provedeno:

6 akcija deratizacije u Plinarskom naselju,
13 akcija dezinfekcije žohara u Plinarskom naselju,
15 akcija dezinfekcije u naselju Struge,
4 akcije deratizacije u naselju Struge.

Akcija deratizacije uključivala je sve stambene jedinice i njihova dvorišta. Zatrovana meka izlagala se na pogodna mjesta, zaštićena od pristupa neovlaštenih osoba ili životinja u dvorišne šupe i slične prostore.

Za gore navedene akcije deratizacije i dezinfekcije iz Proračuna Grada Zagreba Pozicija 16. Aktivnost DERATIZACIJA, DEZINFEKCIJA I DEZINSEKCIJA, 3234 Komunalne usluge u 2008. ukupno je utrošeno 489.220,00 kuna.

Tijekom 2009. godine Gradski ured za zdravstvo i branitelje je osigurao provođenje mjera deratizacije, dezinfekcije i dezinfekcije u romskim naseljima.

Tijekom 2009. godine provedene su akcije deratizacije i dezinfekcije u romskim naseljima: Struge, Plinarsko naselje, lokacija Vučak i Savica Šanci. Akcije deratizacije uključivale su sve stambene jedinice i njihova dvorišta. Zatrovana meka izlagala se na pogodna mjesta, zaštićena od pristupa neovlaštenih osoba ili životinja u dvorišne šupe i slične prostore.

Za gore navedene akcije deratizacije, dezinfekcije i dezinsekcije iz Proračuna Grada Zagreba
Pozicija 16. Aktivnost DERATIZACIJA, DEZINFEKCIJA I DEZINSEKCIJA, 3234
Komunalne usluge utrošeno sveukupno za 2009. godinu 221.200,00 kuna.

VIII. ZAPOŠLJAVANJE

CILJEVI:

- *Postizanje veće zaposlenosti Roma*
- *Zapošljavanje većeg broja Roma u programima javnih radova*
- *Uključivanje Roma u programe osposobljavanja za zanimanje*
- *Zapošljavanje savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma*
- *Sufinanciranje zapošljavanja Roma*

VIII. ZAPOŠLJAVANJE

Cilj: osigurati veću mogućnost zapošljavanja Roma

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi nezaposlene osobe po nacionalnosti, ali se procjenjuje da je krajem prosinca 2009. godine evidentirano ukupno 4.731 osoba romske nacionalne manjine što čini 1,6% od ukupne nezaposlenosti u Hrvatskoj.

Trenutna slika nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, koja bi mogla biti dobra osnova za planiranje daljnjih aktivnosti s ciljem povećanja njihovog zapošljavanja, u nastavku je prikazana putem najvažnijih statističkih podataka.

S obzirom da Hrvatski zavod za zapošljavanje ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti, broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema prebivalištu iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju nezaposlenih osoba, prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te poznavanju romskog jezika. Otežavajući faktor pri stvaranju baze nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalne manjine deklariraju različito. Iz tog razloga, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se prikupljaju potrebni podaci za utvrđivanje točnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine i nadopunjuju baze. U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine bile su 2 609 žene ili 55,1 %.

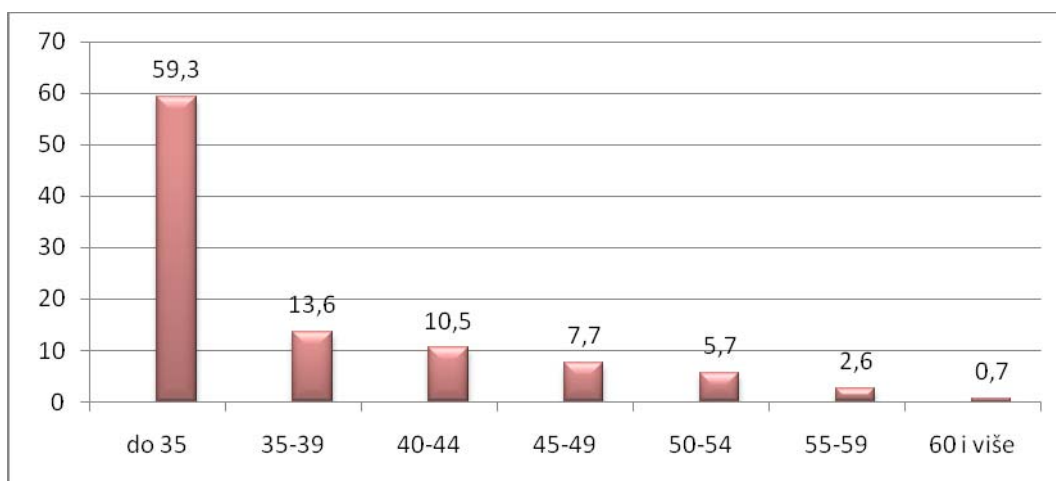
Dobna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Nezaposlene osobe romske nacionalne manjine karakterizira visoki udio mlađih osoba do 35 godina – 59,3%. Na dan 31.12.2009. godine od ukupnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine najveći je udio u dobi od 20-24 godina njih 838 (17,7 %), zatim 812 osoba romske nacionalne manjine u dobi od 25-29 godine (17,2 %), te osoba između 30 i 35 godina, njih 720 (15,2 %). Udio osoba srednje i starije životne dobi je manji u odnosu na ostale nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, pa je tako udio osoba u dobi od 45-50 godina iznosio 363 osobe romske nacionalne manjine (7,7 %), zatim u dobi od 50-55 godina njih 268 (5,7 %), udio osoba u dobi od 55-60 godina iznosio je 121 osoba (2,6 %) te udio osoba romske nacionalne manjine u dobi od 60 i više iznosio je 33 osobe romske nacionalne manjine (0,7 %). Također, kod osoba romske nacionalne manjine karakteristično je da one vrlo mlade, često s tek navršениh 15 godina života ulaze u evidenciju nezaposlenih (436) ili 9,2 %.

Najveći udio žena je u dobi od 20-24 godina (471) ili 10 %, te u dobnoj skupini od 25-29 godine (454) ili 9,6 %, a najmanji broj žena je u srednjoj i starijoj životnoj dobi.

Grafikon 3.

Dobna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine (31.12.2009.)

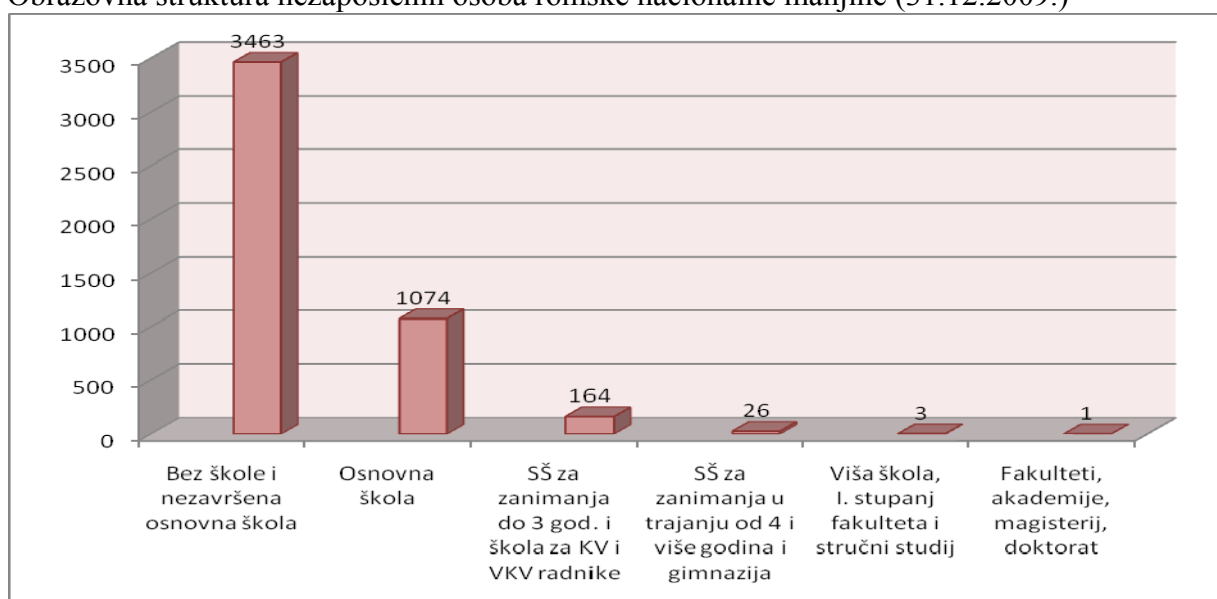
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Obrazovna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Obrazovna razina glavni je faktor otežanog zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. Na dan 31.12.2009. godine u evidenciji nezaposlenih evidentirano je 3 463 osoba romske nacionalne manjine bez škole i nezavršene osnovne škole (73,2 %) i 1 074 osobe romske nacionalne manjine sa završenom osnovnom školom (22,7 %). Završenu srednju školu u trajanju od 3 godine imalo je 164 osoba romske nacionalne manjine (3,5 %), te 26 osoba romske nacionalne manjine imalo je završenu četvero godišnju školu (0,5 %). Od ukupnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine 3 osobe imalo je završenu višu školu (0,06 %), a samo 1 osoba imala je završenu fakultet/visoku školu. Upravo takva razina obrazovanja otvara mogućnost za njihovo uključivanje u programe osposobljavanja za različita pomoćna zanimanja.

Grafikon 4.

Obrazovna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine (31.12.2009.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Regionalna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Najveći broj evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, gledano po apsolutnim podacima, je u Međimurskoj županiji (1 166), Osječko-baranjskoj županiji (905), Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji (522), Sisačko-moslavačkoj županiji (438), Primorsko-goranskoj županiji (418), Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (359), Karlovačkoj županiji (274), Koprivničko-križevačkoj županiji (210), Varaždinskoj županiji (156), Istarskoj županiji (121), Virovitičko-podravskoj županiji (108), Brodsko-posavskoj županiji (40) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (13).

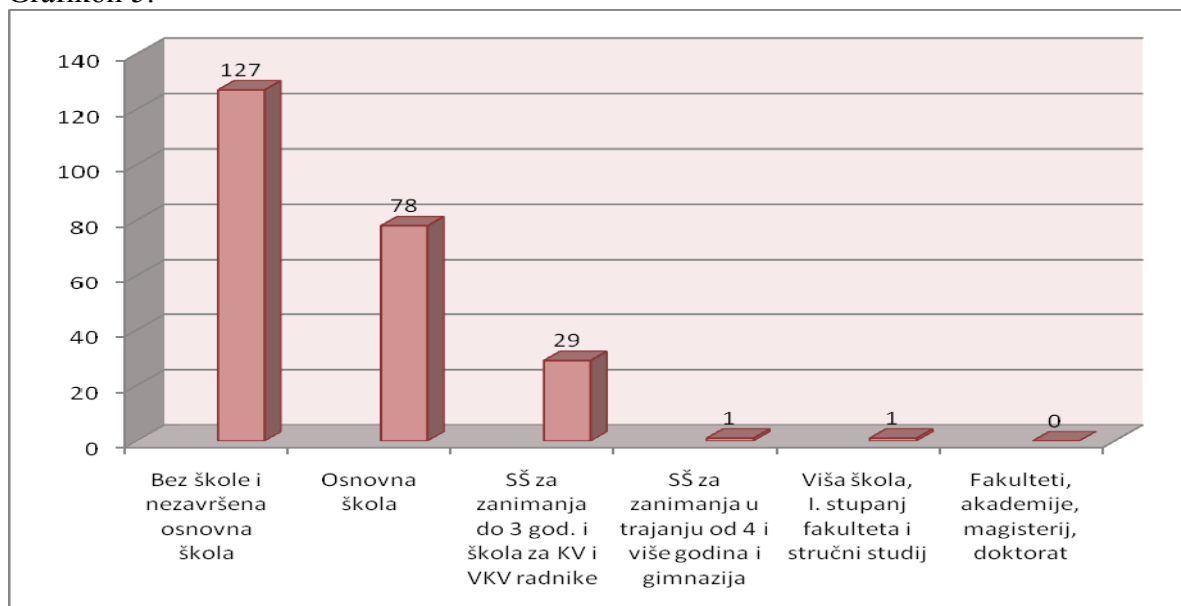
Struktura zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

U razdoblju od siječnja do prosinca 2009. godine iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zaposleno je ukupno 236 osoba romske nacionalne manjine, od toga 87 žena ili 38,7%.

Zapošljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine prema razini obrazovanja

Iz evidencije nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine najviše su se zapošljavale osobe bez završene škole 127 osoba ili 58,9 % i sa osnovnom školom 78 ili 33,1 %. Sa završenom trogodišnjom srednjom školom zaposleno je 29 osoba ili 12,3 % te sa završenom četverogodišnjom srednjom školom 1 osoba i sa završenom višom školom 1 osoba.

Grafikon 5.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Zapošljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine prema dobi

S obzirom na dob zaposlenih osoba romske nacionalne manjine većinu zaposlenih osoba čine osobe od 20 do 25 godina (34,7 %), osobe u dobi od 25 do 29 godina (19,5 %) te osobe od 30 do 35 godina (15,3 %).

Regionalna struktura zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Najviše osoba romske nacionalne manjine zaposleno je na području Koprivničko-križevačke županije (46), Osječko-baranjske županije (39), Primorsko-goranske županije (32) Međimurske županije (30) Grada Zagreba i Zagrebačke županije (29), Sisačko-moslavačke županije (19), Bjelovarsko-bilogorske županije (17), Istarske županije (13), Brodsko-posavske županije (6), Karlovačke županije (2), zatim na području Varaždinske županije (2), te Virovitičko-podravske županije (1) i Vukovarsko-srijemske županije

Izješće Ureda za nacionalne manjine

U okviru Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. u organizaciji Ureda za nacionalne manjine u Zagrebu je od 15.-16. lipnja 2009. godine održana Radionica o zapošljavanju Roma u kojoj su sudjelovali predstavnici vlada zemalja Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Republika Češka, Makedonija, Srbija, Slovačka, Španjolska, te predstavnici Vijeća Europe i predstavnici nevladinih udruga te predstavnici romskih udruga.

Od 4. do 6. lipnja 2009. godine u Stubičim Toplicama održan je seminar za predstavnike romskih udruga u organizaciji Ureda za nacionalne manjine. Predstavnici romskih udruga sudjelovali su u raspravi nakon upoznavanja s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske poduzima u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

MJERE:

1. Zapošljavanje u programima javnih radova

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

- a) Romi za Rome: program samopomoći Roma putem javnih radova kojima se izgrađuje neophodna infrastruktura za romska naselja – kanalizacija, elektrifikacija, osnovne zdravstvene i dr. usluge.
- b) Romi za lokalnu zajednicu: s obzirom na nisku zapošljivost, odnosno izrazito nepovoljnu obrazovnu i kvalifikacijsku strukturu radno sposobne romske populacije, njihovo zapošljavanje je za sada moguće na programima javnih radova u lokalnoj zajednici i to uglavnom na programima zaštite okoliša, u komunalnim djelatnostima, šumarstvu i poljoprivredi; radi se o poslovima na razini nekvalificiranih i polukvalificiranih radnika.

U okviru Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu, kao i Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. za 2009. godinu, Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere za zapošljavanje i osposobljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. godine.

Zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u programima javnih radova – cilj ove mjere je društveno korisnim radom afirmirati socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice

nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uz potporu lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu. Mjera je bila usmjerena na sve dugotrajno nezaposlene osobe romske nacionalne manjina što je bio uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci, odnosno 6 mjeseci za mlade osobe do 25. godina. U 2009. godini zbog dostupnosti mjere većem broju nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, uveden je uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih, umjesto uvjeta dužine prijave od 12 odnosno 6 mjeseci.

Prikaz broja zaposlenih osoba romske nacionalne manjine u javnim radovima u razdoblju od 2007. do 2009. i isplaćena sredstva

Mjera	2007.		2008.		2009.		SVEUKUPNO	
	Broj osoba		Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene		
Javni radovi	173	43	203	47	231	52	801	142
Isplaćena sredstva	2.554.468,13 kn		3.466.963,12 kn		2.623.038,02 kn		8.644.469,27 kn	

Zapošljavanje osoba uključenih u program javnog rada financiralo se u iznosu pune plaće i uz plaćanje troškova prijevoza i liječničkog pregleda po potrebi.

Izješće Grada Zagreba

Hrvatski zavod za zapošljavanje - područna služba u Zagrebu izradila je program za realizaciju mjera za zapošljavanje Roma na području Grad Zagreba te u tom cilju provela niz aktivnosti i to kako slijedi:

1. Stvaranje preduvjeta za osposobljavanje i zapošljavanje Roma u svim gospodarskim granama, pripremne radionice za osposobljavanje i samozapošljavanje:

Broj osoba uključenih u grupno informiranje:

2007.g./122 osobe

2008.g./226 osobe

2009.g./234 osobe

Broj osoba uključenih u individualno savjetovanje:

2007.g./501

2008.g./505

2009.g./489

Broj osoba uključenih u radionice:

2007.g./46

2008.g./21

2009.g./22

2. Stvaranje preduvjeta za uključivanje Roma u programe pripreme za zapošljavanje, procjena preostale radne sposobnosti:

Broj osoba uključenih u profesionalno informiranje i savjetovanje:

2007.g./46

2008.g./29

2009.g./21

Broj osoba uključenih u procjenu preostale radne sposobnosti:

2007.g./28

2008.g./15

2009.g./19

3. Stvaranje preduvjeta za uspostavljanje pozitivne klime kod poslodavca za zapošljavanje Roma:

Broj posjeta poslodavcima s ciljem boljeg zapošljavanja osoba romske manjine:

2007.g./158

2008.g./45

2009.g./1962

Broj održanih sastanaka vezanih uz problematiku zapošljavanja Roma s udruženjima poslodavaca, sindikata, udruga Roma na lokalnoj razini:

2007.g./8

2008.g./7

2009.g./ 9

Broj zaposlenih Roma (mislj se na ukupan broj zaposlenih Roma na otvorenom tržištu rada, a nisu zaposleni kroz mjere iz NPPZ):

2007.g./25

2008.g./27

2009.g./29

4. Sustavan rad usmjeren pružanju pomoći pri samozapošljavanju:

Broj informiranja o samozapošljavanju:

2007.g./4

2008.g./4

2009.g./4

Broj osoba romske nacionalne manjine uključene u informiranje i savjetovanje o samozapošljavanju:

2007.g./0

2008.g./0

2009.g./0

Izvešće Međimurske županije

Općina Donja Dubrava

Općina Donja Dubrava provodi mjeru 1. Zapošljavanje u programima javnih radova. Uključila je jednog Roma u javne radove u Općini na 7 mjeseci (25.200,00 kuna).

Općina Nedelišće

Na temelju Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. god. kojeg je Vlada Republike Hrvatske donijela 21.05.2009. godine, a prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015. godine, Općina Nedelišće je s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje sklopila Ugovor o financiranju zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine po programu javnog rada pod nazivom «Uređenje javnih površina Općine Nedelišće» za 2009. godinu.

Prema spomenutom Ugovoru Općina Nedelišće je sa 6 osoba romske nacionalne manjine zaključila ugovore o radu na određeno vrijeme za razdoblje 01.06.2009. do 30.11.2009. god. Zavod za zapošljavanje u potpunosti financira bruto plaće i troškove prijevoza u ukupnom iznosu od 139.529,52 kn.

U cilju što efikasnijeg rješavanja održavanja komunalnog reda u naselju Parag tijekom 2009. godine imenovane su osobe romske nacionalnosti na poslovima pojačanog nadzora nad provođenjem komunalnog reda u naselju Parag. Tako je za 4 komunalna redara u razdoblju 01.07.-30.09.2009. godine i 2 komunalna redara za razdoblje 01.10.-31.12.2009. do 10.11.2009. god. isplaćeno 25.875 kn, dok će u 12. mj. biti isplaćeno još 2.875 kn.

Za odvoz komunalnog otpada i smeća iz i oko naselja Parag Općina Nedelišće je platila ČAKOMU-u 30.493,44 kn do 31.10.2009. god, a u obvezi je još za 243.879,74 kn. Do konca godine nužno je iz naselja Parag sanirati i na deponiju ČAKOM-a prevesti još oko 580 tona otpada čije će zbrinjavanje iznositi oko 340.000,00 kn.

Općina Orehovica

Mjera 6. Zapošljavanje u programima javnih radova (Romi za Rome, Romi za lokalnu zajednicu)

Od 2006. godine Općina Orehovica provodi program javnih radova Romi za lokalnu zajednicu.

Godina	Broj zaposlenih Roma	Utrošena sredstva / kn
2007.	4	112.913,14
2008.	5	136.392,24
2009.	6	176.439,37

2. Osposobljavanje i zapošljavanje u svim gospodarskim granama

Izvjeshće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Kako bi se poboljšala zapošljivost osoba romske nacionalne manjine, nužno je uz programe zapošljavanja (osobito mladih osoba i žena) provoditi i programe osposobljavanja od jednostavnije do složenije razine, tj. od opismenjivanja, stjecanja znanja i vještina na

radnome mjestu, do stjecanja zanimanja kroz kraće programe osposobljavanja u trajanju do 3 mjeseca.

U okviru Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu, kao i Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. za 2009. godinu, Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere za zapošljavanje i osposobljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. godine.

Financiranje obrazovanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine mjera je usmjerena na nezaposlene mlade osobe romske nacionalne manjine do 25 godina starosti i žene koje nemaju završenu osnovnu školu, nisu nastavile školovanje nakon osnovne škole ili nisu završile srednje obrazovanje te stoga nemaju zanimanje, uz uvjet da su najmanje 30 dana u evidenciji nezaposlenih osoba, te dugotrajno nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, koje su u evidenciji nezaposlenih osoba najmanje 12 mjeseci. U 2009. godini zbog dostupnosti mjere većem broju nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, uveden je uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih, umjesto uvjeta dužine prijave od 12 odnosno 6 mjeseci.

Prikaz broja osoba romske nacionalne manjine uključenih u razdoblju od 2007. do 2009. i isplaćena sredstva

Mjera	2007.		2008.		2009.		SVEUKUPNO	
	Broj osoba		Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene		
Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca	14	2	24	6	11	3	63	11
Osposobljavanje za poznatog poslodavca	0	0	0	0	0	0	0	0
Isplaćena sredstva	115.625,49 kn		193.807,73 kn		121.663,35 kn		431.096,57 kn	

Za mjeru osposobljavanja i zapošljavanja za poznatog poslodavca, za 2007., 2008. i 2009. godinu nije iskazan interes poslodavaca.

3. Osmišljavanje programa samozapošljavanja u nevezanom obrtu

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi niz redovitih aktivnosti kojima su obuhvaćene i nezaposlene osobe romske nacionalne manjine koje su kroz profesionalni plan traženja posla pokazale interes za samozapošljavanje, a kojima ih se nastoji informirati o mogućnostima samozapošljavanja.

Broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uključenih u aktivnost grupnog informiranja o samozapošljavanju te informiranja i savjetovanja o samozapošljavanju u razdoblju od 2007. do 2009. godine

Aktivnost	2007.		2008.		2009.	
	UKUPNO	ŽENE	UKUPNO	ŽENE	UKUPNO	ŽENE
Grupna informiranja o samozapošljavanju	61		32		80	
Informiranja i savjetovanje o samozapošljavanju	133	27	43	6	100	30

U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. godinu kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 21. svibnja 2009. godine osigurana su sredstva na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za provođenje mjera za osposobljavanje i zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. uz uvođenje nove mjere - Osposobljavanje za samozapošljavanje osoba romske nacionalne manjine. Cilj ove mjere je kroz redovite aktivnosti u radu s nezaposlenim osobama romske nacionalne manjine informirati, savjetovati i uključiti ih u programe osposobljavanja za samozapošljavanje. Naglasak je na razvijanju poduzetničkih aktivnosti i legaliziranju poslova koji su im osnovni izvor prihoda.

U Mjeri Osposobljavanje za samozapošljavanje osoba romske nacionalne manjine u 2009. godini nije uključena niti jedna osoba jer je mjera namijenjena razvijanju poduzetničkih aktivnosti i legaliziranju poslova koji su osobama romske nacionalne manjine osnovni izvori prihoda, te osobe romske nacionalne manjine nisu iskazale interes za uključivanjem u ovu mjeru.

4. Evidentiranje i uključivanje Roma u programe priprema zapošljavanja

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

S ciljem stvaranja preduvjeta za povećanje zapošljavanje Roma, sve evidentirane nezaposlene osobe romske nacionalne manjine uključene su u redovite aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i aktivnosti usmjerene isključivo na osobe romske nacionalne manjine. Aktivnostima se nastojalo utjecati na njihovo brže uključivanje na tržište rada.

- Grupno informiranje - cilj grupnog informiranja je informirati nezaposlene osobe o stanju na tržištu rada, uslugama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje mogu pomoći nezaposlenim osobama pri traženju posla, pravima i obvezama nezaposlenih osoba evidentiranih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, te potrebi aktivnog traženja posla.
- Individualno savjetovanje – individualnim savjetovanjem savjetodavci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene

osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi Profesionalnog plana zapošljavanja, te posreduju pri zapošljavanju. Kako je većina nezaposlenih osoba romske nacionalnosti bez stečenog zvanja i radnog iskustva, njihovi profesionalni planovi usmjereni su uglavnom na obrazovne aktivnosti koje uključuju završetak osnovne škole, osposobljavanje za pomoćnog kuhara i konobara, osposobljavanje za zanimanja keramičara, zanimanja građevinske struke (zidar, tesar, stolar).

- **Grupna savjetovanja - radionice**
Cilj radionica je povećati kompetentnost, motivaciju, vještine aktivnog traženja posla, te značaj stavova i ponašanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine.
  1. «Kako tražiti posao»
  2. «Kako se predstaviti poslodavcu»
  3. «Metode samoprocjene»
- Uključivanje u aktivnosti u okviru profesionalnog informiranja i savjetovanja sa svrhom procjene mogućnosti, interesa i motivacije nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine za obrazovanje, osposobljavanje i zapošljavanje.
- Aktivnost procjene preostale radne sposobnosti – cilj je definiranje poslova koje osoba može raditi i to posebno starijih Roma od 45 godina.

Broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uključenih u aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u razdoblju od 2007. do 2009. godine

Aktivnost	2007.		2008.		2009.		2007.-2009.	
	UKUPNO	ŽENE	UKUPNO	ŽENE	UKUPNO	ŽENE	UKUPNO	ŽENE
Grupno informiranje	2068	1.211	1563	816	1294	656	4925	2863
Individualno savjetovanje	5288	3025	6023	3436	6500	2879	17811	9340
Radionice - trening za stjecanje vještina traženja posla	423	225	423	198	521	227	1367	650
Profesionalno informiranje i savjetovanje	1533	641	1517	752	514	159	3564	1552
Procjena preostale radne sposobnosti	227	144	164	104	89	51	480	299

U razdoblju 2007. i 2008. godine većina osoba romske nacionalne manjine bile su uključene u aktivnost grupnog informiranja, te je u 2009. godini navedena aktivnost bila usmjerena na novoprijavljene nezaposlene osobe romske nacionalne manjine. Tijekom 2007. i 2008. godine 3040 osoba romske nacionalne manjine uključeno je u aktivnost pripreme za zapošljavanje kroz profesionalno informiranje i savjetovanje. Uglavnom su to bile dugotrajno nezaposlene osobe romske nacionalne manjine koje su u evidenciji nezaposlenih duže od 1 godine, što je rezultiralo manjim brojem u 2009. godini. U aktivnost procjene preostale radne sposobnosti u 2007. i 2008. godini uključeno je 391 osoba romske nacionalne manjine,

uglavnom su to bile dugotrajno nezaposlene osobe i one starije od 45 godina života slabije obrazovne razine obrazovanja, što je rezultiralo manjim brojem u 2009. godini.

5. Zapošljavanje šest savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Cilj je zaposliti u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje 6 savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma i provesti njihovu dodatnu edukaciju kako bi se upoznali s kulturom življenja Roma, educiralo za primjenu mogućih mjera za poticanje zapošljavanja Roma i izvježbalo ih se za strukturiranje ciljanog motivacijskog seminara za potrebe Roma.

Zapošljavanje savjetodavaca za Rome nije za sada moguće realizirati, jer nema evidentiranih nezaposlenih osoba romske populacije tražene razine obrazovanja (VSS društveni smjer).

6. Razvijanje sustava prikupljanja sekundarnih sirovina za recikliranje koji bi zapošljavao pretežito Rome

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Navedena mjera nije provedena, te će se provedba ove mjere realizirati u narednom izvještajnom razdoblju.

7. Sufinanciranje zapošljavanja. Uvesti subvenciju za zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca na takav način da se poslodavcu financira i sufinancira trošak rada temeljem neto plaće od 1.500,00 kuna i to:

- brutoplaća radnika u iznosu od 100%, u trajanju 3 mjeseca, temeljem 1.500,00 kuna (netoplaća i sveukupni doprinosi i porezi na plaću i iz plaće)
- 70% brutoplaće radnika, temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna, sljedećih 9 mjeseci:
- 50% brutoplaće radnika, temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna, sljedećih 12 mjeseci

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

U okviru Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu, kao i Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. za 2009. godinu, Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere za zapošljavanje i osposobljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. godine.

Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca - cilj mjere je sufinanciranje i financiranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca na taj način da se poslodavcu financira i sufinancira trošak rada prema iznosu minimalne plaće. Svim poslodavcima koji su zaposlili osobu romske nacionalne manjine s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sufinancira se puni iznos plaće u trajanju od 3 mjeseca. Narednih 9 mjeseci 70%, a u preostalom razdoblju od 12 mjeseci, 50% troška plaće. Mjera je usmjerena na nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, bez

obzira na dob, razinu stručne spreme i prethodno radno iskustvo, uz uvjet da su aktivno tražitelji zaposlenja i najmanje 30 dana u evidenciji nezaposlenih osoba.

Prikaz broja zaposlenih osoba romske nacionalne manjine u mjeri – Sufinanciranje zapošljavanja u trajanju od 24 mjeseca u razdoblju od 2007. do 2009. i isplaćena sredstva

Mjera	2007.		2008.		2009.		SVEUKUPNO	
	Broj osoba		Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene		
Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca	29	5	20	3	2	1	63	9
Isplaćena sredstva	405.438,75 kn		598.950,37 kn		297.226,55 kn		1.301.615,67 kn	

Broj osoba obuhvaćenih mjerama usmjerenim na osposobljavanje i zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine od 2007. - 2009.

U okviru Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu, kao i Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009. - 2010. za 2009. godinu, Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere za zapošljavanje i osposobljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. godine.

U razdoblju od 2007. do 2009. godine, ukupno su 63 osobe romske nacionalne manjine uključene u mjeru Subvencionirano zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca, 801 osoba u program Javnih radova, a 63 osobe u mjeru Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca.

Mjera	2007.		2008.		2009.		SVEUKUPNO	
	Broj osoba		Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene		
Subvencionirano zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca	29	5	20	3	2	1	63	9
Javni radovi	173	43	203	47	231	52	801	142
Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca	14	2	24	6	11	3	63	11
Osposobljavanje za poznatog poslodavca	0	0	0	0	0	0	0	0

UKUPNO OSOBA	216	50	247	56	244	56	927	162
Ukupno isplaćeno	3.075.532,37 kn	4.259.721,22 kn	3.041.927,92 kn	10.377.181,51 kn				

IX. SOCIJALNA SKRB

CILJEVI:

- *Smanjenje siromaštva Roma*
- *Smanjenje broja radno sposobnih korisnika novčanih pomoći*
- *Prevenција poremećaja u ponašanju kod romske djece*
- *Poboljšanje kvalitete življenja osoba s invalidnošću*
- *Primjena mjera obiteljskopravne zaštite romske djece*
- *Poticanje udomiteljstva u romskim obiteljima*
- *Poticanje pružanja humanitarne pomoći*

IX. SOCIJALNA SKRB

MJERE:

1. Zapošljavanje optimalnog broja stručnih radnika u centrima za socijalnu skrb koji djeluju na području naseljenom romskom populacijom

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. U okviru izrade Plana prioritnog zapošljavanja u centrima za socijalnu skrb osigurano je, između ostalog, i zapošljavanje stručnih radnika u centrima koji djeluju na području naseljenom romskom populacijom. Također je u centrima za socijalnu skrb na područjima naseljenima romskom populacijom omogućen prijam vježbenika-volontera.

2. Osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za bolje razumijevanje romske populacije, uključivanje sadržaja o Romima u nastavne programe, te organiziranje prakse u romskim naseljima za studente Studijskog centra za socijalnu skrb, radi bolje pripreme za budući posao

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. U centrima za socijalnu skrb koji na svojim područjima imaju značajan broj Roma koji su korisnici različitih prava iz sustava socijalne skrbi, stručno vijeće Centra je uz suradnju Ministarstva provodilo je aktivnosti vezane uz ovu mjeru.

3. Osposobljavanje romskih mentora za provedbu mjera obiteljsko-pravne zaštite i drugih aktivnosti kojima bi se osigurala bolja koordinacija između službe socijalne skrbi i Roma

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. Održano je savjetovanje za pripadnike romske manjine s područja mjesnih nadležnosti nekoliko centara za socijalnu skrb. U provođenje ove mjere bile su uključene su i romske udruge, posebice u odabiru kandidata. Organizirana su i savjetovanja za male skupine Roma.

4. Organiziranje (savjetovanja) radionice za male skupine Roma, sa sljedećim sadržajima: upoznavanje s temeljnim pravima iz sustava socijalne skrbi (materijalna prava, prava osoba s invalidnošću, mjere obiteljske i kazneno-pravne zaštite, obiteljskih odnosa, posebice s naglaskom nužnosti sprječavanja maloljetničkih brakova, uz primjerice, novčanu naknadu, intervencija i mogućnosti pomoći u rješavanju obiteljskih i/ili bračnih odnosa, te rješavanju kriznih situacija u obitelji), s mogućnostima rješavanja poremećaja u ponašanju djece i mladeži, te problema ovisnosti, posebice alkoholizma, upoznavanje s načinom zaštite od trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja i dr.

Izješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

U okviru osnovne djelatnosti, centri za socijalnu skrb primjenjujući metode stručnog rada na slučaju kao i grupnog socijalnog rada, kroz oblik pomoći savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća, provode sadržaje ove mjere. Oblik pomoći savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća zakonski je definiran kao sustavna stručna pomoć čija je svrha prevladavanja nedaća i teškoća, stvaranje uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti, te odgovornog odnosa pojedinca prema samom sebi, obitelji i društvu. Obzirom na složenost poslova u redovnoj djelatnosti, te na sve veće zahtjeve u zadovoljavanju potreba različitih socijalno osjetljivih skupina, pa tako i Roma, stručni radnici centara za socijalnu skrb mjeru provode u suradnji s organizacijama civilnog društva i obrazovnim ustanovama: sudjeluju u programima i projektima udruga koji se odnose na sadržaje ove mjere, odnosno kroz roditeljske sastanke u školama provode aktivnosti s ciljem ublažavanja poteškoća romske populacije.

Primjerice, na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Beli Manastir u razdoblju od 2007. do 2009. godine, stručni radnici Centra u suradnji sa članovima nevladinih i romskih udruga sa područja Baranje, održali su sljedeće radionice, radio emisije i izlaganja za manje skupine Roma:

- Radionica za Rome o upoznavanju prava iz sustava socijalne skrbi;
- Radionice za udomljenu romsku djecu smještenu u udomiteljskim obiteljima na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Beli Manastir u suradnji sa nevladinim udrugama: ZANTO Karanac, Udruženje Baranja Bilje, PGDI Beli Manastir;
- Radionica „Pomoć u kući Romima, osobama treće životne dobi“ - radionica je organizirana u okviru programa udruge Romsko srce iz Jagodnjaka;
- Radionica za geronto domaćice s područja Općine Jagodnjak - radionica je organizirana u okviru programa udruge Romsko srce iz Jagodnjaka;
- Radio emisije s prijevodom na romski jezik na temu opće informacije o sustavu socijalne skrbi, nasilje u obitelji, zaštita prava i dobrobiti malodobne djece;
- Radionica za žene Romkinje žrtve obiteljskog nasilja u suradnji sa Udruženjem Baranja, Bilje;
- Radionica za romsku djecu u OŠ Darda na temu: Značaj školovanja i obrazovanja;
- Radionica na temu ovisnosti i opasnostima koju ovisnost nosi.

Na pojedinoj radionici sudjelovalo je 15-20 sudionika romske pripadnosti.

Primjer suradnje centara za socijalnu skrb i škola u provođenju aktivnosti usmjerenih na sadržaje ove mjere daje Centar za socijalnu skrb Čakovec koji se uključio u provođenje projekta usmjerenog na pristupačnije i kvalitetnije obrazovanje romske djece kroz sljedeće aktivnosti: neposredan savjetodavni rad sa roditeljima (upućivanje na potrebu redovne komunikacije sa školom radi uvida u učenje i ponašanje svoje djece); učenje odgovornog roditeljstva u smislu brige o prehrani, zdravlju, korištenju slobodnog vremena, važnosti opažanja problema u ponašanju kod svog djeteta; ukazivanje na potrebu poticanja radnih navika, stvaranja higijenskog minimuma svakog domaćinstva, ukazivanje na štetnosti alkohola, edukacija roditelja o problemima koji nastaju stupanjem u preuranjene seksualne odnose, te problema kada djeca rađaju djecu; zajednički roditeljski sastanci u dogovoru sa školom na način da se obrađuju određena područja, primjerice, kako opremiti dijete za školu, redovno održavanje higijene, prikladno odijevanje, odazivanje na cijepljenja, sistematske preglede i slično.

5. Poticanje razvoja organizacija civilnog društva, uključujući i romske udruge, za provedbu programa pružanja humanitarne pomoći i usluga u socijalnoj skrbi

Izješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera se provodila na način da je tijekom 2009. godine financiran rad slijedećih romskih udruga:

• Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije	40.000,00 kuna
• Udruga mladeži Roma Hrvatske	15.000,00 kuna
• Klub mladeži Roma Hrvatske	25.000,00 kuna
• Krovna zajednica Bajaša Hrvatske Pribislavec	10.000,00 kuna.

Nadalje kroz Program za inovacije i učenje financirana je Udruga "Romsko srce" za aktivnosti projekta: Romi s Romima za bolje sutra.

Opći cilj: poboljšati uvjete i kvalitetu života socijalno ugrožene romske populacije u Dardi, Jagodnjaku i Bolmanu.

Specifični ciljevi: pružati pomoć u kući sa ciljem edukacije o održavanju domaćinstva, higijene itd., educirati romsku populaciju o njihovim pravima i obavezama prema Zakonu o socijalnoj skrbi i drugim zakonima.

Ovaj projekt je imao za cilj povećanje razine socijalne uključenosti romske populacije fokusirajući se na edukaciju u održavanju domaćinstva, higijeni, radnim navikama itd. i upoznavajući ih sa njihovim pravima i obavezama prema Zakonu o socijalnoj skrbi i drugim zakonima. Kao rezultat projekta za 54 korisnika je spriječena institucionalizacija.

Izješće Grada Zagreba

Programom socijalnog značenja, kojeg svake godine donosi Gradska skupština Grada Zagreba, definira se financiranje programa i projekata udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba prema programskim područjima:

a) Programi socijalnog i humanitarnog značenja

Potpora programima udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba socijalnog i humanitarnog značenja za Grad Zagreb daje se u cilju:

- poticanja kvalitete aktivnog življenja, provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizaciju i integraciju te podizanje kvalitete skrbi ciljanih skupina,
- izvaninstitucionalne zaštite osoba starije životne dobi, te podizanja kvalitete skrbi o navedenim korisnicima;
- organizacije i provođenje pomoći za žrtve nasilja, socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, psiho-socijalnu pomoć i sl.;
- organizaciju i provođenje pomoći i samopomoći za osobe starije životne dobi te poticanja kvalitetnog i aktivnog življenja osoba starije životne dobi.

Programi iz ove skupine odnose se na organizaciju pomoći i samopomoći onim interesnim skupinama koje se nalaze u stanju određene potrebe. Te skupine podrazumijevaju osobe starije životne dobi, žrtve obiteljskog nasilja, osobe koje su socijalno ugrožene, ali ne mogu biti uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, te sve one kojima je potrebna psiho - socijalna pomoć zbog prevladavanja trenutnih životnih poteškoća koje nisu u stanju sami prevladati.

Posebno se u financiranju potiču programi koji predviđaju organizaciju samopomoći jer smatra se da je aktivan pristup rješavanju vlastitih životnih problema značajno kvalitetniji nego pasivan odnos.

b) Prevencija neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži

Grad Zagreb poduzima preventivne mjere u cilju sprečavanja štetnosti svih oblika neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži, koje se temelje na poduzimanju raznih socijalnih akcija usmjerenih na smanjenje društvene patologije. Ovim programom obuhvaćene su ciljane skupine djece i mladeži u dobi od 6 do 18 godina.

Iz proračuna Grada Zagreba već niz godina financiraju se različiti programi koji okupljaju djecu i mlade, a sukladno njihovim željama i afinitetima. Ponuđeni sadržaji besplatni su za korisnike i na taj način djeca i mladi se „odvođe“ s ulice, a uključuju se aktivnosti koje im se osiguravaju mimo redovnog sustava školovanja.

Dosadašnji programi pokazali su se uspješnima u osmišljavanju i upotpunjavanju slobodnog vremena, posebno oni sadržaji koje mladi ne mogu ostvariti redovnim školskim programima, a koji osim ispunjavanja slobodnog vremena djece i mladeži imaju i edukativni karakter.

Sukladno navedenom Programu od socijalnog značenja, Grad Zagreb, Ured na temelju Zakona o udrugama (Narodne novine, br. 88/01 i 11/02 – ispr.) i Odluke o uvjetima za ostvarivanje financijske potpore za zdravstvene, socijalne i humanitarne programe i projekte od interesa za Grad Zagreb (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/07 i 17/09) kontinuirano već niz godina, putem natječaja za predlaganje programa i projekata od socijalnog značenja (socijalnog i humanitarnog značenja i prevencije neprihvatljiva ponašanja djece i mladeži) sufinancira programe ili projekte udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba koji su od interesa za Grad Zagreb. Jedno od Povjerenstava koje djeluje pri Uredu je i Povjerenstvo za odabir programa socijalnog značenja.

Natječajem se ne financiraju posebno udruge nacionalnih manjina već programska područja (u području prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži su to područja sporta, tehničke kulture, kulture i sociopedagoških programa, a u području programa od socijalnog i humanitarnog značenja to su područja osoba starije životne dobi, žrtava nasilja, programa socijalno ugroženih osoba izvan sustava socijalne skrbi i programi osoba s potrebom za psihosocijalnom pomoći).

Temeljem provedenih Natječaja od 2007. do 2009., Povjerenstvo za odabir programa socijalnog značenja odabralo je sljedeće programe i projekte udruga romske nacionalne manjine, a prema gore navedenim programskim područjima Programa od socijalnog značenja (prikazano u tabelarnim prikazima):

NAZIV UDRUGE	NAZIV PROJEKTA	ODOBRENA SREDSTVA
2007.		
PODRUČJE PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA DJECE I MLADEŽI		
Tehnička kultura		
UDRUGA ŽENA ROMKINJA „BOLJA BUDUĆNOST“	„Afirmacija mladih“	10.000,00 kn
Sociopedagoški programi		
UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE	„I ja to mogu“	7.000,00 kn
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	„ECDL neformalno obrazovanje mladih“	20.000,00 kn
2008.		
PODRUČJE PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA DJECE I MLADEŽI		
Sociopedagoški programi		
UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE	„I ja to mogu“	10.000,00 kn
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	„ECDL neformalno obrazovanje mladih“	20.000,00 kn
Programi kulture		
KUD ROMSKO SRCE	„Romska kulturna tradicija Đurđevdan“	5.000,00 kn
PODRUČJE PROGRAMA ILI PROJEKATA OD SOCIJALNOG I HUMANITARNOG ZNAČENJA		
Programi za osobe starije životne dobi		
UDRUGA ZA STARE I NEMOĆNE ROME HRVATSKE	„Pomoć i njega u kući starijih osoba romske nacionalnosti“	10.000,00 kn
Programi za socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi		
UDRUGA ZA STARE I NEMOĆNE ROME HRVATSKE	„Pomoć i njega u kući starijih osoba romske nacionalnosti“	10.000,00 kn
UDRUGA ŽENA ROMKINJA „BOLJA BUDUĆNOST“	„Afirmacija mladih“	10.000,00 kn

2009.		
PODRUČJE PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA DJECE I MLADEŽI		
Sociopedagoški programi		
UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE	„I ja to mogu“	10.600,00 kn
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	„ECDL edukacija djece i mladeži romske nacionalne manjine“	23.000,00 kn
PODRUČJE PROGRAMA ILI PROJEKATA OD SOCIJALNOG I HUMANITARNOG ZNAČENJA		
Programi za socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi		
UDRUGA ŽENA ROMKINJA „BOLJA BUDUĆNOST“	„Afirmacija mladih“	10.800,00 kn

Nadalje, sukladno članku 12. Odluke o uvjetima za ostvarivanje financijske potpore za zdravstvene, socijalne i humanitarne programe i projekte od interesa za Grad Zagreb (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/07 i 17/09), iznimno Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba moglo je, na prijedlog Povjerenstva za odabir programa socijalnog značenja, putem Zaključka dodijeliti financijsku potporu za ciljane i karakteristične aktivnosti od posebnog interesa za Grad Zagreb.

U skladu s navedenim, u 2007. godini Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba sufinanciralo je projekt „Proslava i obilježavanje Đurđevdana“ Udruge za stare i nemoćne Rome Hrvatske u iznosu od 15.000,00 kuna.

Osim navedenog, udruge i organizacije civilnog društva romske nacionalne manjine financirane su i putem zaključka koje je donio gradonačelnik Grada Zagreba, a na prijedlog Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Tako je u 2009. putem zaključka koje je donio gradonačelnik Grada Zagreba sufinanciran projekt Udruge za stare i nemoćne Rome Hrvatske pod nazivom „Obilježavanje Đurđevdana“ u iznosu od 10.000,00 kn.

SMJEŠTAJ U PRENOĆIŠTE I PREHRANA U PUČKOJ KUHINJI

Grad Zagreb ističe da se podaci koji slijede odnose na sve građane Grada Zagreba te da ne raspoložu s podacima o pripadnicima romske nacionalne manjine.

Odjel za socijalnu skrb Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, provodi niz mjera s ciljem poboljšanja životnih uvjeta građana Grada Zagreba, te ujedno provodi postupke kojima se osiguravaju osnovna ljudska prava iz oblasti socijalne politike, a koja su zacrtana Programom socijalne politike Grada Zagreba 2009. – 2012.

Odlukom o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik Grada Zagreba 7/08) utvrđena su prava socijalne skrbi koje, pored prava što ih osigurava Republika Hrvatska na osnovi Zakona o socijalnoj skrbi, osigurava Grad Zagreb te uvjeti i način njihova ostvarivanja, korisnici socijalne skrbi te postupak ostvarivanja tih prava koji provodi Odjel za socijalnu skrb. Na taj način Grad Zagreb, kao jedinica lokalne samouprave dodatno skrbi za građane koji se nalaze u stanju socijalno zaštitne potrebe, a obuhvaća sve dobne skupine uključujući djecu od dojenačke dobi do građana starije životne dobi.

U 2009. donesene su izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik 9/09, 17/09 i 22/09), kojom su utvrđene nove mjere i dodatni kriteriji za poboljšanje životnih uvjeta građana Grada Zagreba. Zadnjom Izmjenom i dopunom Odluke o socijalnoj skrbi pravo je prošireno i na azilante s boravištem u Gradu Zagrebu kojima je odobren azil sukladno Zakonu o azilu. Za sva prava utvrđena navedenom Odlukom sredstva se osiguravaju u proračunu Grada Zagreba.

Odjel za socijalnu skrb sukladno Odluci o socijalnoj skrbi od 2007. je kontinuirano provodio, između ostalih prava, i postupke utvrđivanja prava na Prehranu u pučkoj kuhinji i Smještaj u prenoćište.

Prehrana u pučkoj kuhinji - Pravo na prehranu u pučkoj kuhinji mogu ostvariti korisnici stalne pomoći i korisnici jednokratnih pomoći dok za to postoji prijeka potreba. Ured može privremeno odobriti pravo na prehranu u pučkoj kuhinji i osobama bez hrvatskog državljanstva koje imaju stalni boravak u Republici Hrvatskoj, ako to zahtijevaju životne okolnosti u kojima su se našle.

Prehrana u pučkoj kuhinji organizira se svakodnevnom pripremom i podjelom ručka. Pored dvije pučke kuhinje (Branimirova i Cerska) u lipnju 2009. otvorena je treća na lokaciji Alfrevičeva 6.

Broj korisnika za prosinac 2007. iznosi 4 231 obroka dnevno.

Broj korisnika za prosinac 2008. iznosi 4 400 obroka dnevno.

Tijekom 2009. provedena je revizija svih korisnika navedenog prava. Na dan 31.12.2009. ukupno je bilo 1 777 nositelja prava, odnosno 4 415 korisnika.

Smještaj u prenoćište - Smještaj punoljetnih osoba u prenoćištu obuhvaća noćenje i boravak preko dana. Pravo na smještaj u prenoćištu imaju:

- korisnici pomoći socijalne skrbi utvrđeni sukladno Zakonu, a na temelju uputnice Centra;
- osobe dovedene u pratnji Hitne medicinske pomoći;
- osobe zatečene u skitnji i dovedene u pratnji djelatnika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove;
- osobe koje uputi Ured.

Obitelj i samohrani roditelj s djecom, u prenoćište se smještava iznimno, po uputi Ureda, dok se za djecu ne osigura odgovarajući smještaj. Usluga smještaja za korisnike je besplatna.

Kapacitet iznosi 86 ležaja, te je u potpunosti tijekom cijele godine popunjen za razdoblje od 2007. do 2009.)

6. Provedba istraživanja o Romima s invalidnošću radi utvrđivanja njihovog broja, vrste i stupnja invalidnosti, te predlaganja mjera za poboljšanje kvalitete življenja Roma s invalidnošću

Izvešće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pružilo je financijsku potporu za provedbu mnogobrojnih projekata nevladinih udruga i udruga koje djeluju u korist osoba s invalidnošću, te je realizirano istraživanje "Činitelji rizika i činitelji zaštite u odrastanju djece roditelja s invaliditetom".

7. Poticanje razvoja udomiteljske skrbi u romskim obiteljima, posebice za smještaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera se provodila kroz aktivnosti niz projekata u okviru Projekta razvoja sustava socijalne skrbi (Program za inovacije i učenje) čiji je osnovni cilj bio poticati i pružati potporu financijski isplativim visokokvalitetnim uslugama koje su usmjerene na prevenciju institucionalizacije, deinsitucionalizaciju i reintegraciju korisnika u lokalnu zajednicu, te razvijati vaninstitucionalne oblike socijalnih usluga u lokalnoj zajednici.

Projekti koji su se odnosili na razvoj i jačanje udomiteljskih obitelji, te općenito na unaprjeđenje udomiteljstva za djecu provedeni su u na području 7 županija među kojima su i županije koje imaju na svom području lokalitete nastanjene romskom populacijom. Projektne aktivnosti su doprinijele regrutiranju novih udomiteljskih obitelji i smanjenju institucionalne skrbi u skladu sa najboljim interesima djeteta.

8. Osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za dosljednu primjenu mjera obiteljskog prava u zaštiti romske djece

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera je također provedena kroz aktivnosti gore navedenog Projekta, na način kako slijedi:

Projekt: Zaštita dječjih prava u tretmanu visoko rizičnih obitelji.

Opći cilj: unaprijediti socijalnu i obiteljsko-pravnu zaštitu prava i interesa djece na području Grada Zagreba.

Specifični ciljevi: povećati kvalitetu tretmana djece iz visoko rizičnih obitelji i njihove djece, koje provodi CZSS, poboljšati opće funkcioniranje djece iz visoko rizičnih obitelji, u njihovoj socijalnoj okolini.

Projekt je bio usmjeren na unaprjeđivanje socijalne i obiteljsko-pravne zaštite prava i interesa djece, na području Grada Zagreba i uspostavljanju standardiziranog tretmana visoko-rizičnih obitelji. Planirano je povećanje kvalitete tretmana visoko-rizičnih obitelji u centrima socijalne skrbi, a time, dugoročno, prevenirati institucionalizaciju djece. Projekt je rezultirao time da

je 168 roditelja prevenirano od izricanja mjera obiteljskopravne zaštite, kod 125 djece zamijećeni su pozitivni pomaci u emocionalnoj stabilnosti, kod 109 djece primijećene su pozitivne promjene u ponašanju i odnosu s članovima obitelji. Stručnjaci koji se sudjelovali u edukaciji i superviziji stručno su se usavršili.

Centar za socijalnu skrb Koprivnica: Podržimo NIRS – podržimo obitelj.

Opći cilj: prevencija institucionalizacije i to kroz unapređivanje oblika obiteljsko-pravne zaštite prava i interesa djece. prevencija institucionalizacije djece.

Specifični ciljevi: usvajanje i unapređenje roditeljskih vještina, razvijanje socijalnih vještina djece, educiranje, podržavanje i stručno usavršavanje voditelja NIRS-a (mjere nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi).

Projekt je bio osmišljen kao inovativan model pružanja usluga roditeljima i djeci koji su u tretmanu centara za socijalnu skrb. Također je proveden program edukacija za stručnjake koji ne rade u centrima za socijalnu skrb, ali rade kao voditelji nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi. Rezultati provedenih aktivnosti su prevencija institucionalnog smještaja 66-ero djece, usavršavanje roditeljskih vještina 110 roditelja i usavršavanje profesionalnih vještina 60 stručnjaka.

X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

CILJEVI:

- *Upoznavanje s pravima iz sustava zaštite obitelji i materinstva*
- *Uklanjanje stereotipa o muškim i ženskim ulogama u obitelji*
- *Priprema i distribucija edukacijskih materijala o pravima iz sustava zaštite obitelji na romskim jezicima*
- *Kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva*
- *Poticanje provedbe programa osvješćivanja romskih žena o ravnopravnosti spolova i uklanjanju svih oblika diskriminacije*

X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

MJERE:

1. Istraživanje obuhvata romskih obitelji pravom na doplatak za djecu i porodne naknade

Izješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Zakon o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06 i 107/07) i Zakon o roditeljskim potporama (Narodne novine, br. 85/08 i 110/08) propisuju uvjete koje podnositelji zahtjeva trebaju ispunjavati kako bi ostvarili prava iz ovih Zakona. Sukladno navedenom, svi pripadnici romske populacije ostvaruju prava na navedene naknade ukoliko ispunjavaju zakonima propisane uvjete. Stručne službe Ministarstva su prema individualnim zahtjevima stranaka postupale sukladno zakonskim odredbama te osiguravale dostupnost potrebnih informacija poradi ostvarivanja predmetnih prava. Posebno istraživanje o obuhvatu pripadnika romske populacije ovim pravima, u suradnji s udrugama Roma, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nije provodilo.

2. Priprema, izrada i distribucija edukacijskih materijala na romskim jezicima o pravima iz sustava zaštite obitelji, radi informiranja Roma o njihovim pravima i načinima njihove realizacije

Izješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osigurava informiranje i upoznavanje stranaka o pravima iz sustava zaštite obitelji kroz redovite aktivnosti. Dodatni edukativni materijali na romskim jezicima nisu tiskani.

3. Kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva namijenjenih Romima u sklopu centara za obitelj koji djeluju u područjima naseljenim Romima, a s ciljem uključivanja romske populacije u sustav mjera Nacionalne obiteljske politike

Izješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

U razdoblju od 2006. do 2009. godine osnovano je ukupno 17 obiteljskih centara za područja Istarske, Koprivničko-križevačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Zadarske, Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Karlovačke, Požeško-slavonske i Šibensko-kninske županije te Grada Zagreba. Obiteljski centri su sadržajno sasvim novi institucionalni oblik servisa namijenjenog obitelji koji ima prije svega savjetodavnu i preventivnu svrhu, a njihov rad temelji se na načelu dragovoljnosti korisnika/ca. Obiteljski centri uz pružanje usluga savjetovanja, organiziraju i provode grupne programe podrške namijenjene pojedinim socijalnim skupinama, organiziraju javna predavanja i rasprave o određenim pitanjima u području obitelji, roditeljstva, podizanja i odgoja djece te odnosa među mladima, potiču građanstvo, javne institucije i udruge građana za sudjelovanje u aktivnostima koje preveniraju nastanak rizičnih okolnosti po obitelj, njene članove i slično. Slijedom navedenog, svi obiteljski centri provode programe afirmacije

uspješnog roditeljstva u koje se mogu uključiti svi dobrovoljni korisnici/ce bez obzira na nacionalnu pripadnost. Za potrebe ovog izvješća ispitano je koliko je pripadnika/ca romske nacionalnosti dobrovoljno koristilo spomenute programe obiteljskih centara.

OBITELJSKI CENTRI	PROVEDENE AKTIVNOSTI
<p>Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije</p>	<p>Na području Koprivničko-križevačke županije živi značajan broj obitelji romskog porijekla. Njihov točan broj nije poznat jer se veći broj osoba romskog porijekla ne izjašnjavaju kao Romi već kao Hrvati. Tradicionalni način života i visoka učestalost socijalno-patoloških pojava u romskim obiteljima, dovodi žene i djecu u izrazito nepovoljan i neravnopravan položaj. Osim što time krše njihova temeljna ljudska prava i tjelesni integritet, nerijetko su ugrožena i njihova prava na život. U OŠ „prof. Blaž Mađer“, Novigrad Podravski <u>tijekom 2008. godine provedena su</u>: dva predavanja/radionice namijenjena roditeljima učenika Područne škole „Plavšinač“ koju čini gotovo 90% učenika iz romskih obitelji. Predavanja su bila na temu „Što je sve nasilje i kako ga spriječiti“ i „Utjecaj konzumacije alkohola i duhanskih proizvoda na odgoj djece“ na kojima je od ukupno 15 prisutnih roditelja, bilo 12 roditelja pripadnika romske nacionalnosti. Tri obitelji su <u>tijekom 2009. godine</u> zatražile savjetodavnu pomoć u prevladavanju odgojnih i/ili obrazovnih teškoća kod djece.</p>
<p>Obiteljski centar Primorsko-goranske županije</p>	<p>U sklopu projekata „Škola za roditelje“ i „Klub uspješnih roditelja“ koji se provode s ciljem promicanja roditeljske odgovornosti i obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djece sudjelovalo je ukupno 28 roditelja i od kojih je 1 otac, pripadnik romske nacionalnosti sudjelovao u oba Projekta. Udruzi Romkinja „Bolji život“ pružena je stručna podrška u pisanju dopisa usmjerenih za dobivanje financijskih sredstava i pronalaženju poslovnog prostora gdje bi se djelatnost udruge mogla obavljati.</p>
<p>Obiteljski centar Zadarske županije</p>	<p>Započeo s radom u studenom 2009. godine te u razdoblju od 2007. do 2009. nije bio u mogućnosti provoditi projekte/programe.</p>
<p>Obiteljski centar Istarske županije</p>	<p>Obiteljski centar o svim svojim programima i aktivnostima koji se provode za roditelje kao i o drugim aktivnostima (edukativna predavanja), šalje obavijesti i Predškolskoj ustanovi za djecu romske nacionalnosti „Asando cher-Vesela kuća“ koja djeluje u Puli. Uz radionice za roditelje, usluge Obiteljskog savjetovaništa i Logopedskog savjetovaništa također su dostupne i prema našim opažanjima, koriste ih i pripadnici romske nacionalnosti. Međutim, nismo u mogućnosti dostaviti</p>

	precizne podatke o broju korisnika pripadnika romske nacionalnosti.
Obiteljski centar Splitsko-dalmatinske županije, Obiteljski centar Požeško-slavonske županije, Obiteljski centar Šibensko-kninske županije, Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije, Obiteljski centar Grada Zagreba, Obiteljski centar Bjelovarsko-bilogorske županije, Obiteljski centar Varaždinske županije	Nisu provodili ciljane programe/projekte namijenjene ciljanoj skupini niti je ciljana skupina koristila programe/projekte Obiteljskog centra.
Obiteljski centar Karlovačke županije, Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije, Obiteljski centar Ličko-senjske županije, Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije, Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije	Kako se izvješće odnosi na kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva namijenjenih Romima, a za područja naseljena Romima, takvi programi nisu kreirani jer na području Karlovačke i Dubrovačko-neretvanske županije nema područja većinski naseljena pripadnicima romske manjine.
Obiteljski centar Vukovarsko-srijemske županije	U sklopu projekta „Škola za roditelje“ koji se provodi s ciljem jačanja roditeljskih kompetencija; informiranja i edukacije o stilovima odgoja, metodama i drugim odgojnim pitanjima; isticanja i podržavanja prava i dužnosti djece te poticanja pozitivnog roditeljstva; prevencije poremećaja u ponašanju kod djece; osvješćivanja odgovornosti roditelja od ukupno 36 korisnika/ca programa, pripadnika/ca romske nacionalnosti tijekom 2009. godine bilo je 4.
FINANCIJSKA SREDSTVA	Svi projekti i aktivnosti u sklopu projekata koje provode obiteljski centri financiraju se iz redovitih sredstava obiteljskih centara.

4. Poticanje i praćenje programa, temeljenih na Nacionalnom programu djelovanja za djecu, koji su posebno usmjereni prema romskoj populaciji, a afirmiraju Konvenciju o pravima djeteta, među romskom djecom

„Izvješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti“

U razdoblju od 2007. do 2009. godine, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pružilo je financijsku potporu slijedećim romskim udrugama: Udruzi žena „Romsko srce“ za projekt „I mi smo dio društva“ usmjeren zaštiti djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja u iznosu od 35.000,00 kuna te udruzi „Zlatno romsko srce“ za projekt „Naša igraonica i vesela školica“ usmjeren multikulturalnosti, tolerancije, nenasilnom

rješavanju sukoba i promicanju prava djece u iznosu od 25.000,00 kuna. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je također financiralo udruge usmjerene djeci koje su provodile aktivnosti djelomično usmjerene romskoj populaciji, kao što su: Udruženje „Djeca prva“ za projekt „Igram do škole“ u iznosu od 40.000,00 kuna i projekt „Rani odgoj za civilno društvo“ u iznosu od 60.000,00 kuna koji su usmjereni jačanju roditeljskih kompetencija u skrbi i odgoju djece, Udruge „Roditelji za djecu“ za projekt „Ja sam važna osoba, ja sam dijete“ u iznosu od 30.000,00 kuna koji je usmjeren razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece, Udruge roditelja „Korak po korak“ za projekt „Kuhača u školi“ u iznosu od 35.000,00 kuna, koji unapređuje položaj djece iz siromašnih obitelji i „Centra za zdravo odrastanje IDEM i ja“ za projekt „Tolerancija i nenasilje su naš izbor“ u iznosu od 25.000,00 kuna, usmjeren razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece. Navedeni projekti prijavljeni su na prioritetna područja natječaja koja su sukladna s područjima i mjerama *Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine.*

5. Praćenje ostvarivanja prava romske djece

Izvešće Pravobraniteljice za djecu

Pravobraniteljica za djecu je postupala u više pojedinačnih predmeta u kojima je došlo do prijava kršenja prava romske djece. Tijekom izvještajnog razdoblja povrede su prijavljivale različite institucije, roditelji, ali i ostali podnositelji poput članova šire obitelji, a bilo je i anonimnih prijava. Prijave su stizale iz županija, u kojima živi veći postotak romskog stanovništva. U nekoliko navrata obraćale su se i romske udruge koje su uočavale povrede pojedinih prava djece romske nacionalnosti.

Radilo se o povredama prava iz različitih područja, primjerice oduzimanje prava roditeljima na život s djetetom i njegov odgoj, povjeravanje djeteta na čuvanje i odgoj zbog zanemarivanja u obitelji, nemogućnost pronalaska adekvatnog smještaja i tretmana za djecu s poremećajima u ponašanju, maloljetnička trudnoća, nasilje u obitelji, nasilje u školi od strane odraslih osoba, vršnjačko nasilje u školi kada su počinitelji bili romska djeca, neadekvatni uvjeti odgoja i obrazovanja romske djece, nemogućnost ostvarivanja zdravstvene zaštite, sudjelovanje u kulturnim aktivnostima na način neprimjeren djeci, itd.

Ured pravobraniteljice za djecu je pratio te u okviru svoje nadležnosti aktivno sudjelovao u rješavanju slučaja trgovine djetetom, djevojčice pripadnice romske nacionalnosti.

Problem je i nadalje ostvarivanje statusnih prava roditelja te time posredno i romske djece. Na području reguliranja statusnih prava Roma u Republici Hrvatskoj postignut je pozitivan pomak, posebno angažmanom Ministarstva unutarnjih poslova kroz rad mobilnih timova u romskim naseljima. Međutim, prema njihovom mišljenju, zadovoljavajući pomak na ovom području moguće je postići boljom informiranošću članova romske zajednice o načinima rješavanja statusnih pitanja i pomoći koju mogu dobiti, a to je moguće samo kroz stalnu suradnju s predstavnicima romskih udruga, koja bi mogla biti još kvalitetnija.

Uočen je trend većeg broja prijava za zanemarivanje djece romske nacionalnosti, te je Ured u takvim slučajevima kontaktirao nadležne centre za socijalnu skrb, prosljeđivao im predstavke građana i upozoravao na nužnost zaštite djece u smislu ocjene primjerenosti uvjeta u kojima žive, potrebu edukacije i podrške obiteljima kao i primjenu Obiteljskog

zakona (nadzor nad izvršavanjem roditeljske skrbi) koji se mora jednako i sustavno primjenjivati na sve državljane Republike Hrvatske.

Bilo je međutim i slučajeva kada su građani, uočavajući problem neadekvatne skrbi za romsku djecu, prijavljivali nasilje nad svojom djecom od strane djece romske nacionalnosti. I u takvim slučajevima Ured je predstavke prosljeđivao nadležnim institucijama i tražio izvješća o njihovim postupanjima. U jednom slučaju, u rješavanje problema se uključila i romska udruga "Romi za Rome Hrvatske" koja djeluje na tom području što je uistinu za pohvalu i primjer je puta kojim treba ići.

U afirmaciji svojih prava, osobito djece i mladih, pripadnici romske nacionalne manjine moraju sami uložiti veće napore u međusobnoj suradnji na ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Nužno je da udruge educiraju djecu o njihovim pravima te da primjerima dobre prakse pokazuju kvalitetnu integraciju u zajednicu, uz zadržavanje jezika i kulturne autonomije, uz zaštitu od svih djelatnosti koje ugrožavaju opstanak ili ostvarivanje njihovih prava.

Prema saznanjima Ureda, još uvijek se javljaju problemi u implementaciji Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.2015., u područjima koja se izravno tiču djece. Mnoga djeca pripadnika romske nacionalne manjine svakodnevno se susreću s preprekama koje im otežavaju kvalitetno zadovoljavanje potreba, uključujući i redovito obrazovanje i zdravstvenu zaštitu, kao i integriranje u širu društvenu zajednicu. Nadležne institucije u okvirima svojih ovlasti nastoje iznaći rješenja kako bi se konkretni problemi rješavali, no izostaje koordinirana i sustavna suradnja među njima, ne samo u rješavanju pojedinačnih slučajeva, nego i u promišljanju strategija i aktivnosti za bolju implementaciju usvojenih dokumenata.

Pitanje ostvarivanja prava na obrazovanje romske djece nije jedino pitanje ostvarivanja njihovih prava, ali je neupitno jedno od najvažnijih. Iz zaprimljenih prijava Uredu, može se steći dojam da se romska djeca ne osjećaju u potpunosti prihvaćenom u obrazovnim institucijama. Iako se u nekim dječjim vrtićima i školama (posebno na području Međimurja i Zagreba) provode programi učenja hrvatskog jezika i priprema za školu, mnoga romska djeca nisu obuhvaćena niti jednim od oblika predškolskog odgoja (predškola i vrtić) pa ne mogu na jednak način pratiti nastavu i sudjelovati kao druga djeca.

Aktivnost koju Ured pravobraniteljice za djecu smatra najnužnijom u radu s djecom pripadnicima romske nacionalne manjine je sustavno rano učenje hrvatskog jezika, kako nepoznavanje jezika ne bi i dalje bio izgovor i glavni razlog kojim se tumači i opravdava neuspjeh kvalitetnog uključivanja romske djece u odgojno-obrazovni proces. Nužno bi bilo uspostaviti i znatno unaprijediti mehanizme suradnje škole, roditelja, romske zajednice i lokalne zajednice.

Ured pravobraniteljice za djecu je u travnju 2009., organizirao sastanak s temom "Zaštita prava djece pripadnika romske nacionalne manjine" na koji su pozvani predstavnici institucija i organizacija zainteresiranih i nadležnih za osiguravanje zaštite djece te predstavnici romske zajednice. Sudionici sastanka su iznijeli slojevite probleme, izložili svoje spoznaje i iskustva o načinima rješavanja tih problema te upozorili na nedostatne resurse, prije svega materijalne, za ostvarivanje zacrtanih planova i programa u području društvenog uključivanja Roma. U raspravi su dominirale teškoće koje pogađaju dio romske populacije, a tiču se rješavanja statusnih pitanja, odnosno prijave boravišta i prebivališta te stjecanja

državljanstva, zatim pripreme za polazak u školu i redovitog pohađanja obrazovanja, obiteljsko-pravne zaštite i adekvatne skrbi o djeci te zdravstvene zaštite djece, a dotaknuto je i pitanje uloge romskih udruga u radu s članovima romske zajednice. Svi sudionici sastanka su pozvani da predlože, temeljem svojih iskustava, moguće aktivnosti kojima bi se konkretno moglo poboljšati trenutno stanje. Na temelju prikupljenih prijedloga i sugestija, pravobraniteljica, sukladno svojim nadležnostima, nastoji potaknuti koordinirano i učinkovitije djelovanje sustava ključnih za ostvarivanje prava djece.

Promicanje prava djece pripadnika romske nacionalnosti

UN-ov Odbor za prava djeteta naglašava važnost ulaganja truda u razglašavanje principa i odredaba Konvencije o pravima djeteta. Odbor preporuča poduzimanje učinkovitih mjera za poticanje zaštite prava djece pripadnika manjinskih skupina, kao i omogućavanje djeci pripadnicima nacionalnih manjina pristup raznim kulturnim, nacionalnim i međunarodnim izvorima, imajući na umu njihove lingvističke i druge potrebe, kako nalažu članci 17. i 19. Konvencije o pravima djeteta.

Informiranje djece o njihovim pravima, trajni je proces i zadaća Ureda pravobraniteljice za djecu te sukladno tome, Ured želi učiniti Konvenciju o pravima djeteta dostupnom svoj djeci ovisno o njihovim specifičnim potrebama. Ured pravobraniteljice za djecu tiskao je Konvenciju o pravima djeteta na dva romska jezika: Romany Chib i Limba D' Bjaš.

Pravobraniteljica za djecu je povodom Međunarodnog dana Roma, koji se obilježava 8. travnja, Konvenciju predstavila djeci i odraslima u Međimurskoj županiji, u prostorima Osnovne škole „Orehovica“.

U organizaciji Centra za mirovne studije 11. prosinca 2007. u Zagrebu je, prostorijama Centra za ljudska prava, održan okrugli stol *Zaštita prava Roma pred Europskim sudom za ljudska prava*. Govorilo se o položaju Roma u Hrvatskoj te o mogućnosti korištenja mehanizama predviđenih Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a u kontekstu nedavnih presuda Europskog suda za ljudska prava, koje štite Rome od diskriminacije u obrazovanju i od rasističkoga nasilja.

U Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu 16. svibnja 2008. svečano je predstavljena romska knjižna polica, s literaturom na romskom jeziku. Tom je prigodom Udruga "Romski putevi - Romane droma" iz Zagreba pripremila prigodni program pod naslovom "Neka se čuje romska riječ – Ašunen o romano lafi" kojim je predstavljena kulturna baština Roma, a u njezinom prezentiranju pomogli su učenici splitske Prve gimnazije i Turističko-ugostiteljske škole. U sklopu programa postavljena je izložba fotografija M. Franceseti "I mi smo djeca svijeta", koju je otvorila pravobraniteljica za djecu. Ova zanimljiva priredba organizirana je u povodu godine interkulturalnog dijaloga i Svjetskog dana kulturne raznolikosti, koji se obilježava 21. svibnja.

Institut za demokraciju "iDEMO" predstavio je 4. lipnja 2008. u Hrvatskom novinarskom domu u Zagrebu EUMAP-ov izvještaj za Hrvatsku "Ravnopravan pristup Roma kvalitetnom odgoju i obrazovanju". Istaknuto je da jezični problem predstavlja ozbiljnu prepreku poboljšanju kvalitete odgoja i obrazovanja Roma. Teškoće nastaju i zbog nedostatka stručnog usavršavanja za učitelje i nastavnike koji rade u multinacionalnim i višejezičnim razredima. Upisi djece u osnovnu školu, potreba dvogodišnjeg pohađanja predškolskih programa,

ocjenjivanje učenika, bolja potpora romskim zajednicama, samo su neka od pitanja kojima se ovaj izvještaj bavi. Izvještaj sadrži i detaljne preporuke kako bi se Romima omogućio i olakšao pristup što kvalitetnijem odgoju i obrazovanju.

U Zagrebu je 13. listopada 2008. održan okrugli stol "Regularizacija pravnog statusa Roma: postignuti napredak i preostali problemi". Svrha Okruglog stola bila je upozoriti na problem, upoznati sudionike i javnost o postignutom napretku te o problemima uočenim tijekom realizacije Nacionalnog programa za Rome. Nastojalo se zajednički pronaći učinkovitiji način rješavanja pravnog statusa Roma kroz postojeće mehanizme te utvrditi konkretne teškoće.

U Pribislavcu je 22. prosinca 2008., u organizaciji udruge Krovna zajednica Roma Bajaša Hrvatske, održan okrugli stol o obrazovanju djece Roma. Okrugli stol organiziran je na inicijativu roditelja romske djece u Osnovnoj školi Vladimira Nazora u Pribislavcu, s ciljem učinkovitijeg rješavanja problema s kojima se djeca susreću.

U prostoru Informacijskog centra EU u Zagrebu 3. srpnja 2009. održana je završna konferencija projekta financiranog unutar programa Europske unije PHARE 2005. „Poboljšanje pristupa obrazovanju i zapošljavanju za pripadnike romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“.

U radu prethodna četiri skupa sudjelovala je i savjetnica pravobraniteljice za djecu.

6. Uključivanje mladih Roma u aktivnosti predviđene Nacionalnim programom djelovanja za mlade

Izvešće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 16. siječnja 2003. godine donijela je *Nacionalni program djelovanja za mlade* (dalje: Nacionalni program) s ciljem jasnog i dugoročnog opredjeljenje u stvaranju socijalnih, obrazovnih, odgojnih, kulturnih, materijalnih i ostalih uvjeta za trajnu dobrobit mladih te njihovo aktivno, potpuno i odgovorno sudjelovanje u društvenoj zajednici. Svrha Nacionalnog programa je cjelovito promicanje razvoja i dobrobiti mladih, što je u skladu s člankom 62. Ustava Republike Hrvatske, u kojemu se država obvezuje na zaštitu mladih te na stvaranje gore navedenih uvjeta za njihov dostojan život. *Mjerom 49. Kreirati i osigurati provođenje programa edukacijskih radionica za potporu mladim Romima koji nisu uključeni u formalni obrazovni sustav* iz područja djelovanja: Socijalna politika je predviđeno provođenje radionica koje trebaju biti prilagođene kulturi i životnom stilu mladih Roma, s naglaskom na svladavanje životnih vještina („life skills education“). Takav edukativni program uključuje različita područja, kao što su briga o zdravlju i prehrani, socijalne i komunikacijske vještine, poznavanje prava i građanskih odgovornosti, odnosi među spolovima, rizična ponašanja, samozaštita, obiteljski odnosi, vještine potrebne za pronalaženje posla, samozapošljavanje i malo poduzetništvo i sl. Nositelj mjere je bilo Ministarstvo gospodarstava, rada i poduzetništva. Suradne institucije u provedbi mjere su bile: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Zavod za javno zdravstvo, Ured Vlade Republike Hrvatske za nacionalne manjine, Ured Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava, Ured Vlade Republike Hrvatske za udruge (u suradnji s lokalnom samoupravom i nevladinim organizacijama). Mjera 49. iz

područja djelovanja: Socijalna politika je u razdoblju od 2006. do 2008. godine provedena kontinuirano.

Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine usvojen od strane Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 2. srpnja 2009. godine. Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine sveobuhvatan je strateški dokument s ciljem unapređenja ukupnih aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje svojim djelokrugom i nadležnostima pridonose rješavanju potreba mladih te pridonose podizanju kvalitete njihova života. Posebni ciljevi zacrtani su u svakom pojedinom području koji se žele ostvariti kroz predložene mjere i aktivnosti, a odnosi se na mlade u dobi od 15 do 30 godina. Mjere iz Nacionalnog programa za mlade su po svom sadržaju i opsegu prilagođen vremenu i potrebama svih skupina mladih, a tako i mladih Roma. Njihova provedba je zahtijevala svakodnevno praćenje ukupnih kretanja u društvu i praćenje dinamike njegove neposredne primjene. Jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave su prepoznale lokalne potrebe mladih i sačinile svoje programe djelovanja te je postignuta kvalitetnija harmonizacija aktivnosti usmjerenih mladima i za mlade, uz njihovu punu uključenost. Sukladno mjerama iz Nacionalnog programa za mlade Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sufinancira projekte udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti i projekte koji se odnose na rad klubova za mlade koji svojim aktivnostima obuhvaćaju sve skupine mladih te je dodijeljena financijska potpora za projekte udruga osnovanih od strane Roma čiji su korisnici mladi Romi.

7. Poticanje programa nevladinih organizacija usmjerenih na afirmaciju žena i njihovo osvješćivanje o ljudskim pravima i ravnopravnosti spolova, na afirmaciju Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije romskih žena, organiziranjem: tribina, seminara, edukacija na temu ravnopravnosti spolova i ljudskih prava, skupina koje rade na potpori i sl.

Izvešće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pokazuje iznimnu senzibiliziranost za potrebe žrtava nasilja u obitelji te je uvođenjem programskih aktivnosti unaprjeđenja zaštite žrtava nasilja u obitelji još 2004. godine otvorilo mogućnosti financijske potpore projektima organizacija civilnog društva koje štite žrtve nasilja u obitelji; 2004. godine za 10 projekata; 2005. godine za 13 projekata; 2006. godine za 11 projekata; 2007. godine za 17 projekata i 2008. godine za 33 projekta. U navedenom razdoblju postavljenim programima uspostavljena je mreža savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji na području Zagrebačke, Istarske, Primorsko-goranske, Brodsko-posavske, Bjelovarsko-bilogorske, Splitsko-dalmatinske, Zadarske, Koprivničko-križevačke, Karlovačke, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske i Virovitičko-podravske županije. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je 25. studenoga 2008. godine potpisalo sporazum sa županijama, gradovima i organizacijama civilnog društva o sufinanciranju rada 5 savjetovališta i skloništa za žrtve nasilja u obitelji na području Istarske, Zagrebačke, Brodsko-posavske i Karlovačke županije (Ženska grupa Karlovac „Korak“; Udruga Ženska pomoć sada SOS telefon za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja; Udruga Sigurna kuća Istra; Autonomna ženska kuća Zagreb te Udruga Brod – grupa za ženska ljudska prava). Pored

navedenih skloništa, Vlada Republike Hrvatske je radi širenja mreže savjetovaništa i skloništa koje financijski podupire Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u Državnom proračunu za 2010. godinu, planirala sredstva za sufinanciranje i ostalih savjetovaništa i skloništa za žrtve nasilja u obitelji koje vode organizacije civilnog društva na području Vukovarsko-srijemske županije Splitsko-dalmatinske županije Primorsko-goranske županije, Sisačko-moslavačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije (Udruga B.a.B.e „Budi aktivna – Budi emancipiran“, Udruga MiRTa Split, Udruga za zaštitu obitelji Rijeka - U.Z.O.R., Centar za žene ADELA i Udruga za zaštitu žena i djece žrtava obiteljskog nasilja „IRIS“). Aktivnosti projekata i programa su, između ostalog, usmjerene podizanju svijesti žena te cjelokupne javnosti o ljudskim pravima, ravnopravnosti spolova te problematici nasilja nad ženama i djecom. Navedene programske aktivnosti namijenjene su svim ženama žrtvama nasilja u obitelji, te samim time romskim ženama, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti ne raspolaže podacima o ženama romske populacije, korisnicama navedenih programskih aktivnosti.

Izvješće Ureda za ljudska prava

U svrhu provedbe navedenih aktivnosti Ured za ljudska prava je u okviru natječaja za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2007. godinu kao prioritete natječaja odredio projekte osvješćivanje žena - pripadnica Romske nacionalne manjine o ljudskim pravima.

Sukladno Odluci o raspodjeli sredstava za projekte organizacija civilnog društva iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava u 2007. godini, u okviru navedenog prioriteta, financirano je ukupno 3 projekata u ukupnoj vrijednosti od 84.000,00 kuna.

Financirani projekti su:

1.	UDRUGA ŽENA ROMKINJA „ROMSKO SRCE“	MALA ŠKOLA ZA OSNAŽIVANJE ROMKINJA	40.000,00
2.	UDRUGA ROMA MEĐIMURJA	OSVJEŠĆIVANJE ŽENA PRIPADNICA ROMSKE NACIONALNE MANJINE O LJUDSKIM PRAVIMA	24.000,00
3.	ARS PUBLICA	EDUKACIJA, OSNAŽIVANJE I POVEZIVANJE MLADIH ROMA I NE- ROMA	20.000,00

Također Ured je i u okviru natječaja za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2008. godinu kao prioritete natječaja odredio projekte osvješćivanje žena - pripadnica Romske nacionalne manjine o ljudskim pravima.

Sukladno Odluci o raspodjeli sredstava za projekte organizacija civilnog društva iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava u 2008. godini, u okviru navedenog prioriteta, financiran je 1 projekt u ukupnoj vrijednosti od 40.000,00 kuna.

Financirani projekt je:

1.	UDRUGA ŽENA ROMKINJA „ROMSKO SRCE“	I ROMKINJE TO MOGU	40.000,00
----	------------------------------------	--------------------	-----------

Nadalje Ured je u 2009. godini u okviru natječaja za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna kao prioritet natječaja odredio također projekte osvješćivanje žena - pripadnica Romske nacionalne manjine o ljudskim pravima.

Sukladno Odluci o raspodjeli sredstava za projekte organizacija civilnog društva iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava u 2009. godini, u okviru navedenog prioriteta, financirano je ukupno 2 projekta u ukupnoj vrijednosti od 90.000,00 kuna.

Financirani projekti su:

1.	UDRUGA ROMA ZA BOLJITAK I PROTIV SIROMAŠTVA – SLAVONSKI BROD	EDUKACIJA PRIPADNICA ROMSKE NACIONALNE MANJINE O LJUDSKIM PRAVIMA	45.000,00
2.	UDRUGA ŽENA ROMKINJA „ROMSKO SRCE“ - JAGODNJAK	OSVJEŠĆIVANJEM ZA BOLJE	45.000,00

Također Ured je sudjelovao u organizaciji okruglog stola na temu „Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina“, a koji se održao dana 17. studenoga 2009. godine u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa u Zagrebu.

Na navedenom okruglom stolu posebno je istaknuto da u ostvarenju budućih ciljeva i daljnjeg napretka je školovanje romske djece i njihovo predškolsko zbrinjavanje u dječjim vrtićima.

Nadalje 18. studenoga 2009. godine, Centar za ljudska prava i Ured za ljudska prava, održali su javnu raspravu o napretku u provedbi Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. Jedan od važnijih zaključaka je da područja u kojima je potrebno uložiti dodatani napor u ostvarivanju ciljeva i mjera Nacionalnog programa su: Nacionalne manjine, Mladi, Osobe s invaliditetom, Pravo na pošteno suđenje, te posebno područje Promicanje obrazovanja za ljudska prava u RH.

Ured za ljudska prava je izradio, a Vlada Republike Hrvatske je u studenom 2007. godine usvojila Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine. Prioritetno područje navedenog Nacionalnog programa su – *Nacionalne manjine*. Kako Ured koordinira provedbu ciljeva i mjera definiranih Nacionalnim programom u nastavku se daje pregled:

U 2008. godini provele su se dvije mjere, Mjera 26.1.: Nastaviti osposobljavanje Roma, posebice žena i mladih za sudjelovanje u procesima odlučivanja i ostvarivanja prava kroz uključivanje u društveni život i Mjera 27.1.: Provesti istraživanje o zapošljavanju pripadnika romske nacionalne manjine

Vezano uz prvu mjeru Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa istu provodi sukladno Nacionalnom programu za Rome te Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. na način da sufinancira program predškolskog odgoja i program predškole, zapošljava

suradnike-pomagače koji vladaju romskim jezikom za djecu prvih razreda koja ne vladaju hrvatskim, regulira drugačiji način upisa za pripadnike romske manjine u srednju školu, stipendira srednjoškolske učenike, stipendira studente, osigurava smještaj u domovima i prijevoz za srednjoškolce i za studente. U svrhu što boljeg integriranja sadržaja vezanih uz nacionalne manjine, te osiguravanja prava na nastavu na jeziku i pismu, osnovana je i posebna Uprava za nacionalne manjine pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa.

Sukladno drugoj mjeri Hrvatski zavod za zapošljavanje temeljem podataka iz vlastitih evidencija izradio je godišnje istraživanje koje je obuhvatilo strukturu nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, strukturu njihova zapošljavanja, podatke o zaposlenima i uključenima u obrazovanje po mjerama iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine te aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kojima sudjeluju i pripadnici/e romske nacionalne manjine, a koje služe povećanju broja zaposlenih.

Hrvatski zavod za zapošljavanje i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u prošloj su godini također sufinancirali zapošljavanje i osposobljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine.

Osim putem natječaja u 2008. godini nekoliko je udruga financirano izvannatječajno. Riječ je o sljedećim udrugama i projektima: Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije s projektom „Podržavanje prava Roma“ (25.000,00 kuna), Udruga Roma Međimurske županije s projektom „Promicanje ljudskih prava i nacionalnih manjina kroz okupljanja i održavanje okruglih stolova“ (17.000,00 kuna), te Malonogometni klub As Roma s projektom „Drugo europsko prvenstvo Roma i ostalih nacionalnih manjina (3.000,00 kuna).

Također, osim putem natječaja u 2009. godini Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske sufinancirao je izvan natječaja projekt Udruge žena Romkinja Hrvatske „Bolja budućnost“ u iznosu od 23.000,00 kn.

Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava 2008. - 2011. godine definirao je niz mjera koje su direktno usmjerene na zaštitu i promicanje prava romske nacionalne manjine. U tom smislu, u 2009. godini nastavljeno je osposobljavanje Roma, posebice žena i mladih za sudjelovanje u procesima odlučivanja i ostvarivanja prava kroz uključivanje u društveni život. Hrvatski zavod za zapošljavanje redovito provodi mjere za veće zapošljavanje Roma, sukladno Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015., kao i analizu o zapošljavanju pripadnika romske nacionalne manjine na godišnjoj osnovi. Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom je u postupku ostvarivanja predradnji u cilju osposobljavanja prostora u državnom vlasništvu za izvanškolske, kulturne i druge oblike socijalne uključenosti.

XI. PROSTORNO UREĐENJE

CILJEVI:

- ***Istražiti prostorni razmještaj lokacija naseljenih Romima***
- ***Urbanističko uređenje lokacija naseljenih Romima***
- ***Izrada županijskih programa za unapređenje stanja lokacija naseljenih Romima***

XI. PROSTORNO UREĐENJE

MJERE:

1. Istraživanje prostornog razmještaja i karakterizacija lokacija naseljenih Romima na području Republike Hrvatske

Izvješće Grada Zagreba

U dosadašnjoj urbanističkoj praksi grada Zagreba nije evidentiran pokušaj da se posebno razluče područja gdje žive pojedine etničke skupine.

Karta etničke zastupljenosti zajedno sa socijalnim zoningom te prikazom pravaca gospodarskog razvoja, kartom tržišne vrijednosti gradskog zemljišta, kartom stanja i pravaca razvoja komunalne infrastrukture, kartama sanacije ugroženih područja kao i zaštite osobitih prirodnih i urbanističkih vrijednosti, predstavljala bi jedan od ulaznih podataka za razumijevanje i usmjeravanje razvoja grada.

U biti, sastavila bi se dinamička prostorna matrica grada koja je osnova gradskom marketingu, svakoj gospodarskoj strategiji – razvojnim planovima, a time i podloga za izradu socijalno osjetljivih i provedljivijih prostornih planova.

Bez točnijih evidencija maksimalno smo koristili podatke Popisa stanovništva iz 2001. godine kako bismo dobili sliku rasprostranjenosti romske populacije. Cijeneći da je broj Roma promjenjiv izjašnjavanjem kao Rom dobili smo 2001. godine reprezentativni uzorak ove populacije na temelju kojeg se moglo zaključiti gdje su područja gdje Romi žive u otežanim uvjetima života kao i koje mjere treba poduzeti da bi se to stanje poboljšalo.

2. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i okolišu na lokacijama naseljenim Romima

Izvješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: provedba mjere je pri završetku.

Provedbom predmetne mjere koordinira MZOPUG, a provode županijski zavodi za prostorno uređenje (županijski zavodi) županija koje na svom teritoriju imaju lokacije naseljene Romima koje zahtijevaju prostorno rješavanje, uređenje i opremanje i Zavod Grada Zagreba, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, županijskim vijećima, predstavnicima romskih vijeća i udruga.

Provedbi mjere pristupilo je 14 županija koje je bilo potrebno razmatrati u okviru provedbe Nacionalnog programa, i to: Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska i Međimurska županija, te Grad Zagreb.

Nakon provedbe mjere u razdoblju od 2007. do 2009. godine stanje je slijedeće:

- broj izrađenih i usvojenih županijskih programa: 13

- broj županijskih programa u izradi: 1

Izrađeni i usvojeni županijski programi odnose se na slijedeće županije:

1. Zagrebačka županija
2. Sisačko-moslavačka županija
3. Karlovačka županija
4. Varaždinska županija
5. Koprivničko-križevačka županija
6. Bjelovarsko-bilogorska županija
7. Ličko-senjska županija
8. Virovitičko-podravska županija
9. Brodsko-posavska županija
10. Osječko-baranjska županija
11. Istarska županija
12. Međimurska županija i
13. Grad Zagreb

Od toga je u razdoblju od 2007.-2009. godine izrađen i donesen 1 županijski program, a odnosi na Županijski program Ličko senjske županije.

U izradi je još jedan Županijski program, i to:

14. Primorsko-goranske županije.

U izvješću JU Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije (JU ZPU PGŽ) dostavljenog Uredu Županije Primorsko-goranske 28. travnja 2010. godine i proslijeđenog MZOPUG, navodi se da je, sukladno zaključku Županijskog poglavarstva PGŽ od 24. studenog 2005. godine i prema programu izrade koji je verificiralo isto Poglavarstvo, ZPU PGŽ odmah započeo izradu Županijskog programa. ZPU PGŽ je od tada ostvario suradnju sa svim JLS koje imaju lokacije naseljene Romima na svom području, Centrima za socijalnu skrb, Zavodom za javno zdravstvo Županije, te udrugama Roma koje djeluju na području Županije, ali nije dobio odgovore na sve upite. Tako ZPU PGŽ nije zaprimio službeno očitovanje Grada Rijeke, udruga Roma s područja Grada Rijeke, općine Omišalj, kao ni predstavnika Vijeća romske nacionalne manjine u PGŽ, a Grad Novi Vinodolski nije uspio dogovoriti s Romima moguće rješenje. Zbog toga je ZPU PGŽ dovršio 1. fazu Programa u kojoj je obrađeno 20 lokacija u 8 JLS za koje su imali sve podatke, te predložio da se za spomenute JLS nastavi s naporima na suradnji i dobivanju podataka.

Kako je u međuvremenu došlo do određenih promjena u prostornim planovima nekih JLS, prije izrade II faze zadatka, ZPU PGŽ pristupio je dopunjavanju i/ili izmjenjivanju izrađenih materijala. Stoga je ZPU PGŽ ponovno kontaktirao sve JLS kako bi oni sami predložili konkretne mjere za unapređenje stanja u prostoru na pojedinim lokacijama, te kako bi se naznačili nositelji njihove provedbe i sredstva. Unatoč aktivnoj komunikaciji, Grad Rijeka i općina Omišalj ponovno nisu ZPU-u PGŽ službeno odgovorili na upite, a Grad Novi Vinodolski niti nakon nekoliko pokušaja nije uspio s Romima dogovoriti moguće rješenje. Prema ocijeni JU ZPU PGŽ problematika Grada Rijeke toliko je kompleksna da bi ta JLS trebala izraditi vlastiti Program.

Iz razloga što spomenute JLS nisu ponudile svoj stav, ZPU PGŽ nije bio u mogućnosti završiti Program u cijelosti, niti ispoštovati rokove dovršetka zadatka. Stoga JU ZPU PGŽ smatra da bi Program trebalo izraditi za one JLS za koje je to moguće, a za ostale da se isti, nakon dobivanja traženih podataka, nadopuni.

Sukladno navedenom treba spomenuti da su u 2009. godini predstavnici Grada Delnice iskazali spremnost i iznijeli prijedlog za dovršenje elaborata za područje svoje JLS. Temeljem zaključka sa sastanka Ureda župana PGŽ s JU ZPU PGŽ održanog u prosincu 2009. godine, JU ZPU PGŽ je (iako više nije u njegovoj nadležnosti⁹) izradio prijedlog dovršenja elaborata za Grad Delnice i uputio ga na očitovanje predstavnicima Grada Delnice.

Izvješće Grada Zagreba

Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba od 25. studenog 2005. provodi Gradski program aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima.

3. Poticanje rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na državnom zemljištu

Izvješće Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom

Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom imao je u razdoblju od 2007. do 2009. godine u obradi 4 zaprimljena zahtjeva vezana uz potrebe nekretnina za Rome putem jedinica lokalne samouprave ili Ureda za nacionalne manjine (za prijenos vlasništva, darovanje, i sl.) od kojih je jedan zahtjev u cijelosti riješen, dok su tri još u postupku rješavanja.

RIJEŠENI PREDMETI

- u cijelosti

- prijenos vlasništva na zemljištu gradu Mursko Središće za romsko naselje Sitnice

PREDMETI U RJEŠAVANJU

- djelomično riješen

- zahtjev za darovanje zemljišta Općini Domašinec u k.o. Turčiće – u rješavanju – tijekom 2006. (do sada je dana suglasnost na parcelacijski elaborat koji je još u fazi provedbe, a po izvršenom upisu novog stanja u katastar i zemljišne knjige, pristupit će se postupku odlučivanja glede darovanja)

- u obradi

- zamolba za darovanje zemljišta Općine Nedelišće i to nekretnina upisanih u z.k.ul. br. 837 k.o. Trnovec – u 7/2008 godine
- zamolba Općine Mala Subotica za darovanje nekretnina u k.o. Družimurec, Turčišće i Gardinovac – u 11/2008. godine - u tijeku prikupljanje relevantne dokumentacije potrebne za odlučivanje

Izvješće Grada Zagreba

Izmijenjen je Generalni urbanistički plan Grada Zagreba za zemljište uz Sisačku cestu, oznake k.č. 2886/1, 2881/5, 2887 i 2885 sve k.o. Klara, te je na tom zemljištu sada predviđena mješovita namjena na kojem će se, nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa moći formirati građevinske parcele za izgradnju obiteljskih objekata za smještaj višečlanih obitelji.

---

⁹ Prema podacima koje je JU ZPU PGŽ dostavio MZOPUG, a koji se navode i u izvješću od 28. travnja 2010. godine, sve aktivnosti vezane za Nacionalni program za Rome i Akcijski plan za Rome još krajem 2008. godine preuzeo je Ured županije PGŽ u čijem djelokrugu poslova su i aktivnosti oko nacionalnih manjina. Stoga JU ZPU PGŽ smatra da su daljnja izvješća o tijeku aktivnosti na donošenju Županijskog programa za Rome u nadležnosti Ureda Primorsko-goranske županije.

4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

Izvešće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: u dijelu iz nadležnosti (prostorno planski poslovi) mjera se provodi trajno.

Provedba je, sukladno nadležnostima, podijeljena na više aktivnosti od kojih su u djelokrugu MZOPUG prostorno-planski poslovi odnosno osiguranje sredstava za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima (prostorni planovi uređenja općina i gradova u dijelovima koji se odnose na te lokacije i detaljni planovi uređenja tih lokacija).

U okviru navedenog, a temeljem dostavljenih zahtjeva jedinica lokalne samouprave kao nadležne razine za izradu prostornih planova za lokacije naseljene Romima, MZOPUG je u razdoblju 2007.-2009. godine u cijelosti osiguralo sredstva za izradu prostornih planova slijedećim jedinicama lokalne samouprave:

- Općini Sveti Đurđ u Varaždinskoj županiji za Izmjenu i dopunu Prostornog plana uređenja općine Sveti Đurđ, dijela koji se odnosi na lokacije naseljene Romima u naseljima Sveti Đurđ i Karlovec Ludbreški (2007.). Općina Sveti Đurđ izradila je i donijela navedeni prostorni plan u predviđenom roku.
- Općini Podturen u Međimurskoj županiji za izradu Geodetske izmjere (parcelacije prema DPU) za romsko naselje Lončarevo (2007.), sukladno preostalim raspoloživim sredstvima u 2007. godini.
- Općini Nedelišće za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Parag u općini Nedelišće (2008.). Općina je izradila i donijela navedeni prostorni plan u predviđenom roku.
- Međimurskoj županiji za izradu izmjene dokumentacije za izgradnju infrastrukture u romskom naselju Parag u općini Nedelišće (2008.), i to za: geodetsku izmjeru zgrada i izradu geodetske situacije za cijelo romsko naselje, izradu projektne dokumentacije izmjene i dopune izgradnje mreže prometnica romskog naselja, te geodetske radove izrade parcelacijskih elaborata, sukladno preostalim raspoloživim sredstvima u 2008. godini.
- Gradu Slavonskom Brodu u Brodsko-posavskoj županiji za Detaljni plan uređenja „Novo naselje u MO Josip Rimac“ u Slavonskom Brodu (2009.). Grad je izradio i donio navedeni prostorni plan u predviđenom roku.

Izvešće Grada Zagreba

Gradsko je poglavarstvo, sukladno aktivnostima koje se predlažu u Gradskom programu aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima, osnovalo svoje radno tijelo za provođenje programskih aktivnosti. To je Stručno povjerenstvo za provedbu Gradskog programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/06). Zbog raznolikosti problematike i podataka koje treba prikupiti, te kvalitetnog rada Stručno povjerenstvo je sastavljeno od osoba koje rade u gradskim uredima, zavodima i službama. U sastav Stručnog povjerenstva uključene su i dvije osobe iz romske manjinske zajednice. Na taj način željelo se je pridonijeti transparentnosti rada Povjerenstva. Prigodom imenovanja vodilo se je računa

da osobe iz romske manjinske zajednice budu iz redova osoba izabranih na izborima za Vijeće romske nacionalne manjine i iz redova romskih udruga.

Rad Povjerenstva je bio usmjeren na lokacije naseljene Romima koje su u navedenom gradskom programu istaknute kao najugroženije. To su sljedeće lokacije:

- III. Struge iza broja 40,
- Kozari putevi,
- Sisačka – Burićeva,
- Plinarsko naselje,
- Folnegovićevo naselje,
- Savica Šanci istočno od Toplane,
- Petruševac,
- Vučak,
- Vukomerečka 93 i
- Savica Šanci – centar male privrede.

Rad Stručnog povjerenstva odvijao se je u tri faze i to: prikupljanje podataka o deset najugroženijih lokacija i o stanovnicima naseljenima na njima, analiza prikupljenih podataka i definiranje daljnjih aktivnosti.

To su bili podaci o:

- imovinsko-pravnom statusu zemljišta i objekata, odnosno vlasništvo nekretnina u kojima su nastanjeni Romi;
- namjeni lokacija prema dokumentima prostornog uređenja;
- osobama naseljenima na lokacijama (ime i prezime, datum rođenja, adresa – godina prijave na adresi u naselju, broj obitelji i članova, prava iz sustava socijalne skrbi, stanje zaposlenosti, školovanje djece) i
- komunalnoj opremljenosti lokacija.

Prikupljanje većine podataka iziskivalo je izlazak na teren i neposredan kontakt sa stanovnicima. Zbog toga je, preko romskih udruga, realizirana suradnja s predstavnicima stanovnika na pojedinoj lokaciji. Izlazak na teren koordiniralo je Vijeće romske nacionalne manjine.

Pojedini gradski uredi su prema uputi Stručnog povjerenstva, svaki u okviru svojega djelokruga, proveli aktivnosti na prikupljanju potrebnih podataka i to:

- Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada utvrdio je imovinsko-pravni status zemljišta i objekata za svih 10 lokacija;
- Gradski zavod za prostorno uređenje analizirao je svih 10 lokacija sa stajališta prostornog uređenja, te dostavio katastarske podloge i orto-foto snimke svih 10 lokacija;
- Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje Grada Zagreba prikupio je podatke o članovima romskih obitelji na predmetnim lokacijama. Podaci se odnose na ime i prezime, broj obitelji i njihovih članova, prava iz sustava socijalne skrbi, stanje zaposlenosti, školovanje djece i drugo). Prikupljanje podataka je provedeno na terenu, odnosno u neposrednom kontaktu sa svakim stanovnikom pojedine lokacije. U prikupljanju podataka su, osim djelatnika gradskog ureda, sudjelovali i djelatnici nadležnog centra za socijalni rad i članovi Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba.
- Gradski ured za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet prikupio je podatke o komunalnoj opremljenosti svih 10 lokacija.

Radi preglednosti i lakšeg snalaženja svi su prikupljeni podaci sistematizirani na način da je za svaku pojedinu lokaciju izrađen materijal koji sadrži prikupljene informacije o imovinsko-pravnom statusu zemljišta i objekata, odnosno vlasništvo nekretnina u kojima su nastanjeni Romi, namjeni lokacija prema dokumentima prostornog uređenja, osobama naseljenima na lokacijama. i o komunalnoj opremljenosti lokacija. Podaci o osobama naseljenima na lokacije sadrže njihova imena i prezimena, datume rođenja, adrese – godine prijave na adresi u naselju, broj obitelji i njihovih članova, pomoći iz sustava socijalne skrbi koje primaju i stanje zaposlenosti.

Analizom prikupljenih podataka utvrđeno je sljedeće:

- o imovinsko-pravnom statusu zemljišta i objekata u kojima su nastanjeni Romi
  - zemljišta i objekti u kojima su nastanjeni Romi, izuzev Plinarskog naselja, nisu u vlasništvu Grada Zagreba, već su u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih osoba ili se za ta zemljišta vodi postupak povrata bivšim vlasnicima.
- o namjeni lokacija prema Generalnom urbanističkom planu Grada Zagreba
  - lokacije se nalaze u zonama mješovite namjene i to pretežno poslovne, gospodarske, športsko rekreacijske, javnih zelenih površina, voda i vodnih dobra te na koridorima za infrastrukturni sustav i to:
    1. III.Struge iza broja 40 – u zoni mješovite namjene pretežno poslovne;
    2. Kozari putevi – većim dijelom u zoni gospodarske namjene, a manjim dijelom u zoni mješovite namjene, obveza donošenja detaljnog plana;
    3. Sisačka – Burićeva – u zoni mješovite namjene pretežno poslovne i zoni športsko rekreacijske namjene/ šport bez gradnje;
    4. Plinarsko naselje – u zoni mješovite namjene;
    5. Folnegovićevo naselje – preko najvećeg dijela lokacije predviđena je izgradnja prometnice smjera istok-zapad, a manji dio lokacije je u zoni mješovite namjene pretežno poslovne;
    6. Savica Šanci istočno od Toplane – u zoni javnih zelenih površina – javni park, zoni voda i vodnih dobra i u zoni predviđenoj za infrastrukturne sustave;
    7. Petruševac – u zoni javne zelene površine – gradski park šume i malim dijelom u zoni mješovite namjene;
    8. Vučak – u zoni mješovite namjene pretežno poslovne i u zoni gospodarske namjene;
    9. Vukomerečka 93 – u zoni gospodarske namjene proizvodne;
    10. Savica Šanci – centar male privrede – u zoni gospodarske namjene poslovne.
- o legalnosti objekata u kojima su se nastanili Romi
  - objekti u kojima žive Romi izgrađeni su bespravno.
- o broju i sastavu romskog stanovništva na promatranim lokacijama
  - na promatranim lokacijama živi ukupno 804 osoba u 140 obitelji;
  - 587 osoba ima prijavljeno prebivalište u Gradu Zagrebu;
  - 217 osoba nema reguliran boravak u Gradu Zagrebu odnosno u Republici Hrvatskoj;
  - preko 60% su malodobna djeca;
  - radi se o nezaposlenim osobama, odnosno od punoljetnih osoba samo su dvije zaposlene;
  - osobe koje imaju prijavljeno prebivalište ili boravište u Gradu Zagrebu korisnici su pomoći iz sustava socijalne skrbi i pomoći koje dobivaju sukladno Odluci o vrstama pomoći socijalne skrbi Grada Zagreba
- o mogućnostima ulaganja Grada Zagreba u poboljšanje komunalne infrastrukture i komunalne opremljenosti

možnosti poboljšanja komunalne infrastrukture i komunalne opremljenosti lokacija su ograničene zbog imovinsko- pravnog statusa zemljišta, odnosno zbog okolnosti da lokacije, izuzev Plinarskog naselja, nisu u vlasništvu Grada Zagreba. Zbog toga se odvozom otpada, naročito glomaznog, poboljšanjem sanitarnih uvjeta (pitka voda i WC-i), deratizacijom i cijepljenjem pasa i mačaka nastoji poboljšati stanje okoliša ovih lokacija. Lokacija Plinarskog naselja je prema dokumentima prostornog uređenja predviđena za drugu namjenu.

Sukladno navedenom u poboljšanje stanje okoliša ovih lokacija u izvještajnom razdoblju Grad zagreb uložio je kako slijedi:

- 2007.

Sanacija pristupnih puteva na lokacijama:

Plinarsko naselje - 40 m³ kamena u vrijednosti od 7.800,00 kn.

Struge iza br. 40 - 126 m³ kamena u vrijednosti od 24.570,00 kuna.

Ukupno trošak sanacije: 32.370,00 kn

Vodoopskrba i odvodnja

Naselju Savica – Šanci isporučuje se 7- 8 cisterni pitke vode mjesečno. Isporučeno 73 cisterne sa 437 m³ pitke vode.

Ukupno trošak isporuke pitke vode:16.735,80 kn

Intervencije na sanaciji sustava odvodnje u romskim naseljima :

Plinarsko naselje i Svetice – 30 radnih sati za čišćenje interne kanalizacije

Ukupno trošak 20.012,00 kn

Ukupno vodoopskrba i odvodnja 36.747,80 kn

Odvoz smeća i drugog otpada po lokacijama:

III.Struge-150 m³

Plinarsko naselje - 270 m³

Livadarski put - 294 m³

Čire Truhelke - 642 m³

Sa svih lokacija redovno se odvozi otpad iz kontejnera cca 1.1 m³

Ukupno trošak: 180.000,00 kn

- 2008.

Sanacija pristupnih puteva na lokacijama.

Tijekom 2008. godine uređen je makadamski kolnik i ugrađen sortni kameni materijal na pristupne putove u :

- Plinarsko Naselje – uređenje makadamskog kolnika 273 m³, u ukupnoj vrijednosti s PDV u iznosu od 91.172,16 kuna

- Struge iza broja 40 – dobava i ugradnja sortnog kamenog materijala s planiranjem i valjanjem 198 m³, u ukupnoj vrijednosti s PDV u iznosu od 47.104,20 kuna

Ukupno trošak sanacije: 138.816,20

Vodoopskrba i odvodnja

Naselju Savica – Šanci isporučeno je 101 cisterne sa 562 m³ pitke vode.

Ukupno trošak isporuke pitke vode:19.992,02 kn

Intervencije na sanaciji sustava odvodnje u romskim naseljima :
Plinarsko naselje 1 sat male WOME
Ukupno trošak 722,00 kn
Ukupno vodoopskrba i odvodnja 20.714,02 kuna

Odvoz smeća i drugog otpada po lokacijama:

III.Struge-150 m³

Plinarsko naselje - 270 m³

Livadarski put - 294 m³

Čire Truhelke - 642 m³

Sa svih lokacija redovno se odvozi otpad iz kontejnera cca 1.1 m³

Ukupno je odvezeno i deponirano 40 m³.

Na lokacijama III Struge i Savica Šanci postavljeni su sanduci od 5,5 m³

U toku 2008. godine ukupno je odvezeno 189 sanduka.

Na lokaciji Plinarsko naselje postavljena su 4 kontejnera od 1.100 l koji se prazne svaki drugi dan (3 X tjedno) u sklopu redovnog odvoza otpada.

Ukupno trošak: 302.724,97 kn

- 2009.

Sanacija pristupnih puteva na lokacijama:

Tijekom 2009. godine strojno su profilirani kolnici i ugrađen sortni kameni materijal na pristupne putove u:

Plinarskom naselju – strojno profiliranje kolnika 2144,00 m² i ugradnja sortnog kamenog materijala 370,00 m³ u ukupnoj vrijednosti s PDV u iznosu od 152.299,09 kuna.

Struge iza broja 40 i odvojke Miščevačke prema toplani- strojno profiliranje kolnika 11.000 m²., u ukupnoj vrijednosti s PDV u iznosu od 130.503,00 kuna.

Vodoopskrba i odvodnja:

Na lokaciju Savica-Šanci u 2009. godini dopremljeno je 99 cisterni, odnosno 563 m³ pitke vode u ukupnoj vrijednosti s PDV u iznosu od 20.041,74 kune

Tijekom 2009. u više navrata su izvršeni radovi na sanaciji interne i vanjske kanalizacije u Plinarskom naselju u vrijednosti 26.375,00 kuna.

Na lokaciji III. Struge iza broja 40 postavljeno je 8 ekoloških toaletnih kabina.

Usluga najma i servisiranje klasičnih ekoloških toaletnih kabina uključuje čišćenje i dezinfekciju, opskrbu toaletnim sredstvima te odvoz otpadnih voda – fekalija.

Trošak navedene usluge za 2009. godinu iznosi 76.404,20 kuna.

Ukupno vodoopskrba i odvodnja 122.820,94 kune.

Odvoz smeća i drugog otpada po lokacijama:

Smeće i drugi otpad redovito se odvozi sa svih lokacija naseljenih Romima.

Na lokaciji Plinarsko naselje postavljen je 1, u Oporovečkoj ulici 2, u Blaguškoj 1 i u Paruževini 2 sanduka od 10 m³ te je deponiran i odvezen ukupno 521 sanduk.

Na lokacijama III Struge, Savica Šanci i Vrtni put postavljeni su sanduci zapremnine 5,5 m³ i u 2009. odvezeno je 173 sanduka.

Ukupni trošak odvoza smeća i drugog otpada sa lokacija na kojima su naseljeni Romi u 2009. godini je 970.005,19 kuna.

U razdoblju od 2007. do 2009. godine putem malih komunalnih akcija Gradske četvrti Peščenica – Žitnjak izvedeni sljedeći radovi na poboljšanju komunalnog standarda građana na područjima na kojima, uz ostale građane, prebiva i veći broj Roma:

Godina	Lokacija	Vrsta radova	Vrijednost (kn)
2007.	Ivanićgradska ulica	izgradnja parka i dječjeg igrališta	1.036.000,00
	Av. Marina Držića 89	izgradnja odvodnje (80 m)	144.000,00
	Plominska	rekonstrukcija prometnice (170 m)	299.000,00
	<i>svega</i>		1.479.000,00
2008.	Petruševac IV. odvojak, od kbr. 38	izgradnja interne precrpne stanice	50.000,00
2009.	Brgodski put	izgradnja prometnice (155 m)	438.500,00
	Livadarski odvojeci IV. -VI.	izgradnja prometnica i parkirališta (373 m + 300 m ²)	1.148.000,00
	I. Ferenščica	izgradnja parkirališta (515 m ²)	224.000,00
	III. Kozari put	rekonstrukcija odvodnje i kolnika (120 m)	148.000,00
	III. Kozari put 2. odvojak	vodoopskrbni priključak	16.000,00
	Budaševska	izgradnja javne rasvjete i uređivanje dječjeg igrališta	124.000,00
	<i>svega</i>		2.098.500,00
Sveukupno 2007. – 2009.			3.627.500,00

5. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima

Izješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: u dijelu iz nadležnosti (praćenje stanja izrade i donošenja prostornih planova na nacionalnoj razini) mjera se provodi trajno.

U svrhu uspostave baze podataka o stanju prostorno planske dokumentacije jedinica lokalne samouprave koje su nadležne za izradu i donošenje prostornih planova za lokacije naseljene Romima i detaljnih planova uređenja tih lokacija, Odluke ministricе zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o osiguranju sredstava JLS za izradu navedenih prostornih planova, donose se dogovorno na svim razinama i dostavljaju kontinuirano zavodima za prostorno uređenje županija, kao koordinatorima provedbe Županijskih programa i nositeljima uspostave baze podataka na regionalnoj razini.

SREDSTVA

U skladu s obvezama, na poziciji MZOPUG Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2007., 2008. i 2009. godinu osigurana su sredstva za provedbu mjera poglavlja XIII Nacionalnog programa za koje je zaduženo Ministarstvo, a koja su utrošena kako slijedi dalje u tekstu.

UKUPNO SREDSTVA 2007.-2009. GODINA

Osigurana:	1.426.152,00 kuna
Utrošena:	596.152,00 kuna
2007. godina	

Osigurana (A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima):	980.000,00 kuna
Utrošena:	150.000,00 kuna

2008. godina

Osigurana:	319.152,00 kuna
(A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima 180.000,00 kuna i A576150 Djelovanje na unapređenju prostornog uređenja 139.152,00 kuna)	
Utrošena:	319.152,00 kuna

2009. godina

Osigurana (A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima):	127.000,00 kuna
Utrošena:	127.000,00 kuna

Sredstva su po mjerama i godinama utrošena kako slijedi:

MJERE

1. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima
Utrošeno 2007.-2009.: - kuna

2. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

2.1. Prostorno-planski poslovi

Utrošeno u 2007.:	150.000,00 kuna
Utrošeno u 2008.:	319.152,00 kuna
Utrošeno u 2009.:	127.000,00 kuna
Ukupno utrošeno:	596.152,00 kuna

3. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima

Utrošeno 2007.-2009.: - kuna

OBRAZLOŽENJE:

Sukladno uvodno spomenutom Prijedlogu MZOPUG za izmjenu i dopunu mjera poglavlja XIII Nacionalnog programa za Rome od 26. veljače 2009. godine, mjera 2. koja glasi: „Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima“ postala je mjera 1. istog, dok je mjera 4. koja glasi: „Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima“, postala mjera 2., s pod-mjerom 2.1. za provedbu aktivnosti iz djelokruga MZOPUG pod nazivom Prostorno-planski poslovi. Zbog lakšeg praćenja teksta, dalje se u svim godinama koje su predmet ovog izvješća, navode brojevi mjera sukladno Prijedlogu MZOPUG od 26. veljače 2009. godine.

MJERE

1. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

Sredstva su u cijelosti osigurana i utrošena u 2004. godini.

2. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

2.1. Prostorno-planski poslovi

2007. GODINA (tada mjera 4.):

Na poziciji MZOPUG Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2007. godinu, aktivnostima A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima, osigurana su sredstva za provedbu mjere 4. (od 2009. godine mjera 2., pod-mjera 2.1.) poglavlja XIII Nacionalnog programa u dijelu iz nadležnosti Ministarstva, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima. Sukladno zahtjevima ona su dodijeljena slijedećim JLS:

- Općini Sveti Đurđ u Varaždinskoj županiji za Izmjenu i dopunu Prostornog plana uređenja općine Sveti Đurđ, dijela koji se odnosi na lokacije naseljene Romima u naseljima Sveti Đurđ i Karlovec Ludbreški 15.000,00 kuna
- Općini Podturen u Međimurskoj županiji za izradu Geodetske izmjere (parcelacije prema DPU) za romsko naselje Lončarevo (sukladno preostalim raspoloživim sredstvima u 2007. godini) 135.000,00 kuna

2008. GODINA (tada mjera 4.):

Na poziciji MZOPUG Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu, aktivnosti A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima i A576150 Djelovanje na unapređenju prostornog uređenja, osigurana su sredstva za provedbu mjere 4. (od 2009. godine mjera 2., pod-mjera 2.1.) poglavlja XIII Nacionalnog programa u dijelu iz nadležnosti Ministarstva, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima. Sukladno zahtjevima ona su dodijeljena slijedećim JLS:

- Općini Nedelišće za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Parag u općini Nedelišće 73.200,00 kuna
- Međimurskoj županiji za izradu izmjene dokumentacije za izgradnju infrastrukture u romskom naselju Parag u općini Nedelišće, i to za: geodetsku izmjeru zgrada i izradu geodetske situacije za cijelo romsko naselje, izradu projektne dokumentacije izmjene i dopune izgradnje mreže prometnica romskog naselja, te geodetske radove izrade parcelacijskih elaborata (sukladno preostalim raspoloživim sredstvima u 2008. godini) 245.952,00 kuna

2009. GODINA:

Na poziciji MZOPUG Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2009. godinu, aktivnostima A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima, osigurana su

sredstva za provedbu mjere 2. pod-mjere 2.1. poglavlja XIII (Prijedloga za izmjenu i dopunu mjera) Nacionalnog programa, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima. Sukladno dostavljenom jednom zahtjevu, dodijeljena su slijedećoj JLS:

- Gradu Slavonskom Brodu u Brodsko-posavskoj županiji
za Detaljni plan uređenja „Novo naselje u MO Josip Rimac“
u Slavonskom Brodu 127.000,00 kuna

5. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima

Izješće Grada Zagreba

Stanje lokacija naseljenih Romima iz Gradskog programa aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima kontinuirano se prati.

XII. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

CILJEVI:

- *Vrjednovanje primjene mjera Programa*
- *Predlaganje izmjena i dopuna Programa*

XII. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

MJERE:

1. Vlada Republike Hrvatske osnovat će, na prijedlog Ureda za nacionalne manjine, Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavljat će Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Izvješće Ureda za nacionalne manjine (stručno-administrativne službe Povjerenstva)

Vlada Republike Hrvatske donijela je Rješenje o imenovanju predsjednice i članova Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, na temelju članka 30. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 101/98, 15/2000, 117/2001, 199/2003 i 30/2004) i točke III. stavka 1. Odluke o osnivanju Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (Narodne novine, br. , br. 187/2003, 20/2004, 57/2005 i 14/2008). Povjerenstvo čine predsjednica Povjerenstva, gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Vlade Republike Hrvatske i 27 članova: predstavnici nadležnih ministarstava, nadležnih ureda Vlade Republike Hrvatske, predstavnik Međimurske županije i Grada Zagreba, te devet predstavnika romske nacionalne manjine.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome održalo je od 2007. do kraja 2009. godine ukupno 12 sjednica.

Jedanaesta sjednica Povjerenstva održana je 18. svibnja 2007. godine u Slavonskom Brodu. Prije početka sjednice Povjerenstvo je obišlo romsko naselje M.O. "Josip Rimac". Na sjednici se raspravljalo o Nacrtu izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2004., 2005. i 2006. godinu i Nacrtu izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2005. i 2006. godinu.

Nakon rasprave donijeti su sljedeći zaključci:

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, s dva glasa suzdržana, usvaja Nacrt izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2004., 2005. i 2006. godinu.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja Nacrt izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2005. i 2006. godinu.

Potom su predstavnici Brodsko-posavske županije izvijestili o stanju lokacija naseljenih Romima u Brodsko-posavskoj županiji.

Zaključeno je:

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome ovlašćuje gđu. Jadranku Kosor, dipl. iur., predsjednicu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome da uputi dopis gradonačelniku Slavenskog Broda sa zahtjevom za očitovanjem o stanju u romskom naselju M. O. "Josip Rimac" u Slavonskom Brodu i svim drugim lokacijama naseljenim Romima u Slavonskom Brodu.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno donosi zaključak da se na području Brodsko-posavske županije požuri s rješavanjem pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja, uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja, tamo gdje je to moguće.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 375.000 kuna kako slijedi:

1. Općina Donja Dubrava, Međimurska županija - za rješavanje stambenih pitanja Roma	100.000 kuna
2. Međimurska županija - za pripremu provođenja projekata za uređenje romskih naselja	250.000 kuna
3. Grad Sisak - za organiziranje prijevoza romske djece u školu	25.000 kuna

Također je Povjerenstvo ovlastilo predsjednicu Povjerenstva da uputi požurnicu Hrvatskom fondu za privatizaciju za rješavanje zamolbe Vijeća romske nacionalne manjine Osječko-baranjske županije za darovanje nekretnine općini Darda.

Dvanaesta (telefonska) sjednica Povjerenstva održana je 12. srpnja 2007. godine u svezi s pružanjem jednokratne financijske pomoći obitelji gđe. Zinete Šarić iz Zagreba.

Postignuta je suglasnost da se obitelji gđe. Zinete Šarić, putem Centra za socijalnu skrb Zagreb doznači jednokratna financijska pomoć u iznosu od 40.000 kuna.

Trinaesta (telefonska) sjednica Povjerenstva održana je 2. listopada 2007. godine u svezi s prihvatanjem pokroviteljstva nad humanitarnim koncertom "Arsen Dedić za djecu Roma" 27. listopada 2007. godine u Zagrebu.

Donijet je sljedeći zaključak:

Većinom glasova "za" i s jednim glasom "protiv" prihvaća se dodjela financijskih sredstava u iznosu od 20.000 kuna za održavanje humanitarnog koncerta "Arsen Dedić za djecu Roma".

Četnaesta sjednica Povjerenstva održana je 27. listopada 2007. godine u Zagrebu.

Prije početka sjednice Povjerenstva, održalo se svečano potpisivanje ugovora o darovanju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske Općini Darda i Gradu Sisku.

Na sjednici se raspravljalo o sustavnom rješavanju stambenih teškoća Roma u Gradu Zagrebu i prijedlozima za financiranje projekata za unapređenje uvjeta življenja romske nacionalne manjine - IPA 2008.

Nakon rasprave Povjerenstvo je jednoglasno donijelo slijedeće zaključke:

1. Da se sukladno Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015., na području Grada Zagreba žurno pristupi rješavanju pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja, tamo gdje je to moguće.

2. Kako bi se stambene teškoće Roma brže i učinkovitije riješile predlaže se Gradu Zagrebu da razmotri mogućnost uzimanja povoljnog kredita od Razvojne banke Vijeća Europe.

3. Povjerenstvo je jednoglasno zaključilo da se ministara mora, turizma, prometa i razvitka obavijestiti o prijedlogu za realizaciju IPA 2008. za uređenje romskih naselja, te da Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka bude nositeljem tog projekata.

Članovi Povjerenstva jednoglasno su se suglasili s raspodjelom sredstava u ukupnom iznosu od 334.977,18 kuna, kako slijedi:

1. Općina Darda, Osječko-baranjska županija - za sufinanciranje glavnog projekta za komunalnu infrastrukturu romskog naselja u Dardi	50.000 kuna
2. Grad Sisak, Sisačko-moslavačka županija - za sufinanciranje prijevoza romske djece u predškolu	30.000 kuna
3. Udruga Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije - za popravak računala za malu školu informatike	6.977,18 kuna
4. Udruga žena Romkinja Bolja budućnost - za projekt o istraživanju položaja žena Romkinja u Hrvatskoj	20.000 kuna
5. Udruga Hrvatskih brojnih obitelji 8+ - za nadoknadu parničnih troškova sudskog spora gospodina Agima Gušania	8.000 kuna
6. Grad Slavonski Brod - za uređenje romskog naselja u Slavonskom Brodu	70.000 kuna
7. Grad Našice, Požeško - slavonska županija - za uređenje nogostupa u romskom naselju	50.000 kuna
8. Centar za socijalnu skrb Zagreb - za privremeno zbrinjavanje obitelji Emše Šainovskog	20.000 kuna
9. Centar za socijalnu skrb Zagreb - za privremeno zbrinjavanje obitelji Šabana Ramadana	20.000 kuna
10. Centar za socijalnu skrb Zagreb - za nužnu sanaciju objekata stanovnika naselja Struge	60.000 kuna
11. Međimurska županija - za plaćanje odvoza komunalnog otpada u naselju Parag, Općina Nedelišće	100.000 kuna

Članovi Povjerenstva također su se suglasili s prijedlogom o dodjeli novčane naknade u iznosu od 2.000 kuna članovima Povjerenstva, predstavnicima romske nacionalne manjine.

Prva konstituirajuća sjednica Povjerenstva (nakon imenovanja novih članova) održana je 29. travnja 2008. godine u Sisku. Prije početka sjednice Povjerenstvo je obišlo romsko naselje u Capraškim poljanama u Sisku.

Predsjednica Povjerenstva na početku je navela da je ovo ujedno novi početak i nastavak rada Povjerenstva u brojčano većem sastavu. Novi članovi Povjerenstva imenovani su na sjednici

Vlade Republike Hrvatske održanoj 27. ožujka 2008. godine. U rad Povjerenstva uključeni su i predstavnici tijela državne uprave koji do sada nisu bili zastupljeni u Povjerenstvu (Ministarstvo financija i Središnji državni ured za upravu), a povećana je i zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine sa 7 na 9. Predsjednica Povjerenstva izrazila je želju da Povjerenstvo uspješno nastavi rad i u narednom mandatu.

S obzirom na novi mandat Povjerenstva, predsjednica Povjerenstva, navela je da je potrebno utvrditi pravila njegova rada. Također je potrebno osnovati pet radnih skupina u kojima sudjeluju predstavnici nadležnih državnih i drugih tijela te predstavnici romske nacionalne manjine, i to:

I skupina:

Uključivanje Roma u kulturni i društveni život i provođenje međunarodnih dokumenata

II skupina:

Statusna prava i nediskriminacija

III skupina:

Obrazovanje, znanost i šport

IV skupina:

Socijalna i zdravstvena zaštita i zapošljavanje

V skupina:

Prostorno uređenje i stanovanje

Budući da je u odnosu na prethodno razdoblje došlo do promjena u ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, povećao se i broj članova Povjerenstva iz državnih tijela i iz redova romske nacionalne manjine, te je predloženo donošenje novog Poslovnika Povjerenstva.

Zaključak 1. Predstavnici romske nacionalne manjine pisanim će putem obavijestiti Povjerenstvo u kojoj radnoj skupini žele sudjelovati.

Zaključak 2. Jednoglasno se usvaja novi Poslovnik o radu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome.

Na sjednici se potom raspravljalo o dosadašnjim postignućima na području prostornog uređenja u romskim naseljima u Republici Hrvatskoj, te o uređenju romskog naselja u Capraškim poljanama.

Donijeti su sljedeći zaključci:

Zaključak: Pozivaju se županije koje još nisu dovršile županijske programe aktivnosti i mjere za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima da to što prije učine, kako bi se moglo pristupiti legalizaciji naselja tamo gdje je to moguće. Ujedno se pozivaju jedinice lokalne samouprave da, zajedno s vijećima romske nacionalne manjine, surađuju s nadležnim tijelima županija na izradi spomenutih programa.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome predlaže da Grad Sisak nastavi s radom na projektima uređenja romskog naselja Capraške poljane u

području ostvarivanju prostorno-planskih pretpostavki, kako bi se objekti mogli legalizirati, te opremiti i urediti lokacije.

U svezi sa zamolbama za financijsku pomoć zaključeno je da je prije razmatranja zahtjeva za dodjelom financijske pomoći romskim obiteljima potrebno zatražiti stručno mišljenje nadležnih centara za socijalnu skrb.

Na kraju sjednice Povjerenstvo je ovlastilo predsjednicu povjerenstva da uputi dopis Hrvatskoj elektroprivredi sa zamolbom da se odobri privremeni priključak stanovnicima romskog naselja Capraške poljane, kako bi se stvorili normalni uvjeti života u tom naselju.

Druga sjednica Povjerenstva održana je 29. srpnja 2008. godine u Zagrebu. Prije početka sjednice Povjerenstva, gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Povjerenstva uručila je prigodne poklone djeci romske nacionalne manjine iz različitih područja Republike Hrvatske koja imaju odličan uspjeh u školi. Pohvalila je njihovo iznimno zalaganje, unatoč teškim uvjetima života, te naglasila kako se iz godine u godinu povećava broj romskih učenika koji su obuhvaćeni obrazovanjem. Istaknula je da su uz obrazovanje romske djece, prioriteti legalizacija romskih naselja i bolja zdravstvena zaštita. Od 2005. godine do danas proračun za Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma povećan je 630 %.

Na sjednici se raspravljalo o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području obrazovanja, o projektu obrazovanja Roma - donacija Fonda za obrazovanje Roma (REF), te o projektu podrške Romima PHARE - obrazovna komponenta.

Članovi Povjerenstva informirani su o kampanji Vijeća Europe "Dosta!", te su razmatrali prijedloge u svezi s donacijama.

Donijeti su slijedeći zaključci:

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području obrazovanja, uz obvezu detaljnog razmatranja primjedbi izrečenih u raspravi.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome zadužuju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa da žurno poduzme mjere sukladno zahtjevima Fonda za obrazovanje Roma, kako bi se nastavilo s provođenjem projekta.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno prihvaća Izvješće o provođenju Projekta podrške Romima PHARE - obrazovna komponenta, uz obvezu razmatranja prijedloga koji su izrečeni u raspravi.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (s jednim glasom "protiv") odlučuje da Republika Hrvatska pristupi kampanji Vijeća Europe "Dosta!" i da izradi svoj nacionalni program.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (s jednim glasom "protiv" i s jednim glasom "suzdržan") odbija zamolbu gosp. Đorđa Mitrovića,

predsjednika Vijeća romske nacionalne manjine Grada Slavonskog Broda i člana Radne skupine Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., za jednokratnom financijskom pomoći u iznosu od 30.000 kuna za podmirenje dugova (na osnovu kredita) za troškove radova na proširenju kuće.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno odlučuje da se zamolba Taekwondo Kluba Kondor za jednokratnu financijsku pomoć članu Kluba Romanu Beganoviću povodom odlaska na 10. Ljetni kamp u Veli Lošinj u iznosu od 2.000 kuna, prosljedi na nadležno postupanje u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Članovi Povjerenstva usuglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 25.000 kuna kako slijedi:

1. Udruga Roma Međimurja 25.000 kuna
-za režijske troškove i troškove
sanacije krova na dječjem vrtiću
"Korak naprijed".

Treća sjednica Povjerenstva održana je 29. listopada 2008. godine u Čakovcu, Međimurska županija. Prije početka sjednice, članovi Povjerenstva obišli su romsko naselje Pribislavec, a gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Povjerenstva uručila je prigodne poklone djeci romske nacionalne manjine Samanti i Željku Radeliću, te Benjaminu Ignacu, koji imaju odličan uspjeh u školi. Također je uručila perlicu za rublje obitelji Radelić, računalo i prigodne poklone obitelji Branka Oršoša i knjige ravnateljici Osnovne škole "Dr. Ivana Novaka", Macinec, Općina Nedelišće, u kojoj ima najviše odličnih učenika romske nacionalne manjine.

Na sjednici se raspravljalo o Izvješću o provođenju Projekta podrške Romima PHARE 2005. - građevinska komponenta, o Izvješću o pripremama za provođenje Projekta podrške Romima PHARE 2006. i o informacijama o programu IPA 2008, o pripremama Izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2007. godinu i prijedlogu Akcijskog plana za drugu polovicu 2008. i 2009. godine, te o zamolbama za financijskom pomoći.

Donijeti su slijedeći zaključci:

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja izvješće o provođenju Projekta podrške Romima PHARE 2005. - građevinska komponenta, uz zamolbu da Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva još jednom razmotri mogućnosti rješavanja iznijetih poteškoća.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno prihvaća Izvješće o pripremama za provođenje Projekta podrške Romima PHARE 2006.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje informaciju o programu IPA 2008.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome donosi zaključak da gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Povjerenstva uputi dopis

Središnjem državnom uredu za upravljanje državnom imovinom u kojem će zatražiti brže rješavanje navedenih problema, ukoliko se isti ne riješe u primjerenom roku.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome donosi zaključak da gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome uputi dopis Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvu znanosti, obrazovanje i športa u kojem će zatražiti žurnu dostavu izvješća.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome donosi zaključak da gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., predsjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome uputi prosvjedno pismo Hrvatskoj televiziji u svezi s neodgovarajućim medijskim praćenjem VII. Svjetskog kongresa Roma u Republici Hrvatskoj.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 330.000 kuna kako slijedi:

1. Općina Nedelišće, Međimurska županija - za plaćanje odvoza komunalnog otpada u naselju Parag.	100.000 kuna
2. Grad Siskak, Sisačko-moslavačka županija - za sufinanciranje prijevoza romske djece u predškolu.	30.000 kuna
3. HVIDRA, Zaprešić - za provođenje projekta Program socijalnog uključivanja Roma iz Pušće s područja Zagrebačke županije.	40.000 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Novi Zagreb - za obitelj Suzane Kulaš, podmirenje dugovanja po režijama, kupovinu nužnog namještaja i nastavak školovanja kćeri Sare Nikolić	10.000 kuna
5. Međimurska županija - za kupovinu kontejnera za rješavanje stambenog problema Marije Stančec	30.000 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Donja Dubrava - za plaćanje podstanarine obitelji Arzije i Senada Osmanovića	20.000 kuna
7. Grad Mursko Središće Međimurska županija - za financiranje odvodnje oborinskih voda u naselju Sitnice.	100.000 kuna

Četvrta sjednica Povjerenstva održana je 6. veljače 2009. godine u Zagrebu. Na sjednici se raspravljalo o nacrtu Izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma

za 2007. i 2008. godinu i Prijedlogu Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2009. godinu, te o zamolbama za financijskom pomoći.

Donijet je slijedeći zaključak:

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome donosi zaključak da se ŽURNO nadopuni Izvješće o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2007. i 2008. godinu, kao i Prijedlog Akcijskog plana za 2009. godinu, sukladno primjedbama i prijedlozima iznijetim na sjednici Povjerenstva.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 32.700 kuna kako slijedi:

1. Centar za socijalnu skrb Dugo Selo - za sufinanciranje priključka vode i struje obitelji Gordane Horvat i Juraja Oršoš	10.000 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod - za nužnu pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Ratka Lukića	5.000 kuna
3. Centar za socijalnu skrb Čakovec - za podmirenje troškova vode obitelji Dušana Horvata	2.700 kuna
4. AUTO-STOP d.o.o. iz Čakovca - za otkup knjižice Djeca u prometu kao pješaci.	5.000 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Čakovec - za poboljšanje uvjeta stanovanja obitelji Katarine i Radoslava Ignaca	5.000 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Sisak - za nabavku građevinskog materijala obitelji Žarka Todorovića	5.000 kuna

Peta sjednica Povjerenstva održana je 13. svibnja 2009. godine u Čakovcu. Prije početka sjednice članovi Povjerenstva obišli su romsko naselje Piškorovec u Maloj Subotici, u kojem se programom PHARE 2006. financira izgradnja infrastrukture, te je vidljiv napredak u izvođenju radova.

Na sjednici se raspravljalo o Izvješću o provođenju Projekta podrške Romima PHARE 2005. i 2006., o Nacrtu izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2007. i 2008. godinu i Prijedlog Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2009. godinu, o zamolbi Europskog foruma za Rome i nomade za uspostavu nacionalne krovne organizacije Roma u Republici Hrvatskoj, te o zamolbama za financijsku pomoć.

Donijeti su zaključci:

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome usvaja izvješće o provođenju Projekta podrške Romima PHARE 2005. i 2006.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, s jednim glasnom suzdržanim, usvaja Izvješće o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2007. i 2008. godinu i Prijedlog Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2009. godinu.

Zaključak: Ured za nacionalne manjine i Savjet za nacionalne manjine organizirat će sastanak s romskim udrugama te ih upoznati s potrebom osnivanja krovne organizacije Roma u Republici Hrvatskoj, nakon kojeg će predstavnici Roma samostalno odlučiti o navedenom.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (sa četiri glasa "za") odbija zamolbu "KALI SARE", Udruge za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj za sufinanciranjem obilježavanja Dana romskog jezika, koji će se održati 5. studenog 2009. godine.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno zaključuje da Vijeće romske nacionalne manjine općine Pribislavec nadopuni zamolbu s dokumentacijom iz koje će biti razvidna specifikacija troškova.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno odlučuje da se zamolba Udruge žena Romkinja "Bolja budućnost" za pružanje financijske pomoći gđi. Murki Osmanović iz Zagreba proslijedi na nadležno postupanje u Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno odlučuje da se zamolba gđe. Ljerke Tišljar za pružanje financijske pomoći za podmirenje duga prema Međimurskim vodama d.o.o. proslijedi na nadležno postupanje u Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno odlučuje da se zamolba Romskog vijeća nacionalne manjine za Grad Rijeku za pružanje financijske pomoći u iznosu od 15.000 kuna za plaćanje duga za četiri romske obitelji proslijedi na nadležno postupanje u Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 170.000 kuna kako slijedi:

1. Grad Našice	70.000 kuna
- za dovršetak radova na nogostupu u ulici Braće Radića u naselju Vukojevci.	
2. Međimurska županija	100.000 kuna
- za podmirenje dijela utrošenih sredstava od strane Međimurske županije za izradu glavnih projekata za prometnice i kanalizaciju	

za romska naselja u općini Orehovica i
Gradu Mursko Središće.

Šesta (telefonska) sjednica Povjerenstva održana je 27. kolovoza 2009. godine u svezi s dodjelom financijske pomoći za odvoz komunalnog otpada u naselju Parag, Općina Nedelišće, Međimurska županija u iznosu od 70.000 kuna.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 70.000 kuna kako slijedi:

Međimurska županija	70.000 kuna
- za odvoz komunalnog otpada u naselju Parag, Općina Nedelišće	

Sedma sjednica Povjerenstva održana je 26. listopada 2009. godine u Zagrebu. Na sjednici se raspravljalo o provođenju Projekta podrške Romima PHARE 2006. i IPA 2008. i izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima.

Donijeti su sljedeći zaključci:

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome usvaja Izvješće Međimurske županije o provođenju Projekta podrške Romima PHARE 2006. i IPA 2008., uz obvezu Međimurske županije da Uredu za nacionalne manjine žurno dostavi dokumentaciju iz koje će biti razvidno koliko je dodatnih financijskih sredstava potrebno osigurati kako bi se realizirali navedeni projekti.

Zaključak: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome usvaja Izvješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 100.000 kuna kako slijedi:

1. Centar za socijalnu skrb Zagreb	15.000 kuna
- nužna pomoć za plaćanje podstanarine za obitelji Šabana Ramadana	
2. Centar za socijalnu skrb Karlovac	20.000 kuna
- nužna pomoć za plaćanje podstanarine za obitelj Ivanke Velić	
3. Općina Sveti Đurđ, Varaždinska županija	30.000 kuna
- nužna pomoć za sanaciju krovišta u dva romska naselja	
4. Centar za socijalnu skrb Čakovec	5.000 kuna
- za plaćanje troškova prijevoza Tamari Šebestijan iz Kotoribe do Čakovca gdje se nalazi na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa	

(volonterski rad) u Županijskoj bolnici Čakovec

5. Grad Mursko Središće, Međimurska županija 30.000 kuna
- za sufinanciranje prijevoza romske djece u predškolu

Osmi sjednica Povjerenstva održana je 16. prosinca 2009. godine u Zagrebu. Na sjednici se raspravljalo o zaključcima sa 7. proširene sjednice Radne skupine za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., za buduće projekte za romsku nacionalnu manjinu.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome prihvatilo je zaključke sa 7. proširene sjednice Radne skupine za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., za buduće projekte za romsku nacionalnu manjinu.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s raspodjelom sredstava u iznosu od 128.416,84 kuna kako slijedi:

1. Općina Podturen, Međimurska županija nužna pomoć za sanaciju Dječjeg vrtića Lončarevo	13.416,84 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Knin nužna pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Šerzade Seferović Dodić	4.000 kuna
3. Općina Pribislavec, Međimurska županija financijska pomoć za izgradnju Multikulturalnog centra u romskom naselju Pribislavec	20.000 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Zagreb nužna pomoć za plaćanje troškova pogreba preminule Emire Mašić	3.000 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Zagreb nužna pomoć za nabavku lijekova i podmirenje dijela troškova bolničkog liječenja za djevojčicu Lauru Cakići	13.000 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Čakovec nužna pomoć za stambeno zbrinjavanje (plaćanje najamnine) za 3 romske obitelji	50.000 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Zagreb nužna pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Indire Muharemi	10.000 kuna

8. Centar za socijalnu skrb Zagreb
nužna pomoć za poboljšanje uvjeta života
obitelji Šemse Bajramović

10.000 kuna

9. Općina Petrijanec, Varaždinska županija
financijska pomoć za postavljanje ulične
rasvjete u romskom naselju Strmec

5000 kuna